Murat Gülsoy

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

VE DİĞER HİKÂYELER

CAN

Murat Gülsoy

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

VE

DİĞER HİKÂYELER

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni	: İlknur Özdemir
Dizgi	: Serap Kılıç
Düzelti	: Fulya Tükel
Montaj	: Mine Sarıkaya
Kapak Düzeni	: Semih Özcan
İç Baskı	: Özal Basımevi
Kapak Baskı	: Çetin Ofset
Cilt	: Ze Ciltevi
Kapaktaki Resim	: Kezban Arca Batıbeki
1. basım	: 2002

ISBN 975-07-0170-4

© Murat Gülsoy / Can Yayınları Ltd. Şti. (2002)

Murat Gülsoy

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ
VE
DİĞER HİKÂYELER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
web sayfamız: http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

MURAT GÜLSOY'UN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

OYSA HERKES KENDİSİYLE MEŞGUL / *öykü*
BU KİTABI ÇALIN / *öykü*
ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ ve DİĞER HİKÂYELER / *öykü*

Murat Gülsoy, 1967'de İstanbul'da doğdu. Mühendislik ve Psikoloji eğitimi gördü. Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor. Öykülerini 1992 yılından beri çıkarmakta olduğu *Hayalet Gemi* dergisinde yayınlıyor. *Bu Kitabı Çalın* adlı kitabıyla *2001 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı*'nı kazanan yazarın fantastik öykülerden oluşan üçüncü kitabı *Belki de Gerçekten İstiyorsun* editörlüğünü yaptığı sanal yayınevi *altkitap.com*'dan elektronik kitap olarak yayınlandı. Aynı zamanda, *94.9 Açık Radyo*'da program yapımcılığını sürdürüyor.

Arda'ya...

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

DİĞER HİKÂYELER

Kasiyer 13

Hüthüt Kuşu 43

The Girl From Ipanema 68

Bunak 79

Vazgeç 91

S.O.S. 107

Geçmiş Zaman Elbiseleri 123

II. BÖLÜM

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

Birinci Bölüm

DİĞER HİKÂYELER

KASİYER

İkinci kitabım yayınlandıktan sonra birçok mektup aldım. Çoğunluğu beni mutlu eden, okurların hikâyelerimden büyük keyif aldıklarını belirten övgü dolu mektuplardı. Bunun tersini düşünmek de zor. Çünkü, yazılanları beğenmeyen okuyucu, asla oturup da kitabın yazarına 'yazdıklarınızı beğenmedim' diye bir mektup kaleme almaz. Çünkü sonuna kadar okumaz. Kendimden biliyorum. Hiçbir zaman beğenmediğim bir kitabı okumakta diretmemişimdir. Zaten okumaya sınırlı bir zaman ayırabiliyorum, bir de bana zevk vermeyen, ufkumu açmayan kitaplarla ne diye oyalanayım? Beğenmedikleri halde okumak zorunda olanlar, eleştirmenlerdir. Onların işi bu. Belki de sevmedikleri kitapların yazarlarına karşı bu yüzden o kadar acımasız davranabiliyorlar. Değerli zamanlarını harcatmış olan yazarlardan bir tür intikam alıyorlar. Bilemiyorum. Eleştirmenleri eleştirmek, hem de bir hikâyenin içinde bunu yapmak, yakışık alır bir tutum değil, bunu bir kalemde geçmek istiyorum.

Mektuplardan söz ediyordum. Yazdıklarına bakılırsa, okurların merak ettikleri birçok şey vardı.

Fırsat buldukça mektuplarına cevaplar yazdım, birkaç mütevazı imza gününde ve konuk olduğum söyleşilerde o noktalara değindim. Anlatılan hikâyelerin gerçekte yaşanmış olup olmadıklarından tutun da, hikâye kişilerinin şu anda ne yaptıklarına dek uzanan, kurmaca ile gerçeklik arasındaki bulanıklıktan doğan bir dizi soru... Bu soruları yanıtlamak zor olmadığı gibi zevklidir de. Bitmiş bir oyunun tekrar anımsanması gibi hoş bir tat bırakır oynayanlar üzerinde; benim ve okurlarımın üzerinde. Fakat bir de yanıtlanması çok daha zor bir soru vardır. Yazma sürecini merak eden okurların birbirinden farklı cümlelerle de olsa sordukları o soru: Bir hikâye nasıl yazılır? O yazma sürecinde nelerin olup bittiği merak konusudur. İşin gerçeği, benim için de gizemini hep koruyan bir sorudur bu. Yanlış anlamayacağımı bildiğim, kendimi düşürdüğüm saf durum ile dalga geçmeyeceğine inandığım yazarlara bir punduna getirip mutlaka anlattırırım. Başlı başına ilginç bir konudur. Cevapları birbirine çok benzese de ayrıntılara indiğimde müthiş farklılıklar olduğunu anlarım. Ne de olsa her yiğidin bir yoğurt yeme tarzı vardır. Her birine saygı duymak gerekir.

Gerçekten de her birine saygı duyabilir miyiz peki? Böyle soyut konuşunca her soruya tereddüt etmeden doğru ve aklı başında yanıtlar vermek mümkün tabii. Fakat somut olaylar üzerinden konuştuğumuz zaman?.. İşte o zaman her şey zorlaşıyor. İsterseniz bir örnek üzerinde tartışalım. Birçok okuyucunun yakından tanıdığı çok başarılı bir yazarın başından geçen bir olayı anlatacağım. Hayır, amacım dedikodu yapmak değil, sadece bazı gerçekleri gözler önüne sermek.

Olaylar bir kitabevinde başlıyor. Konumuz kitaplar, yazarlar, hikâyeler olunca bunda bir tuhaflık

yok tabii. Kahramanlarımızın adlarına gelince... Dilerseniz gerçek kimliklerini kendime saklayayım. Çünkü, her ne kadar yüksek bir ideal uğruna bu konuyu tartışmaya açtığımı belirtmiş olsam da, kötü niyetli birtakım insanlar beni kıskançlıkla ve çekememezlikle suçlayabilirler. O yüzden hikâyenin kahramanlarının adlarını değiştirerek anlatmak istiyorum. Hatta mekânı ve ülkeyi de değiştirsem daha rahat ederiz sanıyorum. Şimdi kitabevi dedim ama okuyucu merak edecektir. Bu kitabevi nerededir? Kitabevinin bir adı yok mudur? Nasıl bir binanın içindedir? Bu soruları sormak çok doğaldır. İnsan zihni böyle çalışır çünkü. Ben de olsam sorarım. Ve size bir itirafta da bulunayım: Hani bazı hikâyeler vardır, başından sonuna kadar ne kahramanların ne de mekânların adı söylenir, her şey üçüncü tekil şahısların bulutsu belirsizliğine bırakılır, işte o tür metinlerden hiç zevk almıyorum artık. Zamanında ben de benzer bir çekingenlikle, tüm kahramanlarının soyut birer 'O' zamiri ile yaşamak zorunda kaldığı hikâyeler yazdım. Şimdi çoğunu anımsamıyorum bile. Her neyse, biz hikâyemize dönelim.

Dediğim gibi konunun kahramanı olan yazar ve hikâyeye ev sahipliği yapan kitabevi çok tanıdık olduğu için tüm kişi ve yer adlarını değiştirmek gerektiğini söylüyordum. İnsan adlarını değiştirmek bir mesele. Fakat yer adlarında sorun daha da büyüyor. Şimdi Vehbi Kitabevi dersem birçok okuyucu bunun Remzi Kitabevi olduğunu düşünecektir. Çünkü bazı yazarlar böyle yaparlar: Çünkü yazar böyle yapar: Benzer seste adlar vererek bir biçimde yazdıkları hikâyenin gerçekliği hakkında ipuçları verirler. Tabii tersini yapan yazarlar da yok değil: Tamamen kurmaca olan bir hikâyeyi inandırıcı kılabilmek için gerçek mekânlardan sonuna kadar yarar-

lanmaya çalışanlar... Ben biraz önce saydığım nedenlerden dolayı ikisini de yapamayacağım. O yüzden kahramanlarımızı başka bir ülkeye, bambaşka kimliklerle taşıyacağım.

Sakıncası yoksa, olaylarımız New York'ta geçiyor. Ve hikâyemizin bir tanecik kadın kahramanı Betty, Barnes & Noble Kitabevi'nde kasiyer olarak çalışıyor. Şu anda Betty'yi kasada bir müşteriye parasının üzerini ve fişini verirken görüyoruz. Betty bir üniversite öğrencisi. NYU İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kayıtlı; fakat amacı, para biriktirip yıllığı daha pahalı olan bir drama okuluna yazılmak. O yüzden şimdilik bu kasanın arkasında günde on iki saat mesai yapıyor. Seyrek sarı saçlarını bir kurdele ile tepesinde topluyor ve sabahları 7:30 metrosuna ancak yetişiyor. Son altı aydır açık havada yürüyüşe bile çıkacak zamanı olmadığı için yanakları her geçen gün biraz daha soluyor. Betty, geçtiğimiz Paskalya'yı ilk kez yalnız geçirdi. Çünkü babası, yılbaşından bir ay önce, geride sadece eski bir sinema makinesi ve Betty küçükken çekilmiş birkaç makara sessiz film bırakarak bu dünyadan göçüp gitmişti. Betty artık o evde yaşamasının mümkün olmadığı düşüncesiyle bir arkadaşının dairesini paylaşmak üzere taşınırken bu filmleri buldu. Çok şaşırmıştı. Annesi öldükten sonra evlerine öyle bir durgunluk çökmüştü ki, değil eski filmleri bir kez olsun seyretmek, baba-kız, evin içinde doğru dürüst konuştuklarını bile anımsamıyordu. Hayır gerginlik yoktu. Hüzün de yoktu. Büyük bir boşluk kalmıştı annesinin ardında. Babası son yıllarını televizyona bağlı olarak geçirmişti. Yine de babası ile beraber yaşamaktan yana bir şikâyeti yoktu. Babasını kaybettikten sonra yalnızlıktan korktuğu için taşınmıştı Sarah'nın yanına. O sıralar sancılı bir ilişkiye nok-

tayı koymuş olan Sarah ise bambaşka bir hikâyenin konusu. Betty'nin hikâyesinde küçük bir rolü olacak ama hepsi bu. Ne de olsa insanlar birbirlerinin yaşamına çok da fazla giremiyorlar. Çağdaş dünya, insanlarla aramızda neredeyse tek bir kapının açık kalmasına izin veriyor: sevgililik kapısı. Onun dışındaki kapılar sıkı sıkıya tuğla ile örülmüş...

Betty, Sarah'nın yanına taşındıktan sonra bazı kararlar aldı. Üniversite eğitimine önem verecekti (nedense drama fikrine saplanmıştı, bunda Sarah'nın birkaç yıldır birlikte olduğu delikanlının onu drama mezunu bir kız yüzünden terk etmiş olmasının payı vardı galiba), çalışıp para biriktirecekti, kendini geliştirecekti. Bunların çoğunu, Sarah'nın evde olmadığı gecelerde, elinde dondurma kabı, donuk gözlerle televizyondaki komedileri seyrederken düşünmüştü.

Ve işte kasanın arkasındaydı. Önceleri bir kitabevinde iş bulduğu için kendisiyle gurur duymuştu. Bir ay boyunca gülümseyerek uyumuş, rüyalarında tanımadığı genç ve yakışıklı erkeklerle İspanya sahillerinde sörf yapmış, aniden erotik bir oyuna dönüşen boğa güreşlerinin en heyecanlı yerlerinde çalar saatle kendine gelmişti. Fakat işte altı ay bir buldozer gibi geçip gitmiş, Betty'nin yaşamında ise (bir köşeye koymuş olduğu sekiz yüz elli dolardan başka) bir değişiklik olmamıştı. Üstelik işler tahmininin ötesinde yoğundu. Okumak bir yana, kasadan bir an bile ayrılamıyor, öğlen saatlerinde ise (yarım saat dönüşümlü olarak dört kasadan birini kapıyorlardı) bir sandviç yemek, biraz hava almak için koşarak dışarıya çıkıyordu. Böyle giderse yaşamının geri kalan kısmını bu kasanın arkasında geçireceğini hissediyor, morali günden güne bozuluyordu.

Ve bir gün, Betty'nin bu hikâyenin kahramanı

olmasını sağlayan olay oldu. Paul ile tanıştı. Paul Couller iki kitabı peş peşe yayınlanmış, yıldızı parlamakta olan bir yazardı. Postmodern aşk hikâyeleri yazıyordu. Eleştirmenler öyle diyordu; aslında bildiğimiz aşk hikâyelerini biraz Doğu mistisizmi ve bolca edebi gönderme ile süslüyor, yeni bir şeyler yapmış gibi yutturuyordu. Burnu çok iyi koku alıyordu da denilebilirdi. Gerçi yayıncıların ve eleştirmenlerin uzun zamandır bekledikleri deha olmadığının kendisi de farkındaydı ancak gerçek ortaya çıkana kadar (üç ya da dördüncü kitabını yayınlatana kadar) kendini toparlayacağına inanıyordu. Çünkü yazarlık Paul için lunaparkta üç atış yapıp kazandığı oyuncak ayı gibi kucağına düşmüş bir şanstı. Belki de o yüzden bunu taşırken zorlanıyordu. Dikkatle ve açık vermeden oyunu sürdürmek hevesindeydi. Kitaplarının girişinde yazan özgeçmişi dışında hakkında fazla bir şey bilinmemesine çaba harcıyordu.

> *Paul Couller 1965 yılında doğdu. Psikoloji ve karşılaştırmalı edebiyat eğitimi gördü. 1990-95 yılları arasında Hindistan, Çin ve Rusya'ya uzun geziler yaptı. İlk hikâye kitabı 'Yitik Cennet'i 1999 yılında yayınladı. Yazarın ikinci kitabının adı 'Sabah Yıldızı'.*

'Ağır ol da molla desinler' lafının geçerli olmadığı bir toplumda yaşıyordu belki, ama her iyi yazar gibi birçok şeyi sezebiliyordu. En azından okurların, onun kendileri gibi sıradan biri olduğunu öğrenmelerini istemiyordu. Henüz Hindistan ve Çin'e gitmemişti ama gidecekti. Rusya'da durumların düzelmesini bekliyordu. İşin gerçeği, eyalet sınırlarının dışına hiç çıkmamıştı. Üniversitede üç yıl okuduktan

sonra (ilk yıl psikoloji, sonraki yıllarda edebiyat) ayrılmış, birkaç yıl ufak tefek işlerde çalışmış ve Doğu'ya gitme hayalini kurmuştu. Varlıklı bir aileden geldiği için, yaşam hiçbir zaman ona Betty'ye yaptığı gibi kötü davranmamıştı; Paul de bu şansını kötü kullanmamıştı doğrusu. Yaşamı bir poker oyununa benzetirdi. Elinizin iyi olması şart değildir; her zaman blöf yapabilirsiniz. Fakat bir de elinize daha oyunun başında iyi kartlar geldiğini düşünsenize... Paul böyle düşünürdü. Haksız da değildi.

Gelelim Paul ile Betty'nin ilk karşılaşmalarına. Komiktir, Betty daha Paul'ün varlığını fark etmeden çok önce Paul onu gözüne kestirmişti. Haftada bir uğrayıp özellikle kendi kitaplarının bulunduğu ikinci kattaki kafeteryada kahvesini yudumlayarak çaktırmadan okuyucularını gözetleyen Paul, geçtiğimiz ay Betty'nin farkına vardı. Bunun nedeni Betty'nin şıklığıydı. Çünkü Betty o gün işten erken çıkarak Sarah'nın bir grup arkadaşı ile buluşacaktı. Kendisinin bile anımsayamayacağı kadar uzun bir zamandan sonra ilk kez dışarı çıkacaktı. Heyecandan yanakları pembeleşmiş, dünyanın en mutlu insanı kendisiymişçesine tüm müşterilere gerçekten güler yüzlü davranıyordu. Kendisine çok yakıştığına emin olduğu koyu yeşil mini eteği, uzun çizmeleri ve açık yeşil ipek gömleğinin içinde bahar çiçekleri gibi parlıyordu. Sarışınlığı ve hemen pembeleşmeye hazır solgun yanaklarıyla diğerlerinden farklı görünüyordu. Aslında, sadece o gün öyle görünüyordu.

Paul bir süredir okumayı planladığı bir kitabı alıp Betty'nin kasasının önünde dikilmeye başladığında kızın onu ne zaman tanıyacağı konusunda kendi kendine bahse girmişti. Betty, Paul ile göz göze geldiği anda onun kim olduğunu anlamıştı fakat renk vermemeye çalışıyordu: "7.75 Bay Coul-

ler..." Çünkü alışveriş eden tanınmış kişilere karşı dikkatli davranması gerektiğini biliyordu. Özellikle yazarların sağı solu belli olmuyordu. Değişik insanlardı, kimileri çok kaprisli olabiliyorlardı. Paul kendine göre bir cinlik yaparak, "Teşekkürler Betty," dedi. Betty bu sefer yanaklarının kızarmasına aldırmadan gülümsedi. Adı yaka kartında okunaklı bir şekilde yazılıydı; fakat çoğu müşteri buna dikkat etmezdi. Ve Paul Coulter gibi biri...

İşte ilk kez böyle karşılaşmışlardı. Betty pazar sabahı kahvaltıda, Sarah'ya son yıllarda ilk kez bu kadar mutlu olduğunu anlatırken aslında Paul Coulter'i aklından bile geçirmiyordu. Cuma gecesi Sarah ve arkadaşları ile çok iyi zaman geçirmişti. Yedi kişilik grupta iki yalnız erkek vardı ve ikisi de Betty'ye hayran kalmışlardı. Çünkü zeki bir kızdı. Kasiyer olarak çalışıyor olmasını, büyük bir planın önemsiz bir aşaması olarak sunmayı başarmıştı. Üstelik orada tanışmış olduğu ünlü yazarlardan öyle ustalıkla ve ölçülü bir biçimde söz etmişti ki kendisi bile o büyük plana inanmıştı. Zaten hep öyle olmaz mı? Hayallere once başkaları inanır ve onların bu tavrı sizin de inanmanız için iyi bir gerekçe olur. Fakat Paul öyle biri değildi. En azından bir süredir, kitapları yayınlandığından beri, diğerleri onu yazar olarak tanıdığından beri... Çünkü sıra dışı olan kimseler, başkalarının onayına gereksinme duymaksızın kendi hayallerinin izini sürerler. Çünkü başka çareleri yoktur. Çünkü, hayal ettikleri yolun dışına çıkmaya kalkıştıklarında kolayca kaybolabilirler. Her neyse, cuma gecesi Betty'yi çok mutlu etmişti. Başkalarının gözlerinde yarattığı beğeni kendisini aydınlatmış, pırıltısını artırmış, kendini önemli bir kadın gibi hissetmesine neden olmuştu. Üstelik Ricky çok hoş biriydi. Onunla her anlamda uyum içinde

olacaklarını seziyordu.

Haftaya hızlı başlamıştı. Ricky ile çıkmakta zaman kaybetmemişti. Pazartesi sinemaya, salı gecesi de bir gece kulübüne gitmişlerdi. Çarşamba günü alışverişe çıkmış, biriktirdiği paranın bir kısmı ile kendine yeni giysiler almış, perşembe ya da cuma gecesi Ricky ile biraz daha ileriye gitmeye karar verdiği için akşam eve erken gelip kadınlara özel bir hazırlık yapmıştı. O hafta farkında olmaksızın aldığı bir kararla artık fazla mesai yapmaktan da geçici bir süre için vazgeçmişti. Sarah, arkadaşının değişimini hem sevinerek hem de gıptayla izliyordu. Birkaç kez Ricky ile ilgili olumsuz imalarda bulunduysa da sonra hemen çark etmişti. Yine kadınlara özgü bir içgüdüyle. Ve Sarah sezgilerinde yanılmadığını çok geçmeden anlayacaktı. Çünkü ertesi gün, yani perşembe günü hiç hesapta olmayan bir şey oldu.

Betty o gün öğlen yemeğine ikide çıktı. On iki ile bir arası kitabevi çok yoğun olduğu için yemek saatleri biraz ilerideydi. Her zaman yaptığı gibi kapıdan koşarak çıktı. Yarım saati vardı ve kurtlar gibi acıkmıştı. Fazla kiloları dert etmeyecek bir yaştaydı ve o öğlen dev bir pizza yemeyi kafasına koymuştu. Tam pizzacının kapısından giriyordu ki ardından uzanan bir el kapıyı onun için açtı. Betty nedense Ricky'nin yüzüyle karşılaşacağını umarak elin sahibine baktığında gülümseyen Paul Couller'in otuz iki beyaz dişiyle karşılaştı. O gün kendini o kadar iyi hissediyordu ki bu rastlantının altında herhangi bir neden aramaksızın büyük bir doğallıkla pizzasını Paul ile birlikte yedi. Ne de olsa son zamanlarda şansı dönmüş, tüm kozmik güçler el ele verip Betty'nin şu acımasız dünya üzerinde kendine bir yer bulması için çaba göstermeye başlamışlardı. Sonradan, kasasının arkasına geçtiğinde aklı başına gelecekti. Bu

nasıl bir rastlantıydı? Bütün öğleden sonra Paul Coulter'i ve öğlen yemeğini düşündü.

Bu noktada bir parantez açmama izin verin. Biliyorum bu tarz bir anlatım, yani anlatıcının hikâyeyi bölüp araya girerek birtakım düşüncelerini öne sürmesi hem eski ve gözden düşmüş bir üsluba işaret eder hem de modern okurun canını sıkar. Araya girip ne söylerseniz söyleyin, okur 'bırak da bunları hikâye kendisi anlatsın, tercümana ne gerek var' diye yüzünü buruşturur. Ben samimi bir edebiyattan yanayım; fakat bunun istismar edilmesini de hoş karşılamam. Burada araya girmemin nedeni birtakım veciz düşünceler öne sürerek okurun dikkatini dağıtmak değil. Başta da söylediğim gibi bu hikâyede anlattıklarımın hepsi burada bizim şehrimizde yaşandı ve yaşayan kişileri ve mekânları başka bir ülkeye taşımaktaki amacım, kötü niyetli kişilerin hedefi olmaktan kurtulmaktı. Ve ne yalan söyleyeyim, başlangıçta bundan biraz da korkmuştum. Ne de olsa kültürel ve sosyolojik farklılıklar olduğunu düşünüyor ve bunlar hikâyenin özünü bozabilir endişesi taşıyordum. Fakat şu âna kadar inanın gerçeklerden bir milim bile sapmadık. O öğlen Betty ile Paul gerçekten de pizza yediler. Yani birçok ayrıntıyı hiç değiştirmeme gerek kalmadı. Merak edenler için söyleyeyim, tek yaptığım değişiklik kitabevini biraz büyütmüş olmak. Gerçek Betty'nin çalıştığı kitabevi tek kattan oluşuyor ve birkaç masadan ibaret bir kafeteryası var. Fakat bu hikâyeyi bir on yıl önce anlatmaya kalksaydım oldukça fazla ayrıntıyı değiştirmek zorunda kalacaktım. Gerçi, on yıl önce böyle bir yazar tipi ülkemizde barınamazdı diyebilirsiniz. Doğrudur, ancak henüz bunu söyleyebilecek kadar tanımadınız Paul Coulter'i.

Betty'yi bıraktığımız yere dönecek olursak...

Tüm öğleden sonra yazarı düşündü. Yemekte konuştuklarını. Daha doğrusu Bay Couller'e anlattıklarını... Çünkü hep kendisi konuşmuştu. Paul'ün birkaç soru sorması ve ilgiyle dinlemesi yetmişti. Geçmişini, gelecek planlarını, Sarah'yı, burcunu, en sevdiği yemekleri, hatta babasından kalan sinema makinesini bile anlatmıştı. Şimdi düşünüyordu da anlatmadık neyi kalmıştı? (Ricky kalmıştı.) Evet Ricky vardı ama henüz anlatacak bir şey olmamıştı. Ama olacaktı. O halde, olduğu zaman anlatırdı. Peki bir insan yarım saatte anlatılıp bitirilecek kadar kısa mıydı? Bu soru bir haftadır içinde yüzdüğü mutluluk denizine damlamış kara bir petrol damlası gibi yayılıp suyu bulandırıyordu. Sanki eski kaygıları geri gelmişti. Altı ayı aşkın bir süredir burada köpekler gibi çalışıyordu ve eline üç kuruş para geçiyordu. Evet, hayaller kuruyordu ama o hayallere giden yol o kadar uzundu ki. Ve o yolun Ricky'den geçmediği de çok açıktı. Sarah'nın endişeli yüzü zihninde belirip kayboluyordu (biraz yavaş olmalısın kızım). Evet, biraz yavaş olmalıydı. Neden yavaş olmalıydı? Bilmiyordu. Sadece kötü bir his. Gerçi Bay Couller ile piyangodan çıkan yemek çok iyi geçmişti. Koskoca yazar onunla ilgilenmişti. Her anlattığını hayranlıkla dinlemişti. Zeki ve çekici bir adamdı. Orada burada gözüne çalınmış birkaç söyleşisini anımsıyordu. Aslında hiçbir kitabını okumamış olduğunu dehşetle fark ettiğinde mesainin bitmesine çok az kalmıştı. Raflara bakan çocuktan iki kitabını da getirmesini rica etti. Eve gidince de ilk işi eski dergileri karıştırmak olacaktı (fakat bu gece Ricky ile buluşmayacak mıydı?). Ricky yarına kadar bekleyebilirdi. Peki kendisi? Kendisi de beklerdi. Bu gece evde oturup bazı şeyleri gözden geçirmek istiyordu. Çünkü hisleri bugünün bir şeylerin ha-

bercisi olduğunu söylüyordu. Metroya binip bir köşede Paul'ün 'Yitik Cennet'ini açıp okumaya başladığında kendini daha da kötü hissetmeye başlamıştı. İşte, sıkıcı işlerinden evine dönen milyonlarca sıradan insandan biriydi. Elinde tuttuğu kitabın yazarı ile pizza yemiş olmak neyi değiştirebilirdi ki? Hiçbir şeyi. Akşam Ricky ile buluşacaktı. Belki birlikte olacaklardı. Belki bir süre çıkacaklardı. Bir süre sonra da, Ricky onun sıradan yaşamını yakından tanıdığında ayrılacaklardı. İşte, Sarah ortadaydı. Üç yıl beraber yaşadığı sevgilisi bir gecede silip atmıştı her şeyi. Sarah'nın elinde ne kalmıştı? Hiç. Tekrar toparlamaya çalıştığı sosyal çevresi içinde yeni birini, yeni bir kurtarıcıyı aramıyor muydu? Hepimizin yaptığı bu değil miydi? Sıradan yaşamlarımıza sihirli değneklerini dokundurarak değiştirecek birilerini beklemiyor muyduk? (Sihirli değnekmiş!) Tek bir satır bile okuyamadığı kitabı sinir içinde çantasına koyarken Ricky ile birliktelik düşüncesini sonsuza kadar erteledi. Eve doğru yürürken apaçık öfkeliydi. Kızgındı. Her şeye kızıyordu. Ricky'ye, kendine, karşısına çıkıp kafasını karıştıran Paul Coulter'e (bu arada kitapları imzalatmayı aklına koymuştu ve o gün aldığı tek olumlu karar buydu), Sarah'ya, kendine, babasına, annesine, onlara kızmış olduğu için yine kendine, kendine kızmak zorunda bıraktıkları için yine onlara... kızıyordu.

Eve girdiğinde Ricky ve Sarah ile burun buruna gelmişti. Ricky erken gelmişti. Fakat öyle kötü bir zaman seçmişti ki... Betty hışımla çizmelerini bir hamlede çıkarıp delik çorabıyla evin tek ortak mekânı olan oturma odasına daldığında Ricky ve Sarah huzur içinde sohbet ediyorlardı. Saçlarını Leonardo Di Caprio stili kestirmiş olan ve tıraş losyonu kokan

Ricky kurgulu bir bebek gibi ayağa fırladığında Betty ağlamak üzereydi. Olayların denetimi dışında akmasına mı daha çok kızmıştı, yoksa Ricky'ye hazırlıksız yakalandığına mı, kestiremiyordu. Selamsız sabahsız banyoya girdi ve ağlamaya başladı.

Allahtan Sarah vardı. Durumu –Ricky açısından– toparladı, birkaç zararsız yalan söyleyip onu savdı, çocuk da telefon etmeden gelmiş olduğu için oldukça mahcup ve suçlu hissederek evi terk etti. Fakat Betty kolay kolay toparlanamadı. Sarah'ya teşekkür edeceği yerde dergileri ona sormadan atmış olduğu için sitem etti, farkında olmaksızın onu da kırdı. Kafası karmakarışıktı. Toparlanması gerekiyordu, ama nasıl? Ve öyle bir noktaya gelmişti ki Sarah'nın onu anlaması imkânsızdı. (Onu bir tek Paul anlayabilirdi.) Bundan nasıl emin olabiliyordu? Çünkü uyuyana kadar 'Yitik Cennet'in ilk üç hikâyesini okumuştu. Paul'ün neden sevilen bir yazar olduğunu anlamıştı. Çünkü zeki ve duyarlıydı.

Şimdi bırakalım Betty 'Yitik Cennet'e sarılıp uyusun. Zor bir gün geçirdi ve gelecek günler onun için sürprizlerle dolu olacak. Hikâyenin bu noktasına kadar Paul ile ilgili fazla bir şey söylememeye çalıştığımı fark eden okurlar bu gözlemlerinde haklılar. Bunun iki nedeni var. Birincisi tüm olan biteni Betty'nin tarafından görmeye ve göstermeye çalışıyorum. İkincisi Paul ve yazdıkları hakkında bir şeyler söylemek bu hikâyede mümkün değil. Çünkü başta dediğim gibi tanınmış bir yazar. İstemeden vereceğim birtakım ipuçları sizi doğrudan onun gerçek kimliğine götürebilir. Diyeceksiniz ki: "Özgeçmişini verdiniz!" Doğru, verdim; fakat özgeçmişler birbirine benzer. Tabii ki değişiklikler yaptım ve ilk bakışta tanınmayacak bir hale getirdim. Ve değişiklikleri hikâyeye zarar vermeyecek biçimde yaptım.

Gerçi yazdığı hikâyeler için de bunu yapabilirim. Biraz çaba sarf etmem gerekir ve inanın sevdiğim bir yazar olsa, değeceğine inansam bunu yapardım. Yani onun yapıtlarının çizgisinde, onun yazması olası hikâyelerin özetlerini uydurabilirdim fakat dediğim gibi sevmediğim bir yazar. Şu kadarını söylememde bir sakınca yok ama: Yetmiş yıl önce yapılmış numaraları kendisi bulmuş gibi sunan, beylik aşk hikâyelerini muhteşem duygusal fırtınalar gibi yazan biri Paul. Bir de en kötü tarafı, tüm kahramanlarını sıra dışı bir duyarlılık ve zekâya sahipmiş gibi anlatması. Sanki sıradan insanların hikâyeleri anlatılmaya değmezmiş gibi. Oysa, sıra dışı insanlar edebiyatın kötü malzemeleridir. İlginçlikleri hikâyenin, edebiyatın önüne geçer. 'Peki daha önce zeki demiştiniz Paul için' diyen okurlara da şunu söylemek isterim: Evet zeki bir adam Paul. Ve kahramanlarını benim sevimsiz bulduğum şekilde donatırken aslında tüm o kahramanların kendisi olduğunu ima ediyor. Çünkü amacı, yapıtlarının üzerine basarak bir yerlere tırmanmak. Bence edebiyata yapılan en büyük ihanet budur. Dolayısıyla basit bir kendini yüceltmenin ötesine gidemiyor yazdıkları.

Fakat Betty hiç de öyle görmüyordu Paul'ü. Bir hafta sonra, sabah metroda son hikâyeyi heyecanla okurken bu cümleleri yazmış olan yazarla aynı masada yemek yediğine, ona yaşamını anlatmış olduğuna inanamıyordu. Hikâyelerin erkek kahramanlarının Paul'e ne kadar benzediğini hayretle fark ediyor, kendi rastlaşmalarının o erkek kahramanın planının bir parçası olduğunu sanıyordu. Paul de kahramanları gibi davranmıştı hiç kuşkusuz, önce günlerce fark ettirmeden onu izlemişti. Onun ne kadar duyarlı ve zeki bir kız olduğunu anlamıştı (nereden anlamıştı acaba?). Güzelliği zaten ortadaydı.

Ricky ve o güzel cuma gecesi İtalyan lokantasındaki herkes fark etmemiş miydi? Peki ama onun gibi ünlü ve başarılı bir yazar neden Betty ile ilgilensindi ki? Metrodan inerken bu soruların cevaplarını bulmuştu. Aptal bir kız değildi. Cevapları bulmuştu da o cevaplar kalbinin değil aklının verdiği cevaplardı: Ortada büyütülecek bir şey yoktu. Gerçekten de bir rastlantıydı ve kibar bir insan olan Paul Coulter onunla yarım saatçik geçirmişti. Hepsi buydu. Belki de yazarların huyuydu bu, sıradan insanlarla yakınlık kurmak ve malzeme toplamak. Evet başka ne olabilirdi ki... Bettycik o gün yine omuzları çökmüş bir durumda girdi kitabevine. Sabah ona kadar fazla müşteri olmadığı için raflar arasında gezindi. Paul'ün kitaplarının durduğu rafta eksilen ciltleri sipariş etti ve hatta bu yüzden müdürden azar bile işitti. Herkes kendi işine bakmalıydı. Ve kasiyer kızın durması gereken yer kasasının arkasıydı. Onun işi buydu. Ağlamaklı bir suratla bütün gün fiş kesip para üstü verdi. Yıkılan hayallerini belki öğle yemeğinde toplayabilirdi, kimbilir. Belki yine karşılaşırlardı. Bu düşüncenin verdiği heyecanla lokantanın kapısına doğru koştu. Fakat yoktu. Boşu boşuna bir haftadır her gün pizza yediğini fark etmedi.

Öğleden sonrası, sabahtan daha kötüydü. Ta ki, akşam olup da beklenmedik bir şekilde Paul Coulter ortaya çıkana dek. Mesaisinin bitmesine yarım saat kalmıştı (son zamanlarda fazla mesai yapmıyordu, artık amaçlarını yitirmiş gibiydi). Uzaktan Paul'ü gördü. Kafeteryada oturmuş bol köpüklü bir kapuçino içiyordu. Acaba Betty'yi görmüş müydü? Ne fark ederdi ki, görmese bile kendisinin orada olduğunu biliyordu. Betty her gün o kasanın arkasındaydı. Acaba gelip konuşur muydu? Belki bir şey satın alırdı? Ama hiç öyle bir hali yoktu. O son yarım saat bo-

yunca Betty kıvrandı. İki kez müşterilere yanlış para üstü verdi. Ne yapması gerektiğine karar veremiyordu. Ricky gibi biri onu bu şekilde görmezden gelse yapacağı hareket belliydi, yanından geçip giderdi. Ama söz konusu olan Paul Coulter'di. Koskoca yazar belki de kasiyer bir kızla arkadaşlık ederken görülmek istemiyordu. Tabii ya, işte orada oturmuş işinin bitmesini bekliyordu. Hayır, onu beklediği falan yoktu. Her zaman uğradığı kitabevinin kafeteryasında her zaman yaptığı gibi kahvesini içiyordu. Yazarların kitabevlerine uğramaları kadar doğal bir şey olamazdı. Son âna kadar Betty kararsızdı. Tam çıkış kapısına doğru yürürken aniden çantasındaki kitapları anımsadı. Onları imzalatmak için bundan iyi bir fırsat olabilir miydi? Gerçi gri eteği ve kazağıyla oldukça sünepe görünüyordu ama yine de sesine bir derinlik kattığını umarak, "Bay Coulter?" dedi. Paul inanılmayacak bir samimiyetle Betty'yi selamladı ve, "İşin bittiyse bir kahve içelim mi?" dedi. Betty o noktadan sonra bildiğimiz kasiyer Betty olmaktan çıktı, bambaşka birine dönüştü. Sanki karşısındaki imza almak bahanesiyle iki satır konuşmak için yanına yaklaştığı Bay Coulter değildi de mahcup bir delikanlıydı. Sanki kendisi bütün gün o kasada durmuş olan Betty değildi de geleceği parlak, son sınıf drama öğrencisi Elisabeth'di (o âna kadar Betty adını kullandığına o kadar pişmandı ki). Paul'ün arabasına binerken başı dönüyordu. Sanki büyük bir davete gidiyorlardı. Sanki yıllardır birlikteydiler. Sanki Paul'ün yazmış olduğu bir hikâyenin içindeydiler.

Paul'ün bildiği bir yere gittiler. Küçük bir kafeteryaydı. Yazar çizer takımının gittiği türden bir yer. Herkes birbirini uzaktan selamlıyor; herkes bir diğerini tanıyor ve kendilerinin de diğerleri tarafın-

dan tanındığına emin olmak istiyordu. Ve sürprizler bitmiyordu. Paul, deri evrak çantasından (ilk gördüğünde Betty işte yazar çantası diye düşünmüştü) küçük bir hediye paketi çıkardı. Betty'nin gözleri heyecanla büyümüştü. Artık neler olduğunu anlayamıyordu. İçkiyle başı pek hoş değildi ama kırk yılda bir içtiğinde de böyle bir etkisi olurdu. "Bu senin," dedi Paul. "Daha nice yaşlarına." Betty bir an kendisinden söz edildiğini anlamadan teşekkür etti. Sonra doğum günü olduğunu anımsadı. Peki ama Paul Coulter nasıl oluyor da?.. Büyük bir hızla ilk karşılaştıkları gün yaptığı gevezelikler aklında canlandı. Burcunu, doğum gününü, her şeyini anlatmıştı. Ve o bunu unutmamıştı. Belki unutmayan başkaları da vardı. "Bay Coulter bir telefon etmeliyim," dedi. Paul hemen cep telefonunu uzattı. Sarah'yı araması, bu gece biraz gecikeceğini söylemesi gerekiyordu. Bir elinde henüz açmaya fırsat bulamadığı hediyesi (ince bir kitaba benziyordu), diğer elinde cep telefonu, kendini okul kırmış bir çocuk gibi hissediyordu. Sarah'yı bulur bulmaz, biraz gecikeceğini söyledi. Fakat Sarah mazeret dinlemiyordu. Belli ki sürpriz bir parti hazırlamıştı. Son birkaç gündür moralinin kötü olduğunu hesaba katmış ve iyi bir şey yapmak istemişti. Bunu bozamazdı. Hemen geliyorum demek dışında seçeneği yoktu. Paul Coulter'e gitmek zorunda olduğunu söyledi. Paul bozulmamıştı. Onu evine bırakmayı teklif etti. Betty artık ipin ucunu kaçırmıştı. Neydi bu buluşma, bu hediye, bu 'eve bırakma'? Bilmiyordu. Kendisinin kim olduğundan bile emin değildi. Hediyesini açmayı ancak yolda akıl etti. Bir defter! Kahverengi deri ciltli bir defter. Betty parmaklarını dökülen bir sütün içinde gezdirir gibi beyaz sayfaların arasında dolaştırırken, "Ama ben ne yazabilirim ki bu deftere?" diye mırıl-

dandı. Paul gülümseyerek, "İstediğin her şeyi," diye cevapladı. "Bir günlüğün var mıydı?" Betty, bir günlük, diye düşündü. Bir günlük. Ne muhteşem bir şey. 'Sevgili günlük, bugün Paul Couller ile tanıştım', 'Sevgili günlük, bugün Bay Couller bana bir defter armağan etti, bugün doğum günüm, öyle mutluyum ki sevgili günlük, ağlamak istiyorum', 'Sevgili günlük, bugün Paul ile evlendik'. Sarılıp öpmek geçmişti içinden, fakat sonra toparlandı. Zaten evin önüne gelmişlerdi. Apar topar gitmek zorunda olduğu için özür diledi, teşekkür etti ve arabadan indi. Hızlı adımlarla apartmana girdi ve asansörde pişman oldu. Paul'ü yukarı davet edebilirdi. Acaba ayıp mı olmuştu? O kadar kibar, o kadar ince düşünceli bir insandı ki, kendisini öyle bir dinlemişti ki doğum gününü aklına not etmiş, gidip harika bir defter almıştı. Buna karşılık o ne yapmıştı? Alelacele kendini evine bıraktırmıştı. Kapıdan içeri girerken tüm bunları düşünmeyi sonraya ertelemiş, kendisini Sarah ve arkadaşlarının sıcaklığına bırakmıştı. Ricky'nin gözlerindeki endişeyi ne yazık ki fark etmemişti.

Gecenin geri kalanını tahmin edebilirsiniz. Sarah'nın ayarladığı partiye herkes küçük de olsa bir hediyeyle katılmıştı. Birkaç CD, bir roman, şık bir fular (Sarah'nın hediyesi), bir dramaya giriş kitabı (Ricky'den!) ve birkaç küçük biblo. Betty gözleri yaşlarla dolu bir şekilde arkadaşlarına teker teker sarıldı. Sarah önemli bir savaşı kazanmış bir kumandan gibi mutlulukla izliyordu bu tabloyu. Aslında onlar kendi arkadaşlarıydı. Betty'yi mutlu etmek için hepsini paylaşmıştı. Evini, dostlarını, gecelerini...

Biliyorum, şu âna kadar Sarah'yı çok ihmal ettim. Aslında Sarah bu hikâye içinde Betty'nin başı-

na gelmiş en güzel şey. Zordur sağlam dostluklar kurmak. Sarah gerçek bir dost. Gerçi, titiz bir okur, Sarah'nın dost olabilmesi için karşısındaki insana acıma duygusu beslemesi gerektiği gözlemini yapıp sert bir yargıya varabilir. Ama ben öyle düşünmüyorum. Bence dostluğun içinde ne kadar çok duygu olursa bağ o kadar sağlam olur. Şefkat, acıma, aşk, hayranlık, kıskançlık... Hepsi olmalı. Ama her şeyden önemlisi güven. Sarah güvenilir biri. Asla Betty'yi kazıklamayacak, sonuna kadar ona destek olacak bir dost. Fakat Betty'nin hikâyesini bırakıp Sarah'dan söz edersem ikisine de haksızlık olacak. Birincisi, bu Betty'nin hikâyesi, asıl olarak onu anlatmalıyım, dikkati başka hikâyeler üzerine çekmemeliyim. İkincisi Sarah önemli ve iyi bir insan. Hikâyesi Betty'nin hikâyesi içinde harcanmamalı.

Hikâyemize güzel bir anda ara vermiştik. Betty yıllarca unutmayacağı kadar mutlu olmuştu o gece. Durduk yere fazla şarap içmese daha iyi olacaktı gerçi, ama kimse bunu kötüye yormamıştı. Konuklar gittikten sonra Sarah koltukta sızmış olan Betty'nin üzerini örtüp saçlarını bir anne gibi okşadı. Bir süre uyumakta olan genç kadını izledi. O âna kadar anlayamadığı şeyleri yeterince dikkatle bakarsa görecekmiş gibi bakıyordu Betty'ye. Tuhaf bir şeyler oluyordu bu kızın yaşamında.

Hafta sonu sakin geçti. Betty doğum günü partisi nedeniyle hasta gibiydi. Kucağında yeni drama kitabı, henüz imzalatamadığı 'Yitik Cennet' ve yeni günlüğü düşünüp duruyordu. Kafasını bir türlü toplayamıyordu. Parlak kâğıda basılmış büyük boyuttaki drama kitabının sayfalarını çevirirken Ricky'ye haksızlık ettiğini düşünüyordu. Sevimli ve düşünceli bir çocuktu. İki kez dışarı çıkmışlardı, bir kez evden kovalamıştı ve çocuk onun anlattıklarını, ha-

yallerini ciddiye almış ve ona bunu göstermek için bir armağan vermişti. Oysa öte yanda Paul vardı. Gizemli bir şekilde ortaya çıkan ve yaşamına büyük bir rahatlıkla nüfuz eden bir yazar. Eğer Paul onu gerçekten istiyorsa?.. İşte bu soru, bu olasılık Betty'yi perişan ediyordu. Böyle bir durumda Ricky'nin hiçbir şansı olamazdı tabii. Ama neden böyle bir şey olsundu? Neden olmasındı? Soruların içinde kıvranırken sürekli karşısına kahverengi deri kaplı defter çıkıyordu. Boş sayfaları dalgın dalgın çeviriyor, deftere olmadık anlamlar yüklüyordu. Sanki 'İşte Betty, bu boş sayfaları sen dolduracaksın, bundan sonrası sana kalıyor, sen ne yazarsan onlar olacak' demek istiyordu Paul. Bunları uydurmuyordu Betty. 'Yitik Cennet'teki hikâyelerden biri olmayan bir sevgiliye yazılmıştı. Betty elinde olmaksızın bu sevgilinin kendisi olduğunu düşünerek okuyordu hikâyeyi. Tekrar tekrar... Bıkmadan, usanmadan... Sonunda, pazar akşamüzeri Sarah televizyonun karşısında uyuklarken günlüğüne yazmaya karar verdi.

Yazmak sorunlarla başa çıkmak için iyi bir yöntem gibi gelebilir başlangıçta. Oysa düşüncelerin ve duyguların kayıt altına alınması çok tehlikeli olabilir. Hayır, başkalarının eline geçmesi anlamında söylemiyorum. Bu ikincil bir sorundur. Daha yaşamsal olan, düşüncelerin yazıya geçirildikten sonra katılaşıp bu dünyaya ait cisimlere dönüşmesi tehlikesidir. Çünkü düşünceler ve duygular zihnin içinde kaldığı sürece akışkandır, değişkendir, uçucudur. Bu, insana müthiş bir hareket alanı verir. Tutarsızlığa düşmekten korkmaksızın, zihin duruma göre kayıtlarını yeniden düzenler. Oysa yazı bir sözleşme gibi tarafları bağlar. Söz konusu olan bir günlük olunca taraflardan biri özgürlüğünü yitirmek istemeyen canlı zihindir, diğeri ise cisimleşmiş düşün-

celerdir. Söze dönüşmüş duygulardır. Söz bağlar.

Belki Betty tüm bunları düşünmemişti fakat bir biçimde hissettiğine emin olabilirsiniz. Çünkü defteri açıp da titreyen kaleminin ucuyla tarihi atarken yaptığının önemini anlıyordu. Birazdan, son haftalarda yaşamış olduğu tüm fırtınaları kayıt altına alacaktı. Oysa onu durdurup ne yaptığını sorabilseydik (ya da Sarah uyanıp sorsaydı) vereceği cevap hazırdı: Düşüncelerimi toparlamak için günlük tutmaya karar verdim. Son zamanlarda kafam biraz karışık da... Biri kafasının karışık olduğunu söylüyorsa aslında kalbinin ne kadar karışık olduğundan söz ediyordur; bundan emin olabilirsiniz. Çünkü ilişkilerde yaşamın insanın önüne çıkardığı durumlar akıl işi olmaktan çok uzak olabiliyor. Akıl sadece olaylar olup bittikten sonra mantıklı şeyler söylemeye başlar. Pişmanlık, vicdan azabı ve suçluluk duygusu yaratmak dışında ne işe yarar ki?

Betty de günlüğünü yazmaya bu duygularla başlamıştı:

"Sevgili günlük,

Sana her şeyi anlatmaya karar verdim. Pişman olacağım bir şey yapmak istemiyorum. Sanki her şeyi başından sonuna kadar dürüstçe yazarsam hata yapmazmışım gibi geliyor..."

Bu başlangıçtan sonra o güne kadar olup biten birçok şeyi yazdı Betty. Ayrıntıları atlamadan ve kimseye haksızlık etmemeye çalışarak... Elinden geldiğince dürüst davranarak birkaç saat durmadan yazdı. Sonra yazdıklarını okudu. İster istemez Paul'ün yazdıklarıyla karşılaştırdı. İster istemez kendini 'Yitik Cennet'teki meçhul sevgili ile karşılaştırdı. Defteri kapatırken fark etti ki günlüğünde katıksız bir sevgiyle söz ettiği tek insan Sarah'ydı. Bu konuda samimiydi. Gerçekten de yaşamındaki

en büyük dostluğu Sarah ile kurmuştu. O olmasa ne yapardı? Günlüğünü göğsüne bastırmış, yüzünde şefkatli bir gülümseme ile uyumakta olan Sarah'yı izlerken bu sevgi bağını fark ettirdiği için günlüğüne teşekkür ediyordu. Bunu da yazmak istedi. Fakat sonra her aklına geleni yazmasının saçma olacağını düşündü. Üstelik Sarah'nın en yakın dostu olduğunu anlaması için günlüğe gereksinim duyması da tuhaf görünebilirdi (Kime?). Yani günlük birinin eline geçse... O anda tam olarak ayrımsayamadı ama günlüğünü Sarah'nın bir gün okuyacağını çok derinlerinde hissediyordu. Aynı mekânı ve yaşamı paylaşıyorlardı. Sarah'nın bu defteri tesadüfen bulması olasıydı. Sarah bu defterin potansiyel okuruydu. Ve bu olasılığın duygularını birazcık çarpıtmış olduğunun ayrımında olamayacak kadar yabancıydı yazıya Betty.

Oysa, yazarlar bu durumu hep yaşarlar. Yazdıklarının bir gün okunacağını bilerek yazmak edebiyatı zorlayan, çekiştiren ve belki de edebiyatı edebiyat yapan en ilginç mekanizmalardan biridir. Böylesine yalnız icra edilen başka bir gösteri sanatı yoktur. En gencinden en yaşlısına, en ustasından en acemisine tüm yazarlar okurun nefesini zaman zaman enselerinde hissederler. Bazıları bu durumla kolay başa çıkarlar, bazılarıysa (Paul gibiler) bunu sömürürler. Okuru bir deneyimi paylaşan eşiti gibi değil de kandırılacak bir cahil olarak gören bu yazarlardan her zaman uzak kalmaya çalıştım.

Betty ise Paul'den uzak kalmak istemiyordu. Hafta boyunca Paul'ün hikâyelerini okudu, günlüğüne yeni sayfalar ekledi ve çalışırken gözleri hep bir yerlerden çıkıp gelecek olan Paul'ü aradı. Fakat o gelmedi. Kitabevinde ve Betty'nin yaşamında her şey eski haline dönmüştü. Sanki o olaylar hiç yaşan-

mamıştı. Günlüğü olmasa, ortada hiçbir kanıt olmayacaktı. Birkaç kez Sarah ile dertleşmeyi düşündü. Fakat ne anlatacaktı? Paul Couller diye bir yazar var ya, işte onun gelip yaşamını değiştirmesini bekliyorum, öyle duyarlı ve çekici bir adam ki... Bunu mu söyleyecekti? Sarah'nın endişe ile onu dinledikten sonra, sakinleştirmek için aklı başında bir sürü soru sorarak ona yanlışını işaret edeceğini biliyordu. Sonunu en başından bildiği bir senaryoyu oynamak için enerjisi yoktu. Bildiği diğer film de beklemede bıraktığı Ricky'ydi. Betty'nin aramasını bekliyordu (Hâlâ bekliyor mudur?). Arasa ne olacaktı ki? Sonu başından belli bir ilişki yaşanacaktı. Ricky'ye âşık değildi. Tutku yoktu. Arzu yoktu. Sanki bir gereklilikti. Zamanımızda aşkın bitmiş olduğu söyleniyor, insanların ilişkilerine aşkın yön vermediği söyleniyor ya, bu çok yanlış bir saptama. Aşkın bittiği falan yok. Geçmişte ne kadar anlaşılmaz ve acı verici bir şeyse şimdi de öyle. Aşk her zaman olduğu kadar ulaşılamaz. Ayrıca, onun insanlardan uzak olması, yaşamlarına yön vermediği anlamına gelmiyor. Aşkın yokluğu yaşamların seyrini değiştiriyor. Örneğin Betty'nin hüznü, âşık olmasından değil aşkı yaşayamamasından kaynaklanıyor.

Neyse ki insan doğası hüznü azaltmaya eğilimli. Birkaç hafta sonra Betty'nin ayakları yere basmaya başladı (Sarah'nın deyimi bu). Okulda birkaç sınavı vardı, onlara girdi. Ricky ile yine görüşmeye başladı (henüz bir ilişki değildi ama sıcak bir arkadaşlıktı). Para biriktirmeye hız verdi. Geleceğe daha gerçekçi bakmaya başladı. Günlüğe aldığı notların seyri de bu yönde değişmişti. Paul Couller ile yaşadıkları ise (ne yaşamıştı ki?) çok eskiden çekilmiş bir fotoğraf gibi hızla soluyordu. Başka dünyalarda yaşadıklarını o kadar iyi görüyordu ki daha önce neden ka-

fasının karıştığını anlayamıyordu. Bu süreçte Sarah ve Ricky'nin yanında olmasının payı çok büyük kuşkusuz. Onlara Paul ile tanıştıklarını, yemek yediklerini anlatmıştı (defteri armağan ettiği ayrıntısını atlamıştı). Sırlar azaldığında gerginlik de azalmıştı.

Tam bu dönemin ortasında, yani Betty'nin beklentilerinin sıfırlandığı bir anda Paul Couller tekrar ortaya çıktı. Betty'yi öğle yemeğinde yakalamıştı. Yarım saatte kızcağızın tüm kimyası değişmişti. Son haftalardaki dinginlik yerini heyecana bırakmıştı. Paul bir süredir yurtdışında olduğunu söylemişti. Bir tür mazeret gibiydi. Sonra da yine sıcacık ilgisini Betty'den esirgememişti. Hatta babasının çekmiş olduğu Betty'nin çocukluğuna dair sessiz filmleri izlemek istediğini de söylemişti. Video kameraların yeni yeni çıktığı dönemlerde babası artık gözden düşmüş bir film kamerası edinmiş ve şu yıllarda bulunması çok zor kayıtlar yapmıştı. Betty heyecan içindeydi. Bir an önce eve dönüp makinenin çalışıp çalışmadığını kontrol etmek istiyordu. Tabii yine çenesi düşmüştü. Günlüğüne her gün yazdığından, Paul'ün kitaplarını bir solukta okuduğundan, hatta hikâyeleri ile ilgili notlar aldığından söz etmişti. Paul cuma günü yine uğrayacağını söyleyerek ayrılmıştı o gün. Bu bir tür buluşma sözüydü! Betty eve dönerken yaşamını tekrar gözden geçirmek zorunda kalmış ve son birkaç haftadır ne büyük bir yanılgının içinde olduğunu fark etmişti. (Fakat bu sefer içinde renkli bir atlıkarınca çocukluk şarkılarında olduğu gibi dönüp duruyordu.) Bir yandan da Ricky ile sevgili olmadığı için kendini kutluyordu. Doğru olanı yapmıştı. Paul'ün döneceğini biliyordu. Artık Sarah'ya her şeyi anlatabilirdi. Eve döndüğünde Sarah yoktu. Telesekreterde geç döneceğine dair bir not vardı. Betty de sinema makinesini kurmak için

iyi bir fırsat diye düşündü. Böyle olmaz mı hep? Olaylar doğru bir şekilde akmaya başladıklarında yollar kendiliğinden açılır.

Yarımşar saatlik iki makara film vardı. Birinde Betty bebekti. Daha çok annesi vardı film karelerinde. Neresi olduğunu bilmediği bir sayfiye yerinde, deniz kıyısında sahneler... Betty, annesi ile arasındaki benzerliği gördüğünde derinden sarsıldı. İkinci makarada Betty dört-beş yaşlarındaydı. Bir kız çocuğunun en sevimli çağları. Minik elbisesinin içinde türlü maskaralıklar yapıyor, gülüyor, gülüyordu. Annesi biraz solgun görünüyordu. Belli ki kanser o zamanlar başlamıştı ama kimse farkına varmamıştı. Ne babası, ne minik bir çocuk olan kendisi, ne de solgun bir hayalet olarak annesi. Öyle büyük bir boşunalık hissi yaratıyordu ki duvara yansıyan görüntüler... Aradan, alt tarafı yirmi yıl geçmiş olmasına karşın o filmden geriye yaşamakta olan bir tek kendisi kalmıştı. Gözleri dolmuştu. Zaten ışıkları söndürüp makineyi çalıştırdığı andan beri bugün yaşadığı gerçeklik uçup gitmiş, asıl olan ortaya çıkmıştı: yalnız küçük bir kız çocuğu olarak bu dünyadaki varlığı. Ağlıyordu. Fakat bu gözyaşları bir şeyleri düzeltmek için değildi, bir şeyleri temizlemek için hiç değildi. Sadece tüm insanlığın derinden paylaştığı o büyük trajedinin bir dışavurumuydu. Bir süre sonra, bu sözlerle olmasa da benzer düşüncelerini günlüğüne geçirecekti. Ancak o anda ne günlüğünü, ne de başka birini düşünüyordu. Sarah'nın gelmiş olduğunu ve sessizce kapının önünde durduğunu neden sonra fark etti.

Gece yarısına kadar uzun uzun konuştular. Betty ailesinden söz etti, son günlerde hissettiklerinden, Ricky ile neden bir şeyler olmasına izin vermediğinden ve kafasını karıştıran Paul'den söz etti.

Sarah başından beri bir şeyler seziyordu ama durumun tahmin ettiğinden daha çetrefil olmasına şaşırmıştı. Az da olsa bir aldatılmışlık hissetmişti. Dostluklarda sırlar geciktirilmeye gelmez, Betty tam zamanında açılmıştı. Daha sonra da Sarah'ya, filmleri seyretmek için Paul'ü bu eve çağırmasının doğru olup olmayacağını sordu. O anda öyle çaresiz görünüyordu ki... Sarah ne derse onu yapacaktı sanki. Sarah, tabii ki çağırabileceğini söyledi. Herhangi bir şeyi ima etmiş olmamak için hafta sonu şehir dışında olacağını ertesi gün söyleyecekti Sarah. O kadar düşünceli bir dosttu ki.

Betty hafta sonunu iple çekti. Boş kaldığı her anda, buluşmanın ayrıntılarını planladı. Akşamları, eve geldiğinde Paul'ün ortamı nasıl göreceğini hayal etmeye başlıyor, kimi eşyaların yerini değiştiriyor, Paul sanki birazdan gelecekmiş gibi her şeyi temiz ve düzenli tutmaya çalışıyordu.

Sonunda beklenen gün geldi çattı. Cuma günü yemekte Paul'e ertesi gün filmleri izleyebileceklerini söylemişti. Paul sevinçle kabul etmişti bu teklifi ve cumartesi gecesi saat tam sekizde kapısını çalmıştı.

Gece umduğundan da güzel geçmişti. Ertesi sabah Betty, Paul'ün hâlâ yanında uyumakta olduğunu görünce hiçbir şeyin rüya olmadığına emin olmuştu. Kendi yatağı tek kişilik olduğu için Sarah'nın yatağında yatmışlardı. Betty kahvaltı hazırlarken önceki akşamı düşünüyordu. Paul filmlere bayılmıştı. Annesi ve babası hakkında bir sürü soru sormuştu. Sarah'ya da anlatmıştı ailesini ama o öyle ayrıntılı sorular sormamıştı. İşte diyordu içinden, duyarlı bir yazarın farkı. Hatta sonra bu filmleri video kaset ortamına aktartabileceğini söylemişti. Tabii eğer isterse. Daha önce hiç aklına gelmemişti

Betty'nin. Yani bu kayıtları video ortamına dönüştürmek ve saklamak... Onlar zaten o şekilde duruyorlardı. Yazarların anlaşılmaz huyları olduğunu düşünüyordu. Tabii ya, diyordu içinden, onlar bizim gibi sıradan insanlar olsalar böyle şeyler yazabilirler mi? Adam kalıcılığa önem veriyor. Yazmak başlı başına bir kaydetme süreci değil mi?

* * *

Ve geldik hikâyenin sonuna. Mutlu biten bir aşk hikâyesi okuduğuna inanan okurlar için kötü bir haberim var, ne yazık ki hikâye böyle bitmiyor. Hemen terk edilme, yüzüstü bırakılma senaryoları üreten okurlar için söylüyorum, keşke bu hikâyede anlatılanlar basit bir gönül macerası olsaydı... Ne yazık ki o da değil. Ayrıca tüm yaşananların gerçek olduğunu söylemiştim en başında. Ve haklı olarak ayrıntıları nasıl bu kadar iyi bildiğimi de merak etmiş olabilirsiniz. Olayların devamı kısaca şöyle gelişti (bu kısımdan hiç hoşlanmıyorum o yüzden özetlemek istiyorum): Paul ile Betty'nin ilişkisi bir süre daha sürdü. Bu zaman dilimi içinde Betty çok güzel bir aşk hikâyesinin içinde olduğunu sanıyordu. Bir bakıma öyle de sayılırdı. Paul önce filmleri söylediği gibi bir kasete aktarttı. Daha sonra Betty'nin tutmuş olduğu günlüğü okudu. Ve yazdıklarını göklere çıkardı, çok beğendiğini söyledi. Ayrıca bir aşkın doğum öncesini anlattığı için (kendi aşklarından söz ediyor) kendisinin de bu günlükte hakkı olduğunu iddia ederek bir kopyasını çıkarmak amacıyla Betty'den aldı. Betty'ciğin aklına hiç kötü bir şey gelmemişti. Siz anladınız tabii. Evet, tahmin ettiğiniz gibi günlükte yazanları ben de okudum. Paul kod adıyla aktardığım yazarın çevresindeki diğer

dostlarının okuduğu gibi.

Bir akşam Paul beni aradı. Yeni kitabını bitirdiğini ve bu nedenle evinde küçük bir davet verdiğini söyledi. Aslında çok fazla bir samimiyetim olmamasına karşın merakıma yenilip davete katıldım. Sizin de yakından tanıdığınız birkaç yazar daha vardı evde. Paul nihayet üçüncü kitabını bitirdiğini (bu sefer bir roman!) ve hiç yapılmamış bir şey denediğini söylerek başladı konuşmaya. Daha önce de söylediğim gibi bu arkadaşımız her aklına gelenin sadece kendisi tarafından bulunmuş olduğunu sanmak gibi kötü bir özelliğe sahip. Bir tür solipsist! Yani kendisi dışındaki hiçbir şeyin gerçek olmadığına inanan kişi. Her neyse, sonra edebiyatın gerçeklerden beslenmesi gerektiği üzerine kısa bir söylev verdi ve aşk denilen yüce duyguyu nasıl kayıt altına aldığını anlattı. Ve roman dosyasının üzerinde duran kahverengi defteri göz atmamız için bize verdi. Daha sonra da video görüntüleri izlettirdi. (Bu arada öfkemden söylemeyi unuttuğum bir şey var, Paul alçağı Betty'nin çocukluk filmleri ile yetinmemiş, kendisi de video çekimleri yapmış, onları da utanmadan beğenimize sundu!) Betty'nin defterini okuduğumda durumun ne kadar vahim olduğunu anladım. Hemen Paul'e kitap yayınlandıktan sonra Betty'ye ne olacağını sordum. Bu soruyu hiç beklemiyormuş gibi omuzlarını silkerek, "Bilmiyorum, diğer aşklar nasıl bitiyorsa, bu da bitmiş olacak," dedi. Daha sonra yüzsüzlüğü ele alarak, Betty'nin önce kızacağını fakat edebiyat tarihine geçtiğini fark ettikten sonra ona teşekkür borçlu olacağını söyledi. Onu sonsuza kadar basit bir kasiyer kız olmaktan kurtarmış olduğunu da ekledi. Bu bölümlerin, eski yerli filmlerdeki şımarık zenginlere karşı erdemli fakir genç kız sahnelerine benzediğini kabul ediyorum fakat dedi-

ğim gibi olaylar NewYork'ta değil tam da burada geçiyor. Bazı özellikler kolay kolay değişmiyor.

* * *

Şu anda saat 05:00 ve Paul'un davetinden döneli altı saat oluyor. Eve gelene kadar ne yapabileceğimi düşünmüştüm. Paul'ü kime şikâyet edebilirdim ki? Kızcağızı bulup uyarsam ne değişirdi ki? Yayıncısına ya da basına şikâyet etsem bu, kitabın satışlarını artırmaktan başka bir işe yaramazdı. Ben de bu hikâyeyi Paul'den önce yayınlayarak onu uyarmak ve durdurmak yolunu seçtim. Çünkü Paul'den her ne kadar hoşlanmasam da bir yaratıcılık gururu olduğunu ve daha önce yayınlanmış bir buluşu yayınlamak istemeyeceğini, en azından tadının kaçacağını biliyorum. Onun kitabının yayınlanmasına daha birkaç ay var. Oysa ben bu hikâyeyi elinizde tuttuğunuz kitapta hemen yayınlayabilirdim. Paul'ün bu satırları okuduğunda vazgeçeceğini umuyorum. Ummaya da devam ediyorum. Henüz Betty'nin bir şeyden haberi yok.

Hikâyenin başında söylediklerime dönecek olursak, evet her yazarın bir yoğurt yiyişi vardır. Ve her yazar kendine göre bir yöntem kullanır hikâye anlatmak için. Fakat biz bunların hepsine saygı duyabilir miyiz? Tıpta olduğu gibi edebiyatta da bir etik değerlendirme olması gerektiğini düşünüyorum. İnsan üzerinde deneyler yapmanın bedeli çok ağır olmalı. Ve bence, hiçbir sanat yapıtı bir insanı mutsuz etmeye değmez. Mutsuzluk zaten yeterince var. Sanatçının görevi mutsuzluğu çoğaltmak değildir. Belki de gerçeklerle baş edemediğim için, gerçek duygular ve gerçek durumlarla karşılaşmaktan hep kaçtığım için kurmacanın dünyasında yaşamayı

yeğliyorum. Gerçek acılar ve aşklarla yaşamayı becerebilseydim... belki de şair olurdum. Kimbilir? Bu soruyu ben cevaplayamam.

HÜTHÜT KUŞU

Eve geç döndüm. Kilide anahtarı soktuğumda kapı hemen açıldı. Kilitlenmemiş bir kapı her zaman ürpertir beni. Oysa sabah temizlikçi kadın gelmişti ve ona kapıyı çekip çıkmasını söylemiştim. Çok kısa bir sürede bu durumu hatırlayıp rahatladım. Ama yine de ışıkları yakıp eve sertçe daldım. Filmlerden edindiğim bir karate hamlesi ile sırtımı duvara vererek bir süre evi kolaçan ettim. Sonra hiçbir şey olmamış gibi soyunmaya başladım. Biraz önce Peter Sellers gibi maymunluk yapan adam ben değilmişim gibi... Yalnız yaşamanın verdiği bir tür sevimli delilik olsa gerek bu. İnsanın bir izleyicisi olmayınca delirmesi işten bile değil.

Mis gibi deterjan kokan evime baktım. Temizlikçi kadın işini iyi yapmıştı. Bu kadını bulduğum için bir kez daha kutladım kendimi. Bekâr bir erkek için temizlikçi kadın bulmanın ne kadar zor olduğunu uzun bir süre pislik içinde yaşayarak öğrenmiştim. Hatta rezil olarak. Nadirleri davet etmiştim, hiç unutmuyorum. Üstelik bir cumartesi akşamıydı. Yani hazırlık yapmak için yeterli zamanım vardı. Gün boyunca, evde köklü bir temizlik yapmaya çalışmış,

kendimce yemek hazırlamıştım. Kendimce... Kelimenin tam anlamıyla kendimce. Tek başıma olduğum zaman bir komedi filmine dönüşüyor her şey. Defalarca bakkala gidip temizlik malzemesi, deterjan, limon, yoğurt falan almak zorunda kalmıştım. Her seferinde bir başka şeyin eksik olduğunu keşfedip Sisiphos gibi tüm yokuşu baştan kat etmek... Fakat ne yaparsam yapayım, akşam durum içler acısıydı. O gece bir şey demediler tabii. Kibar insanlar. Fakat birkaç gün sonra Nadir bana temizlikçi bir kadına ihtiyacım olup olmadığını sormuştu. "O kadar kötü mü göründü ev?" demiştim gülerek. Sonra da durumumun vahametini itiraf etmiştim.

Nadirlere ve kadına hayır duaları ederek ayakkabılarımı portmantoya yerleştirmek üzere hole döndüğümde yerdeki büyük sarı zarfı gördüm. Kapının altından atılmıştı. Demek karate yaparken insan bastığı yeri görmüyor diye düşünerek zarfın ön yüzünü çevirdim. Üzerinde hiçbir şey yazmıyordu. Ürperdim. İçinden kötü bir şey çıkabileceğinden korkarak (ve bu sahte korkuyu bilinçli bir şekilde abartarak) zarfı açmadan masaya koydum. Yere eğilip kapının altından baktım. Zarfın fırlatıldığı aralık gerçekten de daha önce fark etmediğim ölçüde büyüktü. Her tür böcek ve fare için eşsiz bir geçit diye düşündüm. Hatta, apartmanın önünde eğleşen yavru kedilerin bile rahatça geçebilecekleri kadar yüksekti. En kısa zamanda bu kapıyı değiştirmeliydim. Neden bunca zaman ihmal etmiştim ki... Üstelik kiracı da olmadığım bu eve dilediğimce masraf yapabilirdim. Gerçi iki tane nedeni vardı bunun. Birincisi, şu andaki kapı, apartmanın yapıldığı yıllardan kalma olduğu için çok orijinal bir görüntüye sahipti. Ferforje parmaklıkların arkasına takılmış kalın bir buzlu camdan oluşuyordu kapı. Ayrıca zamanında

annemlerin takmış olduğu kalın kadife bir perdelik kumaş da vardı ki temizlikçi kadın birçok defalar bunun tozunu alamadığını, yıkanması gerektiğini fakat yıkanırsa dağılabileceği uyarısını yapmıştı. Ben de ona... Sahi ne cevap vermiştim? Şimdi hatırlamıyorum. Belki kapıyı toptan değiştireceğimi söylemişimdir, belki de... Hiç ellememesini. Sanırım kapının bu halini seviyorum. Ama bir yandan da eve hiç masraf yapmak istemememin etkisi var. Çünkü evden taşınmak istiyorum. Çocukluğumun geçtiği bu daireden aslında sıkıldım. Bu evde yaşamaya devam ettikçe hayatım hiçbir şekilde değişmeyecekmiş gibi geliyor bazen. Bu şekilde, şu koltukta, yapayalnız ölecekmişim gibi... Açık unutulmuş televizyonda korkunç bir yanlışlıkla sürmekte olan bir yarışma programının karşısında ağır ağır çürüyen cesedim...

Televizyona dönük duran, oturmaktan yaylarını çökertmiş olduğum berjerden gözlerimi kaçırıp masaya doğru döndüğümde yine zarfla burun buruna geldim. Ne tuhaf deyimler bunlar? Zarfla burun buruna gelinir mi? 'Göz göze geldim'? Olmaz. Zarfın ne gözü ne de burnu vardır. Ama bu zarfın yine de tuhaf bir hali vardı. Üzerinde adres ya da en azından bir isim yazması gereken yerde bir şey olmadığından mıdır nedir, boş bir surat gibi bana bakıyordu. Bakıyordu? Emin misin? O sırada garip bir rüzgâr ayaklarımı yalayıp geçti. Elimde zarf, aklımda tuhaf düşünceler, bir an donakaldım. Bazen, evin içinde kaynağı belirsiz bir ses duyduğumda, pusuya yatmış vahşi bir hayvan gibi taş kesilirim. Bu özelliği son zamanlarda iyice geliştirdim. Kapı çalındığında da, eğer birini beklemiyorsam, bu şekilde nefesimi tutar, kaplan adımlarıyla kapıya doğru seğirtirim. Bu arada rüzgârın nedenini anladım. Pencere ara-

lıktı ve aşağıda apartman kapısı açılmıştı besbelli. Küçük bir kurander. *Courant d'air! Current of air!* Hava akımı. Cereyan yani. Neden bu zarfı açmayı bu kadar geciktiriyordum ki?

Nedenini söyleyeyim (her şeyin nedenini ne kadar çabuk buluyorum! [Bunun da bir nedeni var ya...]); nedeni şu: O kadar sıkıcı, o kadar olaysız, sürprizsiz, yavan, tekdüze bir hayatım var ki, kırk yılda bir esrarengiz bir zarf geliyor, tabii ki tadını çıkarmak istiyorum. Esrarengiz zarf ha! Tamam, esrarengiz falan değil, belki de yönetici aidat makbuzunu koymak için büyük bir zarf seçmiştir, hepsi budur.

Zarfı açtığımda iki sayfa çıktı. Birinde kötü bir el yazısı ile yazılmış bir not vardı. Kapı komşumun oğluydu mektubu yazan. Ali Can. Edebiyat dönem ödevine yardım edebilir miyim diye ricada bulunuyordu. İkinci kâğıtta ise dönem ödevi vardı. Bilgisayarda yazılıp fotokopi ile çoğaltılmış ödevin soru cümlesini okudum hızla: "Aşağıdaki alıntıların hangi yazarların hangi eserlerinden olduğunu bulunuz. Her bir alıntı on puandır." Şaşırmış ve hatta biraz da sevinmiştim. Birincisi, Ali'yi severim (nedense ona Ali Can yerine Ali demekte ısrar ediyordum). Çok akıllı ve efendi bir çocuktur. Saygılı, ağırbaşlı, meraklı... Sonra annesi de çok hoş bir kadındır. Fakat o babası yok mu! Berbat bir herif. Doğru dürüst selam bile vermez bana. Kaç kere apartman toplantısında karşılaştık, yine de adam sanki her seferinde beni yeni görüyormuş gibi bir şaşkınlıkla bakar yüzüme. Aslında tam şaşkınlık da denemez. Biraz kızgınlık ve biraz da hayal kırıklığı vardır ifadesinde. Komşuları olduğum için rahatsız. Belli ki, bekâr ve ne idüğü belirsiz bir adamla komşu olmak huzursuz ediyor adamı. Aslında aramızda fazla bir fark yok. Yani eği-

tim ve sosyal sınıf açısından. Adam da mühendis, ben de. Gerçi ben onun gibi dokuz-beş bir işte çalışmıyorum... Tabii ya, adam ona sinirleniyor. Adam saat yedide evini terk edip gidiyor. Bense belirsiz saatlerde evde oluyorum. Geç kalkıyorum, erken dönebiliyorum. Fakat Ali çok iyi bir çocuk. Çekingen el yazısına şefkatle gülümseyip, tabii yardım ederim Aliciğim diye mırıldanıyorum.

Bu mırıldanmalarım ne zaman yüksek sesle konuşmaya, hatta gülmeye dönüşecek acaba? Yirmili yaşlarımda sesim çıkmazdı örneğin. Öyle kendi kendine gülümsemeler, mırıldanmalar falan yoktu. Ne zaman ki otuz beşimde yalnızlığımla tanıştım... İnsanın yalnızlığıyla tanıştığı bir yaş varmış, bunu da (tanıştıktan sonra tabii) öğrendim. Eskiden yaşlı insanların fiziksel durumlarından kaynaklanan bir şey sanırdım o hareketlerindeki tuhaflığı. Hayır. Sonra anladım ki o insanların koluna girmiş, onları parklarda dolaştıran kendi yalnızlıkları var.

Büyük bir keyifle edebiyat dönem ödevini alıp koltuğa kuruldum. Edebiyat dönem ödevi ha? Bir an tuhaf bir yanılsamaya kapıldım. Sanki Ali benim çocuğummuş... Şu anda içeride uyuyormuş gibi. Annesi de televizyonun karşısında üçlü koltukta uyuyakalmış gibi. Göz ucuyla bile üçlü koltuğa bakamıyorum. Sanki gerçekten birisi uyuyor orada. Oysa onlar kendi evlerinde, kendi yataklarında, benden çok uzaktaydılar. Gerçi, aramızda sadece bir duvar vardı. Ama, sonsuz kalınlıkta bir duvar. Canım sıkılmaya başlamıştı. Buzdolabından bir soda almak için mutfağa gittim. Temizliğin bir başka çeşidinin kokusunu içime çekerek dolabı açtığımda kadının yapmış olduğu yemekleri buldum. Barbunya pilaki, domatesli pilav ve tavuk söğüş. Tertemiz dolabın raflarında teftişe hazır bir şekilde beni bekliyorlar-

dı. Bu sefer hepsini yiyeceğime kendi kendime söz vererek bir kola açtım. Soda kalmamış. Gerçekte ihtiyacım olan sodaydı. Akşam yemeğini çok kaçırmıştım. Haluklara on beş günde bir yaptığım düzenli ziyaretlerden birindeydim. Ve Pınar her zamanki gibi birbirinden leziz yemekler yapmıştı. Ben de pasta almıştım giderken. Her zaman olduğu gibi.

Her zaman olduğu gibi. Daha kaç yıl boyunca bu düzenli yemek davetlerine katılacaktım acaba? Her geçen yıl evliliklerinin, hayatlarının biraz daha oturduğunu, gençlikten kalan davranış kalıplarının izlerinin biraz daha soluklaştığını izleyip duruyordum. Sigara içmek için Haluk'la balkonda geçirdiğimiz hamilelik dönemi; bebeğin doğumu; sonra Evren'in ilk sözcükleri, cümleleri... Şimdi anaokuluna gidiyor ve saat dokuza kadar bize çeşitli şaklabanlıklar yapıyor. Tüm çocukların sahip olduğu o korunmaya muhtaç zayıflık ve gelecek ümidini barındırıyor. Deprem gecesi onların evlerine koşmamın nedeni de Evren'di sanırım. Önce kadınlar ve çocuklar... Benim yangında ilk kurtarılacaklar listemde ne vardı peki? Yazdıklarımın durduğu bilgisayar mı? Hah!

Koltuğa yeniden gömüldüm. Artık şu ödevi yapmanın zamanı gelmişti. Alıntıların olduğu sayfayı okumaya başladım:

1. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

2. Ne olur, biraz daha oturun! Hiç uykum yok...

3. Söyleyeceklerim çoktu, bitmezdi. Hepsini söylemek istiyordum, söyleyemiyordum.

4. Bir kadını güneş ışığına tutup incelemek ister.

5. Ben daima ıstırap içinde yaşayan bir

adamım.

6. "Ben tavan arasındayım sevgilim!" diye bağırdı delikten aşağı doğru. "Eski kitaplar bugünlerde çok para ediyor. Bir bakmak istiyorum onlara."

7. Az ilerimde başlıyor karanlık. Bir adım önümde. İnsansız karanlık.

8. Bir gün gelir, sözcüklerin büyüsünden sıyrılmamız gerektiğini anlarız hepimiz.

9. Kentin ortasından kıvrıla kıvrıla kentin dışındaki sulara varan ırmak celladın evinin orda ikiye ayrılıyordu.

10. "İntihar etmeyeceksek içelim bari..."

11. "Yazılarının içinde bir yerdedir o. Yazıları sağa sola yollanmış haberlerle doludur, özel küçük haberlerle. Anlıyor musunuz?"

Başarılar, Sevgi Yılmazkaya

Alıntıları okurken gittikçe kızardığımı hissediyordum. Bir tanesi dışında hiçbir alıntının hangi kitaptan yapıldığını anlamamıştım. Evet, tanıdık gelenler vardı ama... Yalnızca, onuncu alıntıyı adım gibi biliyordum. Tabii ki *Bir Düğün Gecesi*'nde Tezel'in söylediği sözlerdi bunlar. Hafızama kazınmasının nedeni romanı okuduğum dönemdi herhalde. İlkgençlik yıllarım... Seksen karanlığı... Öylesine büyük bir karamsarlık hâkimdi ki ortama. İçki içme yaşına yeni geldiğimiz için her fırsatta deli gibi sarhoş olup acıklı şarkılar ve marşlar söylediğimiz akşamların bir yerlerinde birimiz mutlaka kadehini Tezel'in şerefine kaldırırdı. *İntihar etmeyeceksek içelim bari...* Daha sonraki yıllarda bu sloganlaşmış sözü değiştirmiştim: "İntihal etmeyeceksek yazalım hadi!"

Yine de, kitaplığa gidip *Bir Düğün Gecesi*'ni al-

dım. Ne de olsa bu bir ödevdi ve yarın akşamüzeri Ali geldiğinde kitapları onun önüne koymalıydım. Dağınık biri olmama karşın, kitabı elimle koymuş gibi buldum. Tabii ki elimle koymuştum ama yıllar öncesinin elleriyle. Kemal Tahirlerle Orhan Kemallerin arasındaydı. Artık çift sıra yapmak zorunda kaldığım kitaplığın ikinci sırasında. Üst rafta da kuramsal kitaplar. İnce bir jelatinle kaplamış olduğum Engels'in *Doğanın Diyalektiği*'ne hüzünle baktım. Yıllar öncesinin gözleriyle okumuş olduğum o pembe ciltli kitapta okuduğum bir saptamayı uzun zaman aklımdan söküp atamamıştım. 'İnsan bedenini oluşturan hücreler, dışarıdan aldıkları maddeleri kendilerine katarak belli bir süre içinde tamamen başka moleküllerden oluşurlar' gibi bir tezdi bu. Bilimsel olarak kanıtlanıp kanıtlanmadığına aldırmaksızın bu düşünceyi benimsemiştim. Yıllar önce bu kitaplara dokunmuş olan ellerin artık benim olmadığına o kadar emindim ki...

Yanılmamıştım. Bu sözler Tezel'e aitti. 1980 Temmuz'unda dördüncü baskısını yapmış olan romanı bir süre evirip çevirdim. Arkasında fiyatı basılıydı: 175 lira. Ne komik bir meblağ. Bu para meselesi hikâye yazarken hep sorun olur zaten. Yani anlattığınız hikâyenin içinde herhangi bir nedenle fiyat verirseniz kısa bir süre sonra komik duruma düşüyorsunuz. Eski filmlerdeki ameliyat için bulunması gereken elli bin liranın trajikomik bir öğeye dönüşmesi gibi bir durum. Dolarla da hikâye yazılmaz ki. Ben de hikâyelerimde ticaret hayatından hep uzak kalmayı yeğlemişimdir. Ne tuhaf bir cümle! Ciddi bir söyleşide ya da panelde bunu dile getirdiğimi hayal edip kendime güldüm: "Sevgili okurlar, hiperenflasyon nedeniyle hikâyeciliğimiz ticaret hayatını anlatmakta hep zorlanmıştır. Hikâyelerde

hiçbir şeyin fiyatı söylenmez. Kahramanın cebindeki para, ev sahibine ödeyeceği kira ve buna benzer yaşamsal öğeler hep bulanık bırakılır. Bu durum da ister istemez bir buğulu gerçekçilik yaratır." Buğulu gerçekçilik mi? Ne güzel bir kavram. Var mıdır acaba böyle bir akım? Kimbilir? Yok ki edebiyatçı bir komşumuz soralım. Ama Ali'nin var. İşte ödev seni bekliyor.

Kitabı masaya koyup koltuğa geri döndüm. On puanı aldık Ali, diye mırıldandım. Bakalım diğerlerini de böyle kolaylıkla bulabilecek miyiz? Alıntıları tekrar büyük bir ciddiyetle okumaya başladım.

1. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

Evet, ben de böyle hissederim zaman zaman. Fakat bazen de tersini düşünürüm. Yazmanın insanı yavaş yavaş delirttiğini. Alıntı hiç yabancı gelmiyordu. Bunu hatırlamam an meselesiydi.

2. Ne olur, biraz daha oturun! Hiç uykum yok...

Uykusuzluk. İnsomniya? Başka bir şey çağrıştırmıyor.

3. Söyleyeceklerim çoktu, bitmezdi. Hepsini söylemek istiyordum, söyleyemiyordum.

Bu alıntıların hepsi aynı yazarın kaleminden çıkmış gibi. Kalemini yontmuş ve sonra öpmüş bir yazar. Kalemi yonttuğuna göre eski bir yazar. Sonra o öpüş. Yazmayı seven biri. Uykusu da yok. Söyleyecek çok şeyi var. Kafam karışmaya başladı. Bilemediğin soruları atla dostum.

4. Bir kadını güneş ışığına tutup incelemek ister.

Bu farklı işte. Öncekilerden oldukça farklı. İnsanda hoş duygular uyandıran imgesel bir anlatım. Şiirsel. Şiirli. Şiir gibi. Kimdir o, bir kadını güneşe tutup incelemek isteyen hikâye kahramanı? Belli ki doğrudan biri. Fakat yazar bu şiirli anlatımıyla ona ruhsal bir derinlik kazandırıyor. Edebiyatın sırrı burada işte. Bu sırları bilen biri yazmış olsa gerek. Fakat yine de yanıt yok.

5. Ben daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım.

Ben de. Yo, hayır ben öyle değilim. Ama o kadar çok bu duyguları dile getiren yazar okudum ki. Acı çekmeyen birinin yazamayacağı gibi bir saplantı oluşmuştu bir ara. Eskiden tabii. Engels tarihi ile belki kırk dokuzuncu halimde. Bu alıntıyı da bilemedim. Yarın Ali'ye ne diyeceğim peki? Lise iki edebiyat ödevini bile yapamayan ama yazar diye geçinen biri olduğumu mu? Eskiden böyle ödevler yoktu yahu. Edebiyat derslerimizi hatırlıyorum da... Divan edebiyatı, halk edebiyatı, Tanzimat, Servet-i Fünun, failâtün failün... Yabancı yazarlar okutulur muydu? Dünya edebiyatı? Hiç hatırlamıyorum. Galiba birtakım ekollerden falan söz edilirdi. Zorlamak isterdim hocaları. Çünkü, benim de en hızlı zamanlarımdı. Bir derste, bütün cesaretimi toplayıp edebiyat hocamıza neden çağdaşları okutmadıklarını sormuştum. Cahillik tabii. Adamın elinde müfredat diye bir şey vardı. Üstelik darbe yeni yapılmıştı ve sicili kabarık olan lisenin koridorlarında askerler nöbet tutuyorlardı. Peki ya şimdi? Böyle bir ödev veril-

diğine göre birtakım şeyler değişmiş olmalı. Gerçi bu bir dönem ödevi. Müfredat dışı bir şey de olabilir. Yahu bunların Türk yazarları olduğuna dair bir not yok! Yabancı yazarlar varsa yandık demektir. Ama yoktur. Dersin adı Türk Edebiyatı. Öncelik bizimkilerdedir. Her neyse ben zaten daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım (bunun yazarı kesinlikle bir erkek).

6. "Ben tavan arasındayım sevgilim!" diye bağırdı delikten aşağı doğru. "Eski kitaplar bugünlerde çok para ediyor. Bir bakmak istiyorum onlara."

Bunu hatırlayacağım. Çok iyi bildiğim bir yazar. Bu Oğuz Atay! Kesinlikle... Fakat hangi hikâyesi? Birazdan bulurum.

Kitaplığa gitmek üzere ayağa kalktım. Biraz rahatlamıştım. O kadar soruyu bilemedikten sonra Oğuz Atay ilaç gibi gelmişti. Kitaplıktan *Korkuyu Beklerken*'i alıp mutfağa yöneldim. Bir kola daha? Hayır bu başarıyı daha sert bir içkiyle kutlamalıyız... Biz mi? Oğuz Atay'ın atmosferi o kadar kolay sarmalar ki beni... Hemen zihnimin içinden bir yerlerden çıkıverir Olric. Üniversitenin ilk yıllarına damgasını vurmuş bir yazardır benim için. *"Ben tavan arasındayım sevgilim!" diye bağırdı delikten aşağı doğru.* Basri ile Fatoş'un diyalogları gibi geliyor insanın kulağına. Fakat sonra hikâyeye bir giriyorsunuz... Fakat hikâye neydi? Bu arada kendime bol buzlu bir kola daha doldurdum. Bu gidişle midem delinecek ama içki içmek istemedim. Tamam kutlayacaktık da henüz o kadar büyük bir başarı göstermedik ki. Eğer şimdi bir kadeh bir şey içmeye başlarsam beynim bulanır, hiçbir soruyu çözemem. Bunlar çözülecek sorular da değil ya... Saat bir buçuk olmuş. Yarın

erken kalkmam gerekmediği için şanslıyım.

Tam kolayla mutfaktan çıkıyordum ki apartman aydınlığında bir ışık yandı. Baktım, komşuların küçük tuvalet penceresi. Evin beyi çişe kalkmış, benim takır tukur evde dolaştığımı duymuş olmalıydı. Ya da en azından mutfağımın ışığını görmüştür. İçimden ona doğru bağırmak geçti: "Bir şey yok Hamdi Bey! Oğlunuzun ödevini yapıyorum. Rahat uyuyun." Acaba biraz daha yaşlanınca böyle saçma şeyler yapmaya başlar mıyım? Bende bu delirme korkusu erken yaşlarda kendini göstermişti. Çok iyi hatırlıyorum. Hep annemin yüzünden. Aynaya çok bakma, delirirsin, derdi. Çocuğa söylenecek laf mı bu? Oysa maymunlar bile birkaç gün içinde kendilerini tanımayı başarıyorlar. Aynaya bakmayacakmışım!

Koltuğuma geri dönüp kitabı elime aldığımda eski bir olayı hatırlayıp sinirlendim. Benim ilk kez okuduğum *Korkuyu Beklerken* bu değildi. Çok daha önceki bir baskısıydı. Çok iyi hatırlıyorum çünkü bir dostum hediye etmişti. Başına da doğum günümle ilgili iki satır güzel söz karalamıştı. Sonra, ben de bu kitabı alıp Bodrum'a gitmiştim. 19 Mayıs tatiliydi. Üniversitedeki ilk yılımdı. Dersler hafifti, ortam hafifti, kızlar hafifti... Sanki seksen karanlığını lisenin loş koridorlarında dayakçı müdür muavinlerine bırakıp kurtulmuştum. Fakat yalnızdım. Bu yeni ortamda kimseyle kaynaşamamıştım. İnsanların ne kadar çabuk arkadaş grupları oluşturup, sevgililer bulduklarını hayretle izliyordum. Sonra kendime göre müthiş bir karar verdim. Cuma akşamı okulun park yerinden kalkan Bodrum otobüsüne bindim. Yalnız başına. Tabii ki tüm yalnız erkekler gibi en kötü yere oturtulmuştum: tekerlek üstüne. Rahatsız bir yolculuğun sonunda Bodrum'da üç ki-

şilik bir odaya yerleştirildim. İşin en kötü yanı beraber kaldığım diğer iki delikanlının sevgilileri de karşı odadaydılar. Ve daha da kötüsü, o kızların yanında da bana uygun yalnız bir kız kalıyordu. Bodrum sevgilisi, tatil turu tanrıları tarafımdan karşıma çıkarılmıştı. Fakat ben tüm tatil boyunca *Korkuyu Beklerken*'i okuyup içki içmiştim. Ne o kız benden hoşlanmıştı, ne de ben ondan... İstanbul'a döndüğümde, kitabı okuması için bir arkadaşıma vermiştim. Sonra bu ödünç verme meselesini tamamen unutmuştum. Bir gün Ortaköy'de oturuyordum, yan masadakilerin elinde o kitabı gördüm. İsteyip ilk sayfasına baktım; evet bana armağan edilmiş olan kitaptı. Sorduğumda sahaftan aldıklarını söylediler. Onlara para teklif ettim ama kitabı satmaya yanaşmadılar. Ve benim olan bir kitap gözlerimin önünde başkalarının malı oldu. Bu giden kitap içime öyle bir yer etmişti ki, bir hikâye yazıp, o kitabı bana satmak istemeyen kıza çantasını otobüste unutturmuştum. Kayıp Eşyalar Bürosu'nda durması daha iyiydi. Ne de olsa ben kaybetmiştim. Fakat hikâyenin sonunda kadının kocası gelip çantayı alıp gitti. *Ben daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım.* Hayır değilim. Bu sadece beşinci alıntı. Ben sıcacık ve temiz evimde oturmuş Ali'nin ödevini yapıyorum sevgili okur, sen nerdesin...

Alıntının yapıldığı hikâyeyi (*Unutulan*) işaretleyip masanın üzerine bıraktım. Çünkü, bu kitap elimde durduğu sürece ödevi yapmama imkân yoktu. İşte iki alıntıyı halletmiştim. Yirmi puan cepteydi. Bu arada, neden on bir soru yazmış acaba hocaları? Belki de yüz on puanlık soru sorarak çocuklara iyilik ettiğini düşünmüştü. Ama bana nasıl bir eziyet çektirdiğini bilseydi...

7. Az ilerimde başlıyor karanlık. Bir adım önümde. İnsansız karanlık.

Buyrun bakalım. Karanlığa hoş geldiniz. Karanlık. İnsansız karanlık. Gece. Çukurlara dolmaya başlayan karanlık. Zihnimin içinde bunak bir Sherlock Holmes dolanıyor sanki. Dilimin ucunda, ama... Gece işçileri karanlıkta... Çukurlar... Birdenbire geldi cevap! Bu, o kadar kolaymış ki... Tabii ki bu alıntı Bilge Karasu'nun *Gece*'sinden. Islık çalarak kitaplığa gittim ve Enis Baturların yanına dizmiş olduğum kitaplarından *Gece*'yi elime alıp karıştırmaya başladım. Kısa bir süre içinde kitabı elime neden aldığımı unutarak Karasu'nun büyüleyici dilinin anaforuna kapıldım. Durgun bir denizin içindeki görünmez bir girdaptı sanki. "Gece yavaş yavaş geliyor. İniyor. Çukur yerlere dolmaya başladı bile." Evet iniyordu. Sözcük sözcük içime doluyordu. Sayfaları birinin günlüğünü hırsızlama okur gibi yutuyordum. Bir casusun gizli belgeleri mikrofilme alırkenki sessizliğinde. Birinci dipnotta kendime geldim. Bir alıntının peşinde olduğumu hatırladım. Ödev kâğıdına dönüp alıntıyı tekrar okudum: *Az ilerimde başlıyor karanlık. Bir adım önümde. İnsansız karanlık.* Fakat henüz bu cümlelere rastlamamıştım. Yanılmış olabilir miydim? Olabilirdim tabii... Fakat çarem yoktu. *Gece*'nin içine girmiştim artık. Metinlerin, cümlelerin, kelimelerin arasında bir galeridemişçesine hayranlıkla geziniyordum. Bir müzede dolaşırken, yaşamınızın anlamını barındırdığından emin olduğunuz o resimleri görüp de asla alıp evinize götüremeyeceğinizi bilmenin acısıyla her şeyi zihninize yerleştirmeye çalışırsınız ya... *Artık aynalar içinde geziyor gibiydim. Kim ne hale geldi, kapı (çıkış kapısı) nerede, ben de bilmez oldum. Dipnot-*

larımın anlamı eridi gitti. Bir başka el katıldı yazıya. Kitabın, artık 'kitabım' dediğim bir yazının her yanı delik deşik sanki. Bu cümleler benim olsun istiyordum. Okuyordum. Buna okumak denirse.

Sonra, bir anda, bir şey oldu. Okuduğum cümleye yabancılaştım. Bir tür *déjà vu* duygusuyla sarsıldım. Cümleyi tekrar okudum: *Bir gün gelir, sözcüklerin büyüsünden sıyrılmamız gerektiğini anlarız hepimiz.* Bir mesaj gibiydi. İçerdiği anlamın dışında bir anlamı varmış gibiydi. Kitabı elime alırken aradığım alıntıyı unutmuş olduğumu fark edip ödev kâğıdına tekrar baktım. Evet bu cümle orada duruyordu. Sekizinci alıntıydı. Ama ben... Ben yedinci alıntıyı aramak için almıştım kitabı elime! Şans mıydı bu? Bir işaret mi? Bu gece yarısının bulandırdığı zihnin üretmekte olduğu saçma düşünceler doğru olsa bile, yedinci alıntı kime aitti peki: *Az ilerimde başlıyor karanlık. Bir adım önümde. İnsansız karanlık.* Bilmiyordum ama sekizinci alıntının kenarına bir işaret koyup, kitabı diğerlerinin yanına fırlattım. Otuz puan olmuştu. Yedinci alıntıya sonra dönmeye karar vererek bir sonrakine geçtim.

9. Kentin ortasından kıvrıla kıvrıla kentin dışındaki sulara varan ırmak celladın evinin orda ikiye ayrılıyordu.

Cümleyi üst üste birkaç defa okudum. Yorulmuştum. Ataol Behramoğlu'nun bir şiiri geliyordu aklıma. *Cellat uyandı yatağında bir gece / Tanrım, dedi, bu ne zor bilmece / Öldükçe çoğalıyor insanlar / Ben tükenmekteyim öldürdükçe...* Cellat. Bir kentin ortasından akan ırmak. Aslında hiç yabancı gelmiyordu bu cümleler. Görüldükten kısa bir süre sonra tamamen unutulmuş bir rüyanın geri dönüşü gibiy-

di. Gariptir ama kendi hikâyelerimden birini hatırlatıyordu. Gerçi onda ırmak falan yoktu... Olaylar çöl gibi bir köyde geçiyordu. Her neyse... Hepsi geride kaldı. Sahi o hikâyeyi neden yazmıştım ki? O anda tam olarak neler hissetmiştim? Engels tarihine göre yakın bir halim yazmıştı besbelli. Fakat şu anda ne kadar uzak hissediyordum kendimi o halime... Gecenin marifeti. Gece insanın ruhsal optiğini değiştiriyor. Uzak cisimler yakınlaşıyor, yakındakiler bulanıyor. Bulanık gerçekçilik... Espri yapılacak bir an değil. Zaten tek başına gülünmüyor hiçbir şeye.

Koltukta kıvranmaya başladığımı hissedince kalkıp pencereye gittim. Biraz hava almalıydım. Biraz temiz hava. Zihin açmak için bire birdir temiz hava. İnsanın yüzüne çarpan gecenin ayazı tüm bulanıklıkları netleştirir. Uykulu bir gecenin ortasında gelen bir kötü haber gibi diriltir insanı. Bir ölüm haberi örneğin... Bir kaza ya da bir hastalık. Gittikçe karamsarlaşıyordum. Derin bir nefes almak üzere pencereyi ardına kadar açıp eğildiğimde burnuma bir sigara dumanı geldi. Gecenin ortasında yalnız olmadığımı anladım. Hamdi Bey miydi, yoksa Selin Hanım mı? Uyku tutmayan hangisiydi? Benim bulunduğum odanın ışığı açık olduğundan kendimi gizlemem anlamsız olacaktı. Ya da sigara içen kişiyi görmezden gelmem... Hafifçe eğildiğimde Selin Hanım'la göz göze geldik. Ne diyeceğimi bilemedim. Sanırım o da şaşırmıştı. Aynı anda *İyi akşamlar,* deyiverdik. Gizli bir şey yapmış gibi gülümsedik. Gecenin ilerlemiş saatleri ne kadar tehlikeli olabiliyor insanlar için... Acaba Selin Hanım da bunun farkında mıydı? Yoksa onun uykularını kaçıran, benim hayal bile edemeyeceğim özel sorunlar mıydı? Kimbilir? Fısıltıyla konuşmaya başladık:

"Uykunuz kaçmış galiba..."

"Aslında ders çalışıyordum."

"Ders mi?"

"Ali ödev verdi, edebiyat çalışıyorum. Açıkçası uzun zamandır bu kadar sıkı çalışmamıştım."

"Ali Can mı? Ah, kusura bakmayın... Haylaz çocuk. Hiç haberim yoktu. Sizi rahatsız..."

"Yok, rica ederim, gerçekten. Ayrıca hakikaten Ali için zor bir ödev. Ben bile işin içinden çıkamadım."

O sırada Selin Hanım omzunun üzerinden evinin karanlığına doğru bakıp tedirgin olduğunu açıkça belli etti. Telaşla iyi geceler diyerek sigarasını pencereden atıp içeriye girdi. Ben de bir suçlu gibi kendimi geri çektim. Neydi bu şimdi? Kötü bir şey yapmıyorduk ki... Saate baktım. Üçe geliyordu. Belli ki Hamdi Bey uyanmıştı. Karısını yatakta göremeyince kalkmış, salona geçmiş ve... Ve karısının orada bir adamla (o adamla, o ne idüğü belirsiz herifle) fısıldaştığını görmüştü. Yok canım görmemişti. Kalbim küt küt atıyordu. İşlemediğim bir suçtan idam edilecekmişim gibi öfkeliydim. Öfkeli ve çaresiz. Alt tarafı... Yahu çocuğunuzun ödevini yapıyordum! Hayalimde karşıma dikilmiş olan Hamdi Bey'e mazeret bildirip duruyordum. Sakinleşmek için bir kadeh bir şeye gerçekten ihtiyacım vardı.

Birkaç yudum içtikten sonra koltuğuma kurulup Selin Hanım'a üzülmeye başladım. Sonuçta adam onu üzecekti, bu besbelliydi. Belki de önceden kavga etmişlerdi ve o yüzden Selin Hanım'ın uykusu kaçmıştı. Bu olay da üzerine tuz biber ekecekti. Televizyonu açıp sesini tamamen kapatarak zihnimi akan görüntülere bıraktım. Televizyonun en büyük yararı bu işte. Nasıl ki rüyalar insanın zihnini parlatıp yeni bir güne hazırlıyorsa, televizyon da insanın zihnindeki her şeyi kalın yağlı bir bulaşık be-

ziyle siliyordu. Her şeyi...

Uyuklamaya başladığımı fark ettiğimde kalkıp yüzümü yıkadım. Ali'nin ödevi bitmeliydi. Artık herkes öğrenmişti. Selin Hanım'a bile söylemiştim durumu. Alıntıların nereden yapıldığını bulamazsam rezil olacaktım. Yok, mutlaka bulacaktım. Tersini düşünmek bile saçma. O Hamdi denen adam da görecekti gününü. Bir tanesini bile bulamaz pis herif. Aniden bir deli kuvvetiyle doldu içim. Sanki yarın yüz on puanlık ödevi teslim edip Ali'yi ve Selin Hanım'ı esaretten kurtaracaktım. Açık açık saçmalıyordum. Benim yerimde mantıklı ve sağlıklı biri olsa şimdi yatar uyur ve sabah kalkıp salim kafayla ödeve devam ederdi. Kesinlikle böyle yapardı. Fakat ben her zaman böyleydim. Ödevlerimi yapmadan rahat edemezdim. Engels tarihine ne oldu peki? Hani o eller, o gözler artık sana ait değildi? Meşrep değişmiyor demek ki. Değişen sadece moleküller. Meşrep molekülde gizli olmasa gerek.

Otomatik bir hareketle ödev kâğıdını aldım. Durumumu gözden geçirdim. Altı, on ve sekiz numaralı alıntıları bulmuş, otuz puanı garantilemiştim. Diğerleri üzerine de epeyce kafa yormuş, başarısız oldukça bir diğerine atlayarak sonuncusuna gelmiştim:

11. "Yazılarının içinde bir yerdedir o. Yazıları sağa sola yollanmış haberlerle doludur, özel küçük haberlerle. Anlıyor musunuz?"

Başarılar, Sevgi Yılmazkaya

Evet, ödevin hepsi buydu. Sevgi Hanım'ın hazırladığı sorular bu kadardı. Sonuncu alıntıyı tekrar tekrar okudum. Sanki tüm ödevin bir oyun olduğu-

nu söylüyordu. Oyun değil de... Başka bir şey. Daha doğrusu şöyle: Bu ödev gibi görünen cümlelerin ardında bambaşka bir gerçek gizliydi. Bu cümlelerde özel küçük haberler vardı. *Anlıyor musunuz?* Evet anlamaya çalışıyordum. Fakat, aynı cümleleri defalarca okumak taşıdıkları anlamdan uzaklaşmalarına neden oluyordu. Yineleme anlamı yok ediyordu. Tekrarlanan her şey bulanıklaşıyor, anlaşılmaz bir hale geliyordu. Başımı kâğıttan kaldırıp televizyondaki sessiz görüntülere bakmaya başladım. Bir tencere reklamı vardı görüntüde. Büyük bir yenilmişlik hissiyle kanallar arasında zap yapmaya başladım. Her şeyi daha önceden görmüşüm gibi geliyordu. Aslında hayatım da bu tür bir sonsuz döngü içine girmemiş miydi? Girmişti. İnsanın cevabını bildiği soruları sorması yaşlılığın en büyük belirtisidir. Kim demiş? Ben dedim. Yalan mı? Her perşembe Haluklara gidiyorum. Giderken aynı pastayı alıyorum. Aynı saatte sofraya oturuyoruz. Evren komiklikler yapıyor. Çocukça sorular soruyor bana. Ama cevabını bilmediği sorular soruyor. Bizse şefkatle gülümseyip cevaplar veriyoruz. Sonra Evren koltukta uyuyakalıyor. Aniden, birdenbire uykuya yuvarlanıyor. Annesi onun uyuduğu çabuklukla uyanacağını bildiğinden sessizce onu yatağına taşıyor. Sonra biz yetişkinler salona geçip kahvemizi içerken cevaplarını bildiğimiz sorular soruyoruz birbirimize. O sırada başka evlerde, başka yetişkinler arasında aynı sahneler yaşanıyor. Hamdi Bey Selin Hanım'a sorular soruyor. Selin Hanım Hamdi Bey'e sorular soruyor. Sonra bir an geliyor, herkes birbirini kırıyor. Anlaşılmamaktan yakınıyor herkes. Herkes kendi kendine konuşuyor. Kimse diğerini dinlemiyor. Niye dinlesin ki, cevaplar biliniyor; sorular biliniyor. Yinelendikçe anlam bulanıyor. Ve sonsuz

kalınlıktaki duvarların ardında bir adam bu yinelenip duran, yinelendikçe anlamı bulanan hayatı anlatan hikâyeler yazarak bulanık gerçekçilik ekolünü kuruyor farkında olmaksızın. Ekol mü kuruyor? En sevdiğim yönüm bu işte: Hâlâ kendi kendimi güldürebiliyorum. Bir lise ikinci sınıf ödevini yapamayan adam olarak neler düşünüyorum.

Çaresizlik içinde ödev kâğıdına döndüm. Acaba bu on birinci alıntı bir tür anahtar mıydı? Aslında on sorudan oluşan bu ödev bilmecesinin sırrı bu alıntıda mı gizliydi? Alıntıyı bir kez daha okuyup, yenilgiyi kabul ettim.

Ödev kâğıdını masaya koyup kitaplığın önüne gittim. Kitapların sırtlarına bakarak meseleyi başka açılardan ele almaya çalışıyordum. Bu gibi durumlarda en güzel yöntem saçmaya indirgemektir. Zihninizi serbest bırakırsınız. Aklınıza gelen en saçma, en komik düşüncelere bile bir şans verirsiniz. Çünkü, o âna kadar yüce aklınızla meselenin üstesinden gelememişseniz başka çareniz yoktur. Akıl, tahtında sıkıntı içinde oturan bir kralın mahzunluğuyla soytarısının şakalarını izler.

Her şeyi baştan alalım. Bu bir dönem ödevi. Ali'nin ödevi. Ali'nin ve sınıf arkadaşlarının yapmaları bekleniyor. O yüzden bu kadar zor olması çok anlamsız. Fakat ödev bir gerçek olarak kâğıdın üzerinde duruyor. Evet, duruyor. Apaçık duruyor. Bulanık falan değil, bayağı gerçek. Şaka yapmanın sırası değil. Saçmaya indirgemek ciddi bir iştir. Dalga geçmek değildir. Peki, o halde bir anlamı olması gerekir. Evet. Bu kadar zor bir ödevi Ali yapabilir mi? Hayır yapamaz. Ben yapabilir miyim? Çok uğraşırsam belki. Çok iyi niyetlisin. Ama tam bana göre bir bilmece olduğunu da itiraf etmeliyim. Tamam. Belki de bu ödev benim için hazırlanmıştır. Nasıl yani?

Bilemiyorum ama bir tuzak kokusu alıyorum Dr. Watson. Devam edelim. Bir senaryo kuralım. Şöyle bir şey olabilir örneğin: Ali, sık sık bana gelip giden bir çocuk. Yazar olduğumu biliyor. Belki evlerinde de konuşuluyor yazarlığım. Belki Hamdi Bey Ali'nin bana olan sempatisini kıskanmış ve bu tuzağı hazırlamıştı: "Al bakalım Ali, götür bu soruları yazar ağabeyine, işin içinden çıkabilecek mi?" demişti. Bu senaryo gerçekten de saçma oldu. Adamın bu tür şeylerle uğraşacak ne zamanı, ne de enerjisi vardır. Ayrıca bu alıntıları nereden bulacak? Okuma meraklısı bir adam olsa bana o kadar aşağılayıcı davranmazdı. Doğru.

Peki hemen ikinci bir senaryo öneriyorum: Ali edebiyat derslerinde hocası ile samimi olmuş ve benden söz etmiş olabilir. Hocası da bir ihtimal benim yazdıklarımı okumuş olabilir. Ve böyle bir ödevi Ali'nin tek başına yapamayacağını, mutlaka bana danışacağını hesaplayarak bu dönem ödevini tezgâhlamış olabilir. Bu kendimi olduğumdan daha önemli gösteren bir çözüm. Paranoyak bir yaklaşım. Ve tüm paranoyakların yaptığı gibi kendimi fazla önemseyen bir hezeyan yaratmış oldum. Ama on birinci alıntının gizemi ile güzel örtüşüyor. Örtüşüyor da... Saçma.

Öğretmenin adına bakmak için salona geri dönüp ödevi elime aldım. Sevgi Yılmazkaya. Kaç yaşlarında bir kadındır acaba? Bir süredir üretmiş olduğum hastalıklı senaryoların etkisi ile bilmecelerin kaynağına yönelmiştim. Sanki Sevgi Hoca Saba Melikesi Belkıs'tı ve ben de bilmecelerini cevaplayarak peygamberliğimi ispat etmek zorunda olan Hazreti Süleyman. İnsan neler düşünüyor... Yalnız kalmayagörsün. Hele geceyse... Hazreti Süleyman ha! Tüm hayvanların, insanların, cinlerin ve hatta rüzgârın,

tüm doğa olaylarının kralı. Tüm varlıklar onun emrindeydi. Bilgeliğini onlara borçlu olmasa da başarılarında payları vardı. Benimse her yerden haberler taşıyan bir Hüthüt kuşum yoktu ki... Sevgi Yılmazkaya hakkında nasıl bilgi edinebilirdim ki? Şimdi sıcak yatağında huzur içinde uyuyordur.

İnternet!

Tabii ya. Ali bir keresinde okullarının, hatta bir grup arkadaşıyla hazırladıkları edebiyat kolunun sayfasını da göstermişti.

Hemen internete bağlandım.

Okulun sayfası karşımdaydı. Heyecan içindeydim. Beni uykusuz bırakan kadın hakkında bir şeyler öğrenebilirdim. Hatta belki elektronik postasını bulup ben de ona hain tuzaklar kurabilirdim.

Hocaların bulunduğu sayfaya girdiğimde isim listesi karşıma çıktı. Bazı isimler etkindi, belli ki kendi sayfaları vardı. Bazılarınınsa sadece adları vardı. Bunlar da yaşlı hocalar olmalıydı. Gençlerin kendilerine sayfa yapmış olmaları daha olasıydı. Heyecanla sayfada aşağıya doğru indim. Ya Sevgi Yılmazkaya'nın kendine özel sayfası yoksa...

Sevgi Hanım'ın adının üzerine tıklarken endişelerimin boşa çıkmasından dolayı o kadar mutluydum ki... Kalkıp bir sigara yaktım. Sayfanın sol kenarında Sevgi Yılmazkaya'nın inmeye başlayan resmi tamamlanana kadar ekrandan uzak durmaya çalıştım. Kendi kendime şarkı bile söylüyordum.

Resim tamamlanınca hafif bir hayal kırıklığı yaşamadım desem yalan olur. Kötü çekilmiş bir fotoğrafta gözlüklü, zayıf ve esmer bir öğretmen gülümsüyordu. Ne bekliyordum acaba? Hep internet yüzünden. İnsanı koşullandırıyor. Bir röntgenci gibi insanlardan habersiz onları izlediğiniz için... İnternetin böyle müstehcen bir tarafı var. İyi ki benim ki-

şisel bir sayfam yok diye kendimi kutlarken, ilgisizce kadının sayfasını okumaya başladım. Özgeçmiş, sınav soruları falan derken... Bir de ne göreyim! Notlarını yükseltmek isteyen öğrenciler için son fırsat olan bir dönem ödevi okuma listesi!

Oğuz Atay, *Korkuyu Beklerken*
Orhan Pamuk, *Kara Kitap*
Bilge Karasu, *Gece*
Adalet Ağaoğlu, *Bir Düğün Gecesi*
.
.

diye uzayan bir liste. Sait Faik'ten Ömer Seyfettin'e, Sevgi Soysal'dan Ferit Edgü'ye, Tomris Uyar'dan Ahmet Hamdi'ye nefis bir okuma listesi....

Bir anda her şey aydınlandı. Bulanık gerçekçilik yerini basit gerçekçiliğe bıraktı. Bu genç ve gayretli öğretmen, öğrencilerine güzel bir okuma listesi vermişti. Fakat onları okumaya zorlamak için bir de ödev tasarlamıştı. Belli ki çocuklardan beklediği, bu kitapları okumalarıydı. Okumalarını garantilemenin en güzel yolu da bu alıntıların yerlerini bulmalarını istemekti. Ah tembel Ali Can... Demek bunları okumak yerine kısa yoldan sonuca ulaşmayı planladın. Yarın sana bunların cevabını vereceğimi sanıyorsan aldanıyorsun.

Okuma listesini basıp bilgisayarı kapattım. Yazarlar ve eserler elimde olduğu sürece alıntıların yerlerini saptamak keyifli bir oyundu benim için. Islık çalarak *Kara Kitap*'ı açıp on birinci alıntının yerini buldum önce....

* * *

Sabah saat yedi. Bilgisayar yazıcısı tek sayfalık

alıntı listemi basıyor yavaş yavaş:

1. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.
Haritada Bir Nokta, Sait Faik
2. Ne olur, biraz daha oturun! Hiç uykum yok...
Bir Yaz Gecesi, Ahmet Hamdi Tanpınar
3. Söyleyeceklerim çoktu, bitmezdi. Hepsini söylemek istiyordum, söyleyemiyordum.
Gene Ağlatmışlar Kara Gözünden, Tahsin Yücel
4. Bir kadını güneş ışığına tutup incelemek ister.
Anlat Bana, Tomris Uyar
5. Ben daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım.
İlk Cinayet, Ömer Seyfettin
6. "Ben tavan arasındayım sevgilim!" diye bağırdı delikten aşağı doğru. "Eski kitaplar bugünlerde çok para ediyor. Bir bakmak istiyorum onlara."
Unutulan, Oğuz Atay
7. Az ilerimde başlıyor karanlık. Bir adım önümde. İnsansız karanlık.
Karanlıkta, Ferit Edgü
8. Bir gün gelir, sözcüklerin büyüsünden sıyrılmamız gerektiğini anlarız hepimiz.
Gece, Bilge Karasu
9. Kentin ortasından kıvrıla kıvrıla kentin dışındaki sulara varan ırmak celladın evinin orda ikiye ayrılıyordu.
Cellat Fuchs Kent Halkına Nasıl Karıştı?, Sevgi Soysal
10. "İntihar etmeyeceksek içelim bari..."
Bir Düğün Gecesi, Adalet Ağaoğlu
11. "Yazılarının içinde bir yerdedir o. Yazıları sağa sola yollanmış haberlerle doludur, özel küçük haberlerle. Anlıyor musunuz?"
Kara Kitap, Orhan Pamuk

Çayımı keyifle yudumlarken alıntıları gözden

geçiriyorum. Bütün gece aklımı allak bullak eden cümleleri son bir kez daha okuyorum. Tuhaf bir hüzün kaplıyor içimi. Farklı Engels zamanlarımda okumuş olduğum bu kitapları durup dururken hatırlattığı için Sevgi Hanım'a karşı şefkatle karışık bir sevgi besliyorum. Hiç tanımadığım o genç kadın ile bambaşka hayatlar yaşarken aynı metinleri okuyup zevk aldığımı fark edip bir kez daha edebiyatın ne muhteşem bir büyü olduğunu anlıyorum. Sabah sisine bulanmış şehrin içinde görünmez ağların bizleri birbirimize bağladığını düşünüyorum. Hayatı yaşanası kılan bir şey bu.

Bir yandan da içimde tuhaf hisler dolaşıyor. Bu cümleleri yan yana getirdiğimde anlamlı bir bütün çıkar mı diye düşünüyorum. Ya da aralarına bağlantı cümleleri yazarak başka bir hikâye yazabilir miyim diye kuruyorum. İçimde fısıl fısıl konuşan bu sesi çok iyi tanıyorum. Bu ses, bugün yeni bir hikâye yazacağımı söyleyen o benim güzel Hüthüt kuşumun sesi...

THE GIRL FROM IPANEMA

Kalitesiz kapı zilinin bozuk sesi evin içinde çınladığında eli ayağına dolandı. Bütün apartmanı ayağa kaldıran bozuk bir borazan gibi yırtınan Do-Re marka iğrenç zil. Gerçi büyük bir apartmandı ve komşular birbirleriyle ilgilenmeyecek kadar mutsuz ve içekapanıktı. Bu iyi işte, diye düşünüyordu kapıyı açmaya giderken. Fakat, kapıya kadar uzanan sekiz metrelik yol bitmek bilmiyordu. Bu sırada, yüzündeki kırmızılık kulaklarına ve ensesine kadar yayılmıştı. Çok pişmandı. Erkan'ın ipiyle kuyuya indiği için... Hayır demeyi beceremediği için... Merakına ve yalnızlığına yenildiği için... Her şey için pişmandı. Keşke şu anda başka bir yerde olsaydı. Onu, bilmediği ve tanımadığı birine doğru yaklaştıran her adımda güvenli yalnızlığından biraz daha uzaklaşıyordu. Değil üstüne başına çekidüzen vermek, saatlerdir bu ânı beklemekten gerginleşmiş yüz hatlarına bile hâkim olamıyordu.

Kapıyı açtı. Yüzündeki ifade konuğu şaşırtmış olacaktı ki genç kadın tereddüt ederek adını bir soru vurgusuyla tekrarladı. Ali Güventürk? Adını duymak kalbinin atışlarını daha da hızlandırdı. Geri dö-

nüşü olmayan bir noktadaydı. Hayır ben değilim, demek geçti içinden. Ya da, üzgünüm bir yanlışlık olmuş, sizi bugün kabul edemem, gibilerinden bir şeyler söyleyip kadından kurtulmak ve televizyonun karşısına oturup güvenli bir şekilde tembellik yapmak istemişti. *Evet benim. Buyrun.* Fakat sözcükler ağzından dökülüyordu. Kendiliğinden. Belki de her şey böylesine kolay olacaktı. *Merhaba, ben Gizem.* Kızın sesi banka memurelerininki gibi gelmişti kulağına. (Şuraya bir imza lütfen. Adres alabilir miyim?) Belki o anda saptayamadığı bir şivesi vardı. Belki de, esmer ince yapılı kadınlarla en çok bankalarda karşılaştığını sandığı için öyle hissetmişti. Genç kadını içeri alırken göz ucuyla apartman koridorunu kolaçan etti. Acaba bir gören olmuş muydu?

Genç kadın (Gizem. Nedense sahte bir isim olduğu sanısına kapılmıştı. Gizemli olmak için belki. Gizem... Ne kadar anlamsız!) küçücük evin oturma odasının girişinde dikiliyor, kendisine yolun gösterilmesini bekliyor gibiydi. Allahtan o gelmeden az önce radyoyu açmıştı. Yoksa sessizlik her şeyi ezip geçecek, nesnelerin ve insanların (özellikle de kendisinin) olduğundan daha ufak, daha değersiz, daha mutsuz görünmesine neden olacaktı. Dolaptaki beyaz şarabı çıkarmalı mıydı? Hayır, yavaş olmalıydı. Acemilik belirtisi göstermemeliydi. Hem ne şarabı! Konumuz sağlık. Bir şey içer misiniz? Hayır, bu soruyu sormadı. Onun yerine, Gizem'e oturabileceği üçlü kanepeyi işaret ederken zararsız olduğunu sandığı uygar bir soru döküldü ağzından: *Evi kolay buldunuz mu?* Sizli-bizli konuşmaya sonuna dek kararlıydı. Böylelikle, kendini güvende hissettiği bir mesafede durmuş olurdu. *Evet, adresi kolay buldum da daireyi şaşırdım. Erkan Bey ikinci kat demişti.*

Ya da aklımda öyle kalmış. Alt komşunuzun kapısını çaldım yanlışlıkla... Ali Güventürk donakaldı. Kapı zilinde adı yazılıydı. İşyerindeki bilgisayarında özene bezene hazırladığı adının yazılı olduğu küçük kâğıt parçasını kendi elleriyle yerleştirmişti zilin muhafazasına. Ve bu aptal kız gidip başkasının kapısını çalmıştı! Kızın söylediklerini eğlenceli bulmuş gibi aptal aptal sırıtırken zihninin içinde hızla alt kata indi ve komşularının yüzlerini gözünde canlandırmaya çalıştı. Genç bir karı-koca yaşıyordu alt katta. Adamla her sabah olmasa da sık sık aynı otobüse biniyorlardı. Karısı gözle görülür biçimde hamileydi. Doğum eli kulağındaydı. Bir kere ciddi bir şekilde kavga ettiklerini duymuştu. Sözcükleri anlayamamıştı fakat kimin kime ne kadar bağırdığını izlemişti. Kavganın sonunda genç kadın ağlamıştı. Onun dışında sessiz sakin insanlardı. Adam futbol karşılaşmalarını seyrederken televizyonun sesini biraz fazla açıyordu. Belki de duvarlar çok inceydi. Ve belki de şimdi, akşamın bu saatinde gelen şüpheli konukla üst komşularının ne yaptığını merak ediyorlar, nefeslerini tutmuş olabilecek olan şeyleri kaçırmamak için bekliyorlardı. *Ee, ne dediler?*

Gizem paltosunu çıkarırken hoş bir olaydan söz ettiği sanısıyla gülümseyerek anlatıyordu: *Bir adam açtı kapıyı. Seni ismen çıkaramadı. Karısına sordu. O seni tanıyormuş. Üst komşumuz dedi.* Demek karısı tanıyormuş. Tabii tanır. Kadınlar herkesi tanırlar, her şeyi bilirler. Ne zaman 'sen', ne zaman 'siz' denileceğine hep onlar karar verirler. Ali çaresizlikle kaderine razı oldu. Emekli komiser olan diğer komşunun kapısını çaldırmadığı için Tanrı'ya şükretti. *Bir şey içer misin?* Sırası gelmişti artık. *Evet. Ne ikram edeceksin bana?* Gizem'in sesinde hiç de gizemli olmayan bir tını vardı. Sanki Ali'nin sınırlarının nere-

de başladığını anlamaya çalışıyordu. Bir yandan da üzeri çok da örtülü olmayan bir meydan okuma vardı sorusunu soruş biçiminde. (Bakalım, ne sunacaksın bana? Bakalım, memnun edebilecek misin beni? Bakalım, salak bir adam mısın, yoksa kafanın içinde az da olsa beyin var mı? Gerçi haline bakılırsa...) *Soğuk beyaz şarabım var? Bira var? Sıcak bir şeyler de olabilir... Ya da?* Gizem Ali'nin bu acemi garson mızıldanmaları ile eğlenerek, *şarap içerim*, dedi.

Mutfağa doğru yöneldiğinde Gizem'in sesini duydu: *Müziği değiştirebilir miyim?* Omzunun üzerinden, *tabii*, diye bağırdı, *yalnız CD çalışmıyor. Bir yıl geçmeden bozuldu. Bir türlü yaptıramadım...* Dolaptan şarabı çıkarırken şaşkındı. Durumlarını çağrıştıran ya da ima eden bir konu olmayınca konuşmak ne kolaymış... Bozuk müzik seti üzerine saatlerce konuşabilirdi. Ya da işinden söz edebilirdi. Ailesinden... Arkadaşlarından... Erkan'ın zibidiliklerini anlatıp gülebilirlerdi. Kendine göre bir üslubu vardı. Konuştuğu zaman bazen ilgi çekmeyi başarabiliyordu. Aslında kız arkadaşları da olmuştu. Ona dertlerini anlatıp sonra ortadan kaybolan kızlar... Bir şeyi hep yanlış yapıyor, tanıştığı kızlarla hep arkadaş olarak kalıyordu. Bu, dalgınlıkla kazağını ters giymek gibi bir şeydi ya da daha basitinden hatalar. Yanlış zamanda yanlış bir içkiyi ısmarlamak gibi şeyler. Belki de tüm bunların dışında bir eksiği vardı. Asla fark edemediği... İşte şimdi de az kalsın benzer bir hata yaparak şarabı su bardağına koyacaktı. İyi ki bu geceyi önceden planlamıştı. Şarap içilir diye Paşabahçe'ye gitmiş, altı tane şarap kadehi almıştı. Bir sürü Gizem gelse rezil olmazdı bu akşam. Şarap ve kadehlerle geri döndüğünde oturma odasını biraz değişmiş buldu, afalladı.

Gizem kasetçalara son zamanlarda sıkça duydu-

ğu fakat adını ezberinde tutamadığı bir topluluğun kasetini koymuş, tavandaki lambayı söndürmüş, üçlü koltuğun yanında duran annesinin evinden getirmiş olduğu eski abajurun üzerine morlu kırmızılı fularını atmış, ortamı tamamen değiştirmişti.

Şarabı kadehlere koyarken eli biraz titriyordu ama Gizem o sırada tozlu plaklara bakıyordu. Ali bir an, bu üniversite öğrencisine benzeyen kıza acımayla karışık bir sevgi duydu. Hayatını merak etti. Ne yaptığını, nasıl yaşadığını... Biraz cesareti olsa sorardı. Fakat bu tür şeyleri konuşmak için gelmemişti Gizem oraya. (Gerçek adı neydi acaba?) Erkan'ın ısrarıyla Ali'ye masaj yapmak için gelmişti. Hayır telekız falan değildi. Erkan çok özel bir masaj seansından söz etmiş, üzerindeki gerginliği alacak çok maharetli biri olduğunu söylemişti. Gerçi her söylediği edepsiz imalar içeriyordu fakat yine de yüzde yüz güvence vermişti. Ne için? İstenmeyen, küçültücü bir durum yaşanmayacağı için mi? Bilmiyordu. Yine de karmaşık duygular içinde bu hiç tanımadığı kız ile para karşılığında özel bir şeyler yaşayacağını umut ediyordu. *Pikabın çalışıyor mu?* Ali dalgınlığının ortasına düşen bu cümlenin zihninde oluşturduğu halkalara hayranlıkla bakarak, *evet ama uzun zamandır çalmadım*, deyiverdi. Sesi biraz tuhaf çıkmıştı. Gizem her şeyin yolunda olup olmadığını anlamak için omzunun üzerinden Ali'ye baktı bir süre. *Bu plağı çalar mısın?* Bulgar malı toplama bir caz plağı (Dinah Washington, Ella Fitzgerald, Nancy Wilson, Carmen McRae...). Nereden baksanız on beş yıllık bir plak. Demek ki Bulgarlar o zaman da korsan işindeymişler. Plağı bir arkadaşından ödünç almıştı ve zaman içinde onun olmuştu. Bazen öyle olur ya, ödünç aldığınız bir şeyi siz sahibinden daha fazla seversiniz ve öyle bir kural olmamasına rağmen o

artık sizin olur. Ali karışık düşünceler içinde (o plağı sıkça dinlediği üniversite yılları, vize ve final dönemleri...) plağı alırken eli Gizem'in eliyle karşılaştı. Soğuk ve kemikli bir el. Birazdan bu elin bedeni üzerinde dolaşacağı düşüncesi onu tedirgin etti. Karnına o bildik ağrı saplandı. Sınav öncesi bağırsak hareketleri. Hayır, lütfen ağrımasın. Gizem merakla ve biraz da hayranlıkla Ali'nin yüzüne bakıyordu. Sanki tüm o karmaşık düşünceleri birer birer görüyordu. Hayranlık? Neden hayranlıkla baksın ki? Belki de numara yapıyordur... Kasetçaları susturdu. Plak dönmeye başladı.

Dinah Washington'un sesi duyulmaya başladığında (*Willow, weep for me...*) Ali, arkasında şarabından iri bir yudum almakta olan Gizem'in varlığını tamamen unutmuş olarak dönmekte olan plağa bakıyordu. O sırada ensesini kavrayan soğuk ellerin kararlı bir şekilde masaja başladığını fark etti. Çok doğal bir şeymiş gibi, her zaman yaşadığı bir şeymiş gibi, Erkan ona bu 'özel masör'ü ısmarlamamış da Gizem kendi isteğiyle oradaymış gibi büyük bir doğallıkla kabul etti bu dokunuşu. (Kadın masörlere masöz mü deniyordu? Dansöz gibi...)

Gizem'in elleri gerçekten de işini iyi biliyordu. Gerçek bir masör gibi ensesindeki damarlara baskı yapıyor, beynine daha iyi kan gitmesini sağlıyordu. Belki de gerçekten bir masözdü. Belkisi var mı, gerçekten de masözdü tabii. Fakat Erkan'ın o imalı sözleri? Belki de hem masözdü hem de... Ali gözlerini kapatmış, müziğin (*The girl from Ipanema*) ritmine uygun olarak hareket eden Gizem'in ellerine bırakmıştı kendini. Gerginliği yavaş yavaş geçiyordu. Evet, istediği buydu işte.

Gizem şarabından bir yudum daha aldı. *Ali Bey sizi kanepeye alabilir miyim? Üzerinizdekileri de çı-*

karın lütfen. Ali söyleneni yapmaya başladı. Bu kadar kolaydı işte. Gizem bir doktor veya bir hemşire edasıyla söylemişti bu sözleri. İnsanlara dokunma ehliyeti olan profesyoneller gibi. Belli ki bu konuda çok tecrübesi vardı. İnsanlara nasıl davranılacağını biliyordu. Yine de açık bir alay vardı vurgusunda. Şortuna kadar her şeyi çıkardı. Soyundukça çoğaldı. Odanın her yeri Ali'nin bedeniyle dolmuştu sanki. Neyse ki arkası dönükken soyunmak daha kolaydı. Gizem onu bakıma muhtaç bir hasta gibi kolundan hafifçe kavrayarak kanepeye yatmasına yardım etti. Ali kendi kanepesinin üzerinde hafifçe tirildeyerek masözün ellerini beklemeye koyuldu. Kürekkemiklerinin ortasına damlayan buz gibi masaj kremi bir anda Ali'yi bu iç gıcıklayıcı atmosferden çekip çıkardı. Tüyleri diken diken oldu. *Şşş, sadece krem*. Gizem sırtına ve omuzlarına yavaş yavaş masaj yapmaya başladı. Ensesinden omurgası boyunca kayan elleri artık eskisi kadar soğuk değildi. Dokunduğu her yerde bir sorunu çözüyordu sanki. Düğüm düğüm olmuş sırt kaslarını birer birer, sabırla yumuşatıyordu. Gizem'in elleri bir yerini ovalarken, sırtının diğer noktaları büyük bir arzuyla sıralarının gelmesi için sabırsızlanıyordu. Gizem'in üzerine oturmuş olduğunu neden sonra fark etti. Kızcağız o kadar hafifti ki sanki yoktu. Kapalı gözlerinin önünden hiç bilmediği morlu kırmızılı manzaralar geçerken sıranın kollarına geldiğini fark etti. Önce sağ kolunu hafifçe geriye bükerek pazılarını ovmaya başladı. Ve bu sırada Ali bir şey daha fark etti. Gizem kendi üzerindeki bluzu da çıkarmıştı. Kollarını geriye büktüğünde, elleri istemsiz bir biçimde Gizem'in göğüs uçlarına değiyordu. (Bir dikene dokunur gibi iç kamaştırıcı bir duygu.)

Plağın A yüzü bitip de Gizem öteki yüzü çevir-

mek için kalktığında Ali keyifli bir gerginlik, tuhaf bir heyecan içindeydi. Nefes kesici bir maceranın orta yerindeydi. Daha önce hiç yaşamadığı bir heyecan. Sanki bunları yaşayan kendisi değildi de bir filmin içindeki başka birisiydi. *Ali Bey, dönebilir misiniz?* Bunu beklemiyordu. Ağır ağır sırtüstü pozisyona geçerken düşünüyordu. Ne yapacaktı şimdi? Tanımadığı yarı çıplak bir masözle göz göze gelebilir miydi? Gözlerini kapatırsa daha da tuhaf olmaz mıydı? *Biraz sıcak geldi de...* Gizem belli ki her şeye bir açıklama (soyunuk olmasına garip bir mazeret!) bularak Ali'nin nerede bittiğini henüz bilmediği sınırların varlığını ima ediyordu. Belki de şunu demek istiyordu: Ben dokunabilirim, sen bana dokunma. Evet, hatta: Ben bakabilirim, sen bakmasan daha iyi olur. Yine de Ali, Gizem yerini alana dek gözlerini kapatmadı. İçindeki güdüler görmek istiyordu. Kimle beraber olduğunu bilmek istiyordu. Gizem usturuplu bir biçimde, daha fazlasını vaat etmeyecek bir şekilde yerini aldıktan sonra Billie Holiday ile birlikte masaja başladı (*Just one of those things*). Ali göz temasını çok fazla sürdüremeyeceğini anladığı noktada gözlerini kapattı. İşin garibi Gizem de kapattı gözlerini. Şimdi çok tuhaf bir görüntü vardı odanın içinde. Birbirini hiç tanımayan iki insan, onları hiç tanıyamayacak olan başka bir insanın şarkısı eşliğinde bir 'şey' yaşıyorlardı. Hayır, sevişmiyorlardı. Fakat ortamda bir tür cinsellik, bir tür sevgi olduğu da söylenebilirdi. Sadece masaj değildi hiç şüphesiz. Sanki biri diğerini tedavi ediyordu. Sanki biri diğerini düzeltiyordu. Ali'nin hiç de alışık olmadığı bir şey olduğu kesindi.

Gizem plağın sonuna kadar bir heykeltıraş titizliğiyle çalıştı. Ali'nin tüm hamlaşmış kaslarını yumuşattı, tüm dokularına kanın dolmasını sağladı.

Artık ovulmaktan pembeleşmiş bedeniyle Ali başka bir boyuta geçmeye hazır hale gelmişti. Fakat plağın B yüzü bitti. Gizem kalktı. Ali onun yeni bir plak koymak için pikaba doğru gittiğini sandı. Pikaptan ses çıkmayınca dirseklerinin üzerinde doğrularak gözlerini açtığında Gizem'in giyinmiş olduğunu, şarap kadehinin üzerindeki tamamı çıkmamış olan etiketi tırtıklayarak kendisinin masaj seansının bittiğini anlamasını beklediğini fark etti. Yüzünde kötü bir haber vermek üzere olan bir insanın sıkıntısı vardı. Belki de Ali'nin anlayışsız bir adam olduğundan korkuyordu. Belki de başına böyle durumlarda kötü şeyler gelmişti. Belki de ertesi gün sınavı vardı. (Onun bir üniversite öğrencisi olduğu fikrine nereden kapılmıştı acaba?)

Ali'nin içinde bir şeyler söndü. Sanki her şeyi kendi kendine yaşamıştı. Sanki Gizem'in bu yaşadıklarında hiçbir katkısı yoktu. Öylece oturuyordu. Geldiği gibi, sıska, kemikli, dertli... *Teşekkür ederim.* Başka söyleyecek bir şey bulamadı. Giysilerini alıp giyinmek üzere banyoya gitti. Neden böyle yaptığını bilmiyordu. İçinde hafif bir kırgınlık vardı. Yarıda bırakılmış olmanın getirdiği bir üzüntü. Bir haksızlığa uğramışlık duygusu. Erkan'a kızıyordu. Kendine kızıyordu. Yirmi beş yaşında bir adamın yapacağı işler miydi bunlar? O bir hayat kadını değildi. Fakat, sıradan bir masöz de değildi. Onu yine görmek istiyordu, fakat bu doğru olur muydu? Seans için Erkan ne ödemişti acaba? Böyle bir gecenin bedeli neydi? Neden böyle bir bedel ödenmesi gerekiyordu? Bunun cevabı çok açıktı. Birazcık sırtını ovması için bile birilerine üste para vermesi gerekliydi. İşte, o kadar başarısız bir adamdı. Ve o kadar da mutsuzdu. Sevgiden, aşktan, ilişkiden çoktan vazgeçmiş bir yalnız adam. Peki ya o kızcağız? Ne-

den böyle bir işi yapar ki insan? *Yaşam boyu seninle mi kalmasını isterdin?* Aynadaki çoktan allak bullak olmuş yüzüne fısıldadı bunları. Onunla bir ilişkisi olsun, onu hep görsün, onunla konuşsun, dertleşsin istiyordu. Gerçekten istediği bu muydu? Hem bu seansları herkese yapmıyor muydu? Örneğin Erkan onun müşterisi değil miydi? Belki de bu geceki halini gidip Erkan'a anlatacak, sonra da birlikte güleceklerdi. Eşek şakalarına bayılan Erkan'ın tuzağına nasıl düşmüştü? Utançtan midesi bulanmaya başladı. Dışarı çıkmak istemiyordu. Giyinmesini bir türlü tamamlayamıyordu. Diş macunu, şampuan ve deodorant kokan banyonun ortasında kendini yalnız, hem de çok yalnız hissediyordu. Orada, dışarıda, Erkan'ın ve diğerlerinin yaşadıkları gerçek bir hayat vardı ve kendisi o hayatın bir köşesine yamanmak için böyle şeyler yapıyordu. Bir başkasına ihtiyaç duymak ne kadar da can acıtıcı bir duyguydu. Herkesin kendi aralarında eğlendiği bir dünya... Kendisi oyuna kabul edilmiyordu bir türlü. Giyinirken düşüncelerini düzeltmeye karar verdi. Bu da bir tür oyundu, bir deneyimdi. Güzel bir gece yaşamıştı. Bir başka insanla neler yaşanabileceği konusunda bir fikri olmuştu işte. Bir başkasının bedenine dokunması o kadar da zor değildi (fakat ücrete tabiydi). Hayır, kötücül düşünceleri kovmalıydı. Daha yolun başındaydı. 'Kendisi dışında herkesin mutlu olduğu' bir yanılsamaydı. Gizem'le de bir alıp veremediği yoktu. Bir hemşire gibi işini yapmıştı. Belki arkadaş olabilirlerdi fakat zaten sevgili olmaları mümkün değildi. Bunu istemiyordu da. (Emin miydi?) Nasıl emin olabilirdi ki? Onu doğru dürüst tanımıyordu bile. Gerçek adını bile bilmiyordu. Gerçi o kendisinin bütün kaslarının, cildindeki bütün benlerin yerini öğrenmişti ama yine de birbirlerini

tanımıyorlardı. Evet, en gizli yerlerine dokunmuştu ama yine de onu tanımıyordu. Dışarı çıktığında Gizem'in mantosunu giymiş olduğunu gördü. *Gidiyor musun?* Tüm hayal kırıklığı, yenilmişliği, mutsuzluğu sesine yansımıştı. Sesi ağlamaklı çıkmıştı. Gitsindi. Bir an önce gitsindi. Onu daha fazla rezil etmeden geldiği gibi gitmeliydi. Ali yapabileceklerinden, söyleyebileceklerinden korkuyordu. Çünkü onun gitmesini istemiyordu. Onunla birlikte olmayı her şeyden çok istiyordu. Aklında başka hiçbir şey yoktu. Tüm düşünceleri, kaygıları, alt kattaki komşuları, Erkan'ın tezgâhları, her şey silinmişti. Bu çelimsiz esmer kız o anda her şey anlamına geliyordu. Yarın, bir başka akşam ya da bir başka gün yoktu. Gelecek yoktu. O giderse sanki kendisi de yok olacaktı. *Ah, evet, gitmek zorundayım. Bu gece bir müşterim daha var.* Elini uzattı. Demek bu kadardı. Hepsi buydu işte. Bir buçuk saatlik bir masaj seansı. Hepsi bu. Yanlış anlamalara meydan vermemek için bir sonraki müşteriden söz edilmesi, durumun, yaşananların ne olduğunun iyice altının çizilmesi... O bir profesyoneldi. Gizem'i kapıya kadar uğurladı. Genç kadın yorgun bir ifade ile son bir kez dönüp baktıktan sonra yoluna devam etti. *Görüşmek üzere...*

Ali boş koridora bir süre baktıktan sonra içeriye girdiğinde Gizem'in fularını abajurun üzerinde unutmuş olduğunu gördü. Hiçbir şey düşünmeksizin pikabın iğnesini plağın siyah yollarından birine yerleştirdi. *The girl from Ipanema...*

BUNAK

Dr. Nevzat Akat, masasının bir türlü yerine oturmayan çekmecesi ile boğuşurken vurulan kapıyı duymadı. O gün biraz sinirliydi. Hastanede göreve başlamasının üzerinden sadece üç gün geçmişti ve her şeyin ters gideceğini söyleyen o uğursuz sesi gittikçe daha fazla duyar olmuştu. Odası küçüktü, bilgisayarı internete bağlanmamıştı, masasının çekmeceleri bozuktu, hastanenin önünde büyük bir park sorunu vardı ve her geçen dakika bu listeye yeni sorunlar ekleniyordu. Çekmeceyi yuvasına sokmak için ters bir hareket yaptı ve masanın metal kenarı elinin üst kısmını sıyırdı. Soyulan üst derinin altından yüzeye doğru hücum eden kanı seyrederken kapının vurulduğunu duymaması doğaldı. "Doktor Bey, affedersiniz..." Kapı açılıp da içeriye birinin girdiğini görünce, "Bir bu eksikti!" dedi içinden. Santraldan hemşirelerden birini göndermelerini istemek için telefonun açılmasını beklerken adama eliyle oturmasını söyledi. Adam rahatsızlık verdiğini düşünerek çekine çekine mavi koltuklardan birine ilişti. Masanın önünde duran iki mavi koltuğun büyüklüğü odanın boyutları ile tuhaf bir zıtlık

oluşturuyor, ortamı olduğundan daha da küçük gösteriyordu. "Alo, ben Nevzat Akat, bana bir... Nevzat Akat! Evet, evet doktorum, 3102'ye bir hemşire gönderir misiniz? Pansuman için yanında malzeme getirsin. Hayır hasta için değil. Kendim için. Evet, hemen gönderin." Telefonu sinirle kapattı ve karşısındaki adamla kaldıkları yerden konuşmaya devam ediyormuş gibi söylenmeye başladı: "Ne tuhaf insanları çalıştırıyorlar bu santralda! Bir sürü sorgu sual. Allah Allah!" Adamın mahcup mahcup gülümsediğini görünce kendini toparladı: "Buyrun, sizi dinliyorum?"

"Şey, sizinle görüşmemi tavsiye ettiler. Aslında babamın durumu hakkında..." Daha adam sözünü tamamlamadan kapı tıklandı ve hemşire içeriye daldı. "Bir şey mi oldu, Doktor Bey? Bakalım, a elinizi kesmişsiniz. Nasıl oldu?" Doktor hemşirenin sesinin titreşimleri arasında hafif alaycı bir ton sezdi ve bunu hiç beğenmedi. Sakar biri durumuna düşmüş olduğunu ima eden bir ton... "Şu çekmeceyle boğuşuyordum..." Canı iyice sıkılmıştı. Bilmiş bir kız olduğunu düşündüğü hemşirenin yakasındaki karttan adını okudu ve okur okumaz yanlış öğrendi. Bundan sonra aylarca Selda Hemşire'ye, Seda diye hitap edecekti ve bu dil sürçmesinin üzerinde hiç durmayacaktı. Belki bir otoanaliz seansı sırasında, başka bir dil sürçmesinin üzerinde çalışırken bu anlam kaymasının da nedenini çözecek (hemşirenin ses tonundaki alaycılığı adını ses anlamına gelen bir biçimde kodlamak) ve insan zihninin garipliklerle dolu bir bilmece olduğuna bir kez daha şaşıracaktı. Ardından da Maryland'deki pozisyonu kaçırdığı için bir kez daha pişman olacaktı. Aslında şu anda da pişmandı fakat bir tür ketlenme yaşıyordu. Yaşamına ilişkin büyük kararlar alması gerektiğinde karşı-

laştığı bir ruhsal engel vardı. Ne olduğunu bilmiyordu fakat orada olduğunu biliyordu. Nasıl başa çıkacağını bilmediği bu engelle uğraşmak için yeterli enerjisi yoktu. En azından bu dönemde yok, diye düşünüyordu. İnsanın bazı dönemleri vardır ki... Hayır, yalan, senin bütün dönemlerin böyleydi. Hayatında hiç önemli bir karar aldın mı? İçindeki uğursuz ses aslında baskıladığı benliğinden başkası değildi. Sanki o kararı zamanında alabilmiş olsa, şu anda burada olmayacak ve o ses de kendisini didikleyip durmayacaktı. Fakat gitme kararını verememişti. Her zaman çeşitli bahaneler hazırdı. Evde yaşlılar vardı ve onlardan uzun süreli ayrıldığında onları bir daha göremeyecekmiş gibi geliyordu. Başka şeyler de vardı. Belki biraz güvensizlik... Selda Hemşire antiseptik bir solüsyonla elinin üzerini silerken biber gibi bir acılık hissi ile düşünceleri kesintiye uğradı. İşini büyük bir umursamazlıkla yapan hemşirenin durmadan gülümsemesi sinirine dokunuyordu. Komik bir şey mi vardı? Belli ki hastaneye adım atar atmaz kendini yaralaması gülünç duruma düşmesine neden olmuştu. Bir an önce çıkıp gitmesini dilemek dışında elinden bir şey gelmiyordu. Hemşire işini bitirip giderken bir adama bir de doktora bakarak son kez gülümsedi. Bu sefer emindi, dışarı çıkar çıkmaz arkadaşlarına gidip kendisini çekiştirecekti. Nevzat Bey var ya, şu yeni gelen psikiyatrist, çok salak bir şey, hah hah ha. Elini kesmiş salak! İçindeki uğursuz sesi susturmak için kendisinin konuşması gerekiyordu: "Evet, şimdi sizi dinleyebilirim. Şikâyetiniz?" Sargılı eline kalemi alıp hastanın söyleyeceklerini not etmek üzere bloknotu önüne çekti.

"Geçmiş olsun Doktor Bey. Zamansız gelmişim, kusura bakmayın. Ben babam için görüşmek iste-

miştim. Onu bir görmenizi isteyecektim. Kendisi geriyatride yatıyor. Adı Pertev Belende. Ben oğlu Nahit Belende."

İsimleri not alırken, "Neden görmemi istiyorsunuz?" diye sordu.

"Şu âna kadar diğer doktorlar pek yardımcı olamadılar. Babam bundan iki yıl önce bunamaya başladı..."

"Babanız kaç yaşında?"

"Yetmiş sekiz. Sizce normal mi?"

"Bunaması mı? Bakın Nahit Bey, bunama bir hastalıktır. Herkesin başına gelebilir. Yaşlılarda daha sık görülmesi, her yaşlanan kişinin bunayacağı anlamına gelmez. Birçok nedeni olabilir. Beyinde bir bozukluk olur; hasta geçmiş ve bugünle ilgili düşünce sistemini yitirir. Damar hastalıkları, nörolojik bozukluklardır bunamayı yaratan. Bunların da birçok nedeni de olabilir."

"İki yıl öncesine kadar iyiydi. Fakat sonra hızla bunamaya başladı. Önce çok unutkanlaştı. Sonra az konuşmaya başladı. Daha sonra buraya yatırmamızı gerektirecek kadar kendini kaybetti. Peki buna ne sebep olmuş olabilir?"

"Birçok nedeni olabilir. Muayenesi yapılmıştır sanırım. Tansiyon, şeker, kolestrol durumları incelenmiştir herhalde."

"Evet ama hepsi normaldi. Biraz şekeri çıktı gerçi ama..."

"Alzheimer hastalığı olabilir, başka bunama hastalıkları da var, görmem lazım."

"Çaresi var mıdır?"

"Ne yazık ki bu konuda size ümit vermek istemem. Giden bir zihni geri getirmek hiç kolay değil. Hatta imkânsıza yakın bir şey. Hele iki yılı aşkın bir süredir bu durumdaysa... Ben önümüzdeki hafta

hastaları görmeye başlayacağım. Babanızın adını not aldım. Kendisiyle de ilgileneceğim."

Bu noktada Dr. Nevzat adamın artık teşekkür edip gitmesini bekliyordu. Fakat Nahit Belende, bir şeyler saklayan ve bunu belli etmek isteyen biri gibi kıpırdanıyordu. Adamın yüzüne 'başka bir şey var mı?' gibilerinden baktı. Bu, onun alışkanlık haline getirdiği ve herkesi tedirgin eden bir bakıştı. Karşısındaki insanla arasına büyük bir mesafe koyan, kurulan iletişimin doktor-hasta düzleminde olduğunun altını çizen soğuk ve uzman bir bakıştı bu. Birkaç yıl sonra tanışacağı ve yine çok büyük kararsızlıklar sonucunda ancak 'zorunda kalarak' evleneceği kadın, evliliklerinin altıncı ayında tutuşmuş oldukları şiddetli bir kavganın orta yerinde bu bakıştan söz ettiğinde ayrımına varacaktı.

"Bir şey daha var aslında. Bilmiyorum, önemli mi..."

"Nedir?"

"Babamı buraya getirmemizin asıl nedeni bunaması değil. Yani sadece bunamış olsa biz yine beraber idare ederdik."

"Beraber mi yaşıyordunuz?"

"Evet. İki yıl önce bir gün eve geldiğimde şöyle bir olay oldu. Babamın iyiden iyiye bunamış olduğunu biliyorduk ve doktorlardan aldığımız tavsiyeleri uygulamaya çalışıyorduk. Ne bileyim, dışarı çıkıp kaybolmasın diye kapılara göz kulak oluyorduk, ilaçlarını kendisi alsın, gündelik birtakım işler yapsın diye odasının görünen yerlerine kartonlara 'yapması gerekenler' listeleri asıyorduk ve her şeyden önemlisi, onunla konuşuyorduk. O gün de eve geldiğimde hemen yanına gidip günlük sohbet denememizi yapmak istedim. Ben içeri girdiğimde salonda oturmuş televizyona bakıyordu. Merhaba baba, de-

dim. Duymadı ya da kendisine söylendiğini anlamadı. Yanına gidip elimi omzuna koydum. Dönüp yüzüme baktı. Ve gülmeye başladı. Çok komik bir şey söylemişim gibi önce kıkırdayarak, daha sonra kahkahalarla, gözünden yaşlar gelerek gülmeye devam etti. Önce ben de gülmeye çalıştım. Hani insan gülen birini görünce gayri ihtiyari güler ya, öyle işte. Ne oldu, neye gülüyorsun falan dememe aldırmadan gülüyordu. Hatta, ben bir şeyler söylemek için ağzımı açtığımda daha da çok gülüyordu. Seslerimizi duyan eşim yanımıza geldi. Bu sırada babam nefessiz kalmış, kasıklarını tuta tuta gülmeye devam ediyordu. Gözünden yaşlar geliyordu. Artık ağlıyor mu, gülüyor mu anlaşılmıyordu. Bunun normal bir durum olmadığını düşünerek doktora telefon etmek için içeri odaya gittiğimde babamın sakinleştiğini duydum. Nermin, gülmekten bitkin düşmüş olan babamı odasına götürüp yatırdı. Ben de doktoru aramaktan vazgeçtim. Daha önce doktorlar uyarmışlardı, bunama yaşlılarda çok tuhaf davranışlara neden olabilir, diye. Fakat böyle bir şey beklemiyorduk. Neyse, bu durumun geçici bir şey olduğunu sandık. Fakat..."

Adamın anlattıkları ilgisini çekmiş, bir an için sızlayan elini, Selda Hemşire'nin münasebetsizliğini, hastanedeki memnuniyetsizliğini unutmuş, hızla notlar almaya başlamıştı. "Fakat, sonra durumun kalıcı olduğunu anladınız?" Sık sık yinelenen manik ataklar demans hastalarında rastlanır mıydı? Evet, elbette. Fakat böylesine şiddetli krizler? Tuhaf. Çok tuhaf...

"Evet, durumun geçici olmadığını ertesi gün, aynı sahneler tekrarlanınca anladık. Birkaç gün bu durum böyle sürdü. Pazar günü işe gitmediğim için bütün gün beraber olacaktık. O zaman başka bir

gerçeğin farkına vardık."

Dr. Nevzat not almayı keserek adamın yüzüne baktı. Başka neyin farkına varmışlardı?

"Babamın gülme krizleri sadece beni görünce ortaya çıkıyordu. Nermin'e ya da televizyonda gördüğü bir şeye değil, sadece bana bakınca gülüyordu."

Adam en büyük sırrını itiraf etmiş biri gibi derin bir nefes alarak sustu. Dr. Nevzat şaşırmıştı. Meslek yaşamında buna benzer bir olaya tanık olup olmadığını düşünüyordu. Gerçekten de garip bir durumdu. Oliver Sacks'ın aktardığı vakalara benziyordu. En az karısını şapkasıyla karıştıran adam meselesi kadar ilginçti. Ne tür bir zihinsel bozukluk buna neden olabilirdi acaba? Oğlunun karşısında durması hangi sinir düğümlerinde kısa devreler yaratıyordu?

"Size bakınca mı gülüyordu?"

"Evet. Beni görünce gülmeye başlıyor. Eğer gözünün önünden kaybolmazsam ölene kadar gülebilir. Pazar günü bunu defalarca denedim. Kısa bir an beni görmesi bile gülmeye başlamasına yetiyordu. Görüş alanından çıkar çıkmaz sakinleşip eski haline geri dönüyordu. Ertesi gün onu hastaneye getirdik."

"Nasıl getirdiniz? Yani yüzünüzü babanıza göstermeden nasıl geldiniz?"

Adam, doktorun ilgisini çekmiş olmaktan dolayı memnun olmuştu; gülümseyerek devam etti: "Bir arkadaşım, babam ve Nermin bir arabada, ben kendi arabamda yolculuk ettik. Neyse sonuçta hastaneye yatırdık. Hakan Bey var, Hakan Arslantürk, sağ olsun o ilgilendi. Muayenelerini yaptı, birtakım ilaçlar yazdı. Burada bir yer ayarladı. Çünkü iyileşme ümidi yoktu ve beraber yaşamamızın mümkün olmadığı ortadaydı. Birkaç kez Hakan Bey'in yanında

da bu olayı tekrarladı."

Dr. Nevzat iyiden iyiye heyecanlanmıştı. Bu vakanın üzerinde çalışmak için sabırsızlanıyordu. Bir sürü şeye bakması gerekliydi.

"Nahit Bey, babanızın durumu çok ilginç. Üzerinde çalışmak isterim. Fakat yardımınıza ihtiyacım var."

Adamın yüzü ışıdı: "Tabii, ne gerekirse yapmaya hazırım. Haftada bir gün, pazar sabahları ziyaretine geliyordum. Gerçi ona ancak uzaktan bakabiliyorum. Çünkü beni görür görmez gülmeye başlıyor," deyip kıkırdadı. Dr. Nevzat doktorlara has bir refleksle adamın yüzüne baktı. Yine o uzman bakışı... Adam bir suçlu gibi gözlerini yere dikti. Doktor bu saçma durumun nedenini onun yüzünde görebilirmiş gibi... Gerçekten de adamın yüzünde herkesin göremediği ama babasının gördüğü komik bir şey varmış gibi. Dr. Nevzat adamın neler düşündüğüne aldırmaksızın ani bir soru ile sessizliği bozdu:

"Fotoğraflarınıza da aynı tepkiyi veriyor mu? Hiç böyle bir deneyim yaşandı mı?"

"Hayır, bilmiyorum. Hiç aklımıza gelmedi."

Dr. Nevzat kararını vermişti. Bu konu üzerinde çalışacaktı.

"Şimdi önce size bazı şeyler sormak istiyorum. Başka kardeşiniz var mı Nahit Bey?"

"Hayır yok."

"Kaç yıldır beraber yaşıyorsunuz, ne iş yapıyorsunuz, babanız ne iş yapardı, başka hastalıkları var mıydı... Buna benzer bilgilere gereksinimim var. Eşinizle de görüşmem gerekir. Sonra bazı deneyler yapmamız gerekli. Örneğin size mi, yoksa sizin yüzünüze mi gülüyor, asıl olarak bunu çözmeliyiz. Ayrıca, haftaya gelirken bana fotoğraflarınızı getirin. Ne kadar çok getirirseniz o kadar iyi. Babanıza bun-

ları göstermek ve tepkilerini ölçmek istiyorum. Sonra..."

"Ne umuyorsunuz?"

"Bilmiyorum, göreceğiz. Bir ihtimal hiç tepki vermeyebilir. Ne de olsa fotoğraf ayrı bir şey. Eğer verirse, hepsine verip vermediğine bakarız. Belli bir yaştan sonraki halinize mi gülüyor, yoksa..."

Dr. Nevzat birdenbire durakladı. O âna kadar dikkatini çekmemiş olan bir şey vardı. Adam içeri girdiğinden beri ne telefon çalmıştı, ne de kapısı tıklanmıştı. Oysa bu saatler hastanenin çok hareketli olduğu zamanlardı. Selda Hemşire pis pis sırıtarak çıktığından beri kimse onları rahatsız etmemişti. Niye pis pis gülmüştü ki... Bu işte bir gariplik var Nevzat! Dikkatini topla. İçindeki ses uyarıyordu ama neye karşı? İnsanın dilinin ucuna gelen şeyleri hatırlayamaması gibi rahatsız edici durumlar vardır ya... Bir şeyler sezersiniz, olayların nahoş bir yöne doğru aktığını fark edersiniz ama bir türlü doğru teşhisi koyamadığınız için harekete geçemezsiniz ya, öyle bir durum. İleride doğacak olan ilk çocukları Selin'in genç kızlık yıllarında gece eve geç geldiği zamanlarda hissedeceği türden bir bulantı. Henüz bilinmeyen, açığa çıkmamış olan kötü bir olayın haberci kokusu. Bunun üzerine düşünmüştü aslında. Bu duygular ona yabancı değildi. Hekimlik yaptığı ilk yıllardan bugüne kadar farkında olduğu bir durumdu sezgilerin gücü. Şöyle açıklıyordu kendi kendine: Zihnimiz çok sayıda uyarıyı alıp kaydediyor ve onları işliyor. Kimilerini bilinç düzeyinde formüle edip bize sunuyor, kimilerini ise eksik bilgiler nedeniyle tam anlamıyla ortaya koyamıyor. Zihnimizin bir bölümü biz farkına varmadan birçok şeyi ölçüp biçiyor aslında. Karşımızdakinin vücut dilini, ses tonunu, yüz ifadesini analiz edip duruyor. Belki

dile dökülemeyecek sonuçlara varıyor, o yüzden bilince çıkaramıyor... Selda Hemşire neden öyle davranmış olabilir ki? Hemen cevaplaması gereken bir soru bu. Cevap basit, böyle bir hastayı tüm hastane tanıyor olmalı. Oğlunu görünce katıla katıla gülen bir adamı hastanede herkes biliyordur. Benim dışımda herkes. Ve ben de bugün bu komik vakayla tanışmak üzereydim, hemşire de o yüzden gülüyordu. Sen öyle san dedi uğursuz iç sesi. Sen öyle san. Ya ne peki? Biraz daha düşün. Dikkatli ol. Yoğunlaş. En olmayacak şeyi düşün. Neden bu adam içeri girdiğinden beri hiç telefon çalmadı? Dr. Nevzat'ın kafası iyiden iyiye karışmıştı ki bir anda soru ağzından dökülüverdi:

"Eşiniz dışarıda mı bekliyor?"

Adam böyle bir soruyu beklemiyor olmalıydı ki bir an tereddüt etti: "Eşim mi? Ee, hayır, o şu anda evde."

"Buraya yalnız mı geldiniz?"

"Evet, neden sordunuz?"

"Paltonuzu nereye bıraktınız?" Dr. Nevzat'a tuhaf gelen şeylerden biri de buydu. Dışarıda vestiyer yoktu. Adam bu soğuk havada böyle bir gömlek ve pantolonla çıkmış olamazdı.

"Palto mu? Paltom yoktu ki..."

Bu sırada Dr. Nevzat sezgilerine kulak vererek telefona sarıldı. Santral çıkınca: "Bana Seda Hemşire'yi gönderin, ben Nev..." Operatör aceleyle peki efendim deyip kapatmıştı. Ahizeyi yerine koyduktan sonra gözlerini adama dikip bakmaya başladı. Sessizliğin çok önemli bir silah olduğunu biliyordu, defalarca denemiş ve genellikle sonuç almıştı. İnsanların çoğu sessizliğin yarattığı gerilimi kaldıramazlar. Karanlıkta kalmak gibidir, konuşmanın sessizlikle kesintiye uğraması. Dr. Nevzat adamın yalan

söylediğini anlamıştı. Ya da doğruyu söylemediğini diyelim. Bu arada Nahit Belende gözlerini kaçırıp yere bakmaya başladı. Tedirgin olmuştu. Dr. Nevzat'ın bakışı ile başa çıkmak zordu. Gözünü kırpmadan, herhangi bir duygu iletmeden dosdoğru bakıyordu. Baktığı, sanki Nahit Belende değildi de o durumu yaratan koşullardı. Kıpırdadığı anda avının üzerine atılacakmış gibi gergindi...

"Sizi benim odama kim gönderdi?"

Ezici sessizliğin ardından bu cümle odanın ortasında bomba gibi patlamıştı. Adam suskunluğunu bozmadı. Yüzüne garip bir gülümseme yerleşmişti. Hastalara özgü bir kopmaydı bu... Dr. Nevzat artık emin olmuştu. Selda Hemşire'nin gelişi oyunun bitmek üzere olduğunu haber veriyordu. Hemşire kapıyı açtığında Dr. Nevzat kıpırdamaksızın masasında oturuyor, adamsa susuyordu. Belli ki ortadaki oyun her ne ise bunda hemşirelerin payı vardı. Dr. Nevzat o anda o kadar sinirliydi ki, konuşmaya başlarsa alt çenesinin titreyerek kendini ele vereceğini biliyor, susuyor, içinden sayı sayarak kendini sakinleştirmeye çalışıyordu. Selda Hemşire adamı nazikçe koltuktan kaldırdı ve kapıya doğru yöneltti. İkisi de arkasını döndüklerinde, Dr. Nevzat oyunu kazanmış olduğunu ilan eder bir ses tonu ile: "Seda Hemşire, işinizi bitirdikten sonra beni görün. Anlatacaklarınızı dinledikten sonra başhekimle konuşmayı tercih ederim."

Selda Hemşire belli belirsiz mırıldandı. Özür dilemekle evet demek arasında bir ses çıkardı. Kapı kapandıktan sonra, Dr. Nevzat gülümseyerek not defterine aldığı notlara baktı. Hepsinin altını çizip, süslü harflerle mitomani yazdı. Üç gündür ofisini yerleştirmeye çalışacağına, hasta kayıtlarına göz atsa böyle bir duruma düşmeyecekti. Kendine biraz

kızmakla beraber durumun üstesinden geldiği için memnundu. Belli ki Nahit Belende (ya da adı her neyse) ilginç bir mitomandı, hemşireler de bu durumu biliyorlar ve yeni gelen doktorların yanına hasta yakını gibi sokulmasına göz yumuyorlardı. Bugün de kurban kendisiydi. Mitoman içerideyken hiç rahatsız etmiyorlar ve farkına varmamış gibi davranıyorlardı. Oysa bugün küçük bir aksilik olmuş, hemşire daha en başından odaya çağrılmış, adamı odada görmüştü. Yapması gereken hemen doktoru uyarmak ve hastayı dışarı çıkarmaktı. Fakat Selda Hemşire bunu yapmadı. Kırk yılda bir yakalanan bir fırsatın kaçırılmasına o anda kendisi karar veremedi. Yeterince sağlam bir kişilik yapısı olsaydı bu kararı hemen verirdi. Selda Hemşire'nin adını not defterine not etmişti. Birazdan geldiğinde her şeyi mecburen itiraf edecekti. Ona zaman tanımıştı. Bu kumpası tezgâhladığı arkadaşlarına danışabilmesini, durumu kurtarabilecek bir kurguyu yapabilmesini istiyordu. Aksi takdirde gereksiz yere, daha ilk haftadan personelle derin çelişkiler yaşamaya başlayacaktı. Dr. Nevzat hesap adamıydı.

Kendinden memnundu. İçindeki uğursuz ses şimdilik susmuştu. O anda mitomanı düşünüyordu. Böyle bir yalan uydurmasının altındaki nedeni kurcalıyordu. Otoriteyi tersyüz eden bir yalanı otoriteye söylemek... İlk iş bu vaka üzerine yoğunlaşacaktı. Bu adamın üzerinde çalışmalıydı. İlginçti. Fakat, anlattığı hikâye daha da ilginçti. Kendi babasını düşündü. Bu şekilde bunasa... Dr. Nevzat'ı görünce gülmeye başlasa... Kâbus gibi bir durum. Hızla telefonu eline aldı, numarayı tuşladı, not defterine küçük yılanlar çizerek beklemeye başladı.

"Alo? Baba, benim Nevzat. Yook, bir şey olmadı. Öylesine bir arayayım dedim... Nasılsınız?"

VAZGEÇ

Uyanıyorsun.

İşlek bir caddeye bakan evin senin için alışılmadık bir gürültüsü var. Bir süre, yer yatağında ses çıkarmadan tavandaki araba farlarının yarattığı ışık oyunlarına bakıyorsun. Uykun yok. Zihnin pırıl pırıl. Akşam yemekte içtiğin yarım şişe şarabın etkisi geçmişe benziyor. Buna uykusuzluk diyoruz dostum, uykusuzluk. Kalk, bir şeyler oku. Uykunun tekrar gelmesini bekle. Kalın, yumuşak pelerini ile üzerine kapanıp seni öte yere taşımasını bekle.

Yer yatağında doğrulup sehpanın üzerindeki lambanın düğmesini arıyorsun. Bir hırsız gibi dikkatlisin. Çünkü başkasının evindesin. Bunun hep farkındasın. Uyurken de, yemek yerken de, içerken de, işerken de... Işığı yakıyorsun. Yatağının yanında duran kütüphanenin görüntüsü düşüyor retinana. İçerdekileri uyandırmaktan korkarak kalkıyorsun. Salonun kapısını, gıcırdamasın diye hafifçe yukarı kaldırarak kapatıyorsun. Artık rahatsın. Cemil ile Mine seni duyamazlar. İkisi de sabah erken kalktıkları için derin uykudalar şimdi. Pencereyi açıp bir sigara içmek istiyorsun. Senin için tamamen yabancı olan bu evin salonunu adımlarken aynadaki görün-

tünü fark ediyorsun. Üzerinde kendine bir beden büyük gelen beyaz bir tişört, altında eski ama temiz bir eşofman, evsiz barksız, yaşamım diyebileceği o güzel oyuncağı şapşalca kırmış sakar bir çocuk gibi saf bir adam. Mademki oyuncakmış, kırıldığı iyi olmuş, diye düşünüyorsun. Garip, ama pişman değilsin. Oysa herkes (Cemiller hariç) pişman olup Candan'a döneceğini düşünüyor. Asla dönmeyeceksin, bunu biliyorsun. Hayır, nefret etmiyorsun, ama dönmen artık mümkün değil. Sen ucuna kadar gidenlerdensin.

Koltuğa oturup sigaranın dumanının pencerenin aralığından süzülmesine dikkat ederek salonun boş koltuklarına bakıyorsun. Bu eve Candan'la bir kez gelmiştiniz. Geldiğinizde şu koltukta oturmuş ve gidene kadar asla yerinden kımıldamamıştı. Mesafeli bir soğuklukla konuşulanları dinlemiş, başka bir dünyanın insanı olduğunu sürekli hissettiren bir suskunlukla Cemil ile Mine'yi süzüp durmuştu. Ne sıkıntılı bir akşamdı. Belki de bir daha böyle bir mahcubiyet yaşamamak için bu tür bir ziyareti tekrarlamamıştınız. Cemil ile gündüzleri görüşmeyi sürdürmüştün. Geçmişten elinde kalan tek dostun Cemil, bunun hep farkındaydın. Bir gün karını terk edip (gerçi o seni kovdu ama), bavulunu bile almadan o evden çıkıp gideceğini ve otomatik olarak Cemil'in kapısını çalacağını da biliyordun. Çok önceden beri bu hikâyenin böyle biteceği ortadaydı. Ama sen zaten sonu başından belli olan hikâyelerin gönüllü kahramanısındır, bunu da biliyorsun değil mi? Evet, evet, evet...

Ani bir kararla sigaranı söndürüp kütüphaneden bir kitap seçmek istiyorsun. Gözlerin Kafka'yı arıyor. Durumuna en uygun yazarın o olduğunu düşünüyorsun. Haksız da sayılmazsın. Rasgele açıp

okuyorsun:

> VAZGEÇ
> Sabahın pek erken saatiydi, yollar temiz ve boştu. İstasyona gidiyordum. Bir kulenin saatini benimkiyle karşılaştırınca, baktım, sandığımdan çok daha geç olmuş; acele etmem gerekiyordu; bunun verdiği korku, yol konusunda bir duraksamaya götürdü beni, henüz bu kenti pek iyi tanımıyordum, Allahtan ki yakında bir polis memuru vardı, ona koştum ve soluk soluğa yolu sordum. Polis gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" dedi. "Evet," dedim, "kendim bulamadığıma göre." "Vazgeç, vazgeç!" diye cevapladı ve gülüşüyle yalnız kalmak isteyen kimseler gibi çarçabuk yüzünü döndürdü.

Vazgeç. Vazgeç. Hiçbir zaman vazgeçmedin. Kitabı masaya yüzüstü koyuyorsun. Bir sigara daha? Hayır. Ağzının içinde kötü bir tat var. Aslında uyusan iyi edersin. Geç saatlere dek oturduktan sonra, Minelere ayıp olmasın diye sabahın köründe kalkacaksın, birlikte kahvaltı edeceksiniz. Sonra, onlar işlerine gidecek, sen yer yatağını tekrar seremeyeceğin için üçlü kanepede uyuklayacaksın. Televizyondaki sabah programlarını izleyeceksin. Hayatını düşünmemek için kendini dünya haberlerine vereceksin. Gittikçe küçülen bir dünyada yaşıyorsun. Sanki senin üzerine kapanmak amacıyla küçülen, seni yok etmeye çalışan bir dünya. Cemillerin hayatını düşüneceksin. Mine üniversitede ders veriyor. Cemilse radyoda çalışıyor. Çok kazanmıyorlar. Çok kazanmak gibi bir amaçları hiçbir zaman olmadı. Senin bir zamanlar yaşadığın hayatın kıyısına bile yaklaşmamış insanlar bunlar. Temiz kalmayı başarabilmişler. Sen ne yaptın? Candan'la evlendin. So-

nu başından belli bir hayata adımlar attın. Candan'ın sağladığı konforlu hayatın içine bıraktın kendini. Hayır, parası için evlenmedin onunla. Bir aşk evliliğiydi sizinki. Candan genç bir kızken, sen yıldızı parlamaya başlamış genç bir yazarken tanıştınız, sevişitiniz, âşık oldunuz. Başlangıçta aranızdaki yaş farkı senin lehineydi. O üniversitenin ilk döneminindeydi, sense askerden dönmüş, şehrin tüm gözde mekânlarının tozunu çoktan attırmış, kendince feleğin çemberinden geçmiş bir adamdın. Kırlaşmaya başlamış sakallarına herkes bayılırdı. Candan da bayılırdı. Sonra ne oldu? Yıldızın söndü. Yeteneğin bitti. Biter mi yetenek? Bilmiyorsun. Candan'la evlendikten sonra başka bir hayata geçtin. Ailesinin gözbebeği olan Candan'a sağlanan lüks yaşam içinde bir Önder Somer kofluğuyla yerini aldın. Sonra yazamamaya başladın. Hatta öyle zamanlar oldu ki bir zamanlar bir şeyler yazdığına şaşırır bir adama dönüştüğünü gördün. Tamam, bunları biliyorsun. Ama yine de kısa bir özet yapmak gerekiyor. Her şeyi baştan almazsan nasıl çıkabilirsin bu hücreden? Hayatını hapsettiğin bu hücreden. Çalışarak! Demek çalışmak istiyorsun. Demek, yeniden yazmak istiyorsun. Peki, tekrar yazmaya başlamak için, Candan'ın arkadaşlarından biriyle, Candan'ın yatağında basılman mı gerekiyordu? Bayağılaşman mı gerekiyordu? Amaçsız hayatına renk gelsin diye mi aldatıyordun Candan'ı? Yoksa ondan kurtulmak için mi bu tehlikeli yolu seçmiştin? Demek yazmak istiyorsun... Ne yazacaksın peki?

İçinde gittikçe yükselen bir tonda seninle konuşan, kıyasıya eleştiren sesi susturmak için masaya oturuyorsun. Beyaz kâğıtları çekiyorsun önüne. Telefonun yanında duran tükenmezkalemi eline alırken için buruluyor. Tüm dolmakalemlerini (ki Can-

dan'ın parasıyla aldığın) önceki hayatında bıraktığını anımsıyorsun. Ağzın acı bir tebessümle çarpılıyor. İçindeki sesi bir an için susturmak amacıyla yazmaya karar veriyorsun. Biraz elin açılsın istiyorsun. Biraz alıştırma yapmak amacıyla Kafka'nın metniyle oynamaya başlıyorsun:

> Sabahın pek erken saatiydi, yollar temiz ve boştu. Kalbim seninle doluydu. İstasyona gidiyordum. Sana geliyordum. Bir kulenin saatini benimkiyle karşılaştırınca, baktım, sandığımdan çok daha geç olmuş; acele etmem gerekiyordu; sana ulaşamama olasılığı beni korkutuyordu, bu panik yol konusunda bir duraksamaya götürdü beni, henüz bu kenti pek iyi tanımıyordum, Allahtan ki yakında bir polis memuru vardı, ona koştum ve soluk soluğa yolu sordum. Polis gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" dedi. "Evet," dedim, "kendim bulamadığıma göre." Ona anlattım. Her şeyi, seni, şehrini, beni bırakıp gidişini, her şeyi bir çırpıda anlattım ona. "Vazgeç, vazgeç!" diye cevapladı ve gülüşüyle yalnız kalmak isteyen kimseler gibi çarçabuk yüzünü döndürdü. Haklıydı. Değil mi ki gitmiştin...

Kısa bir aşk hikâyesine çevirdiğin metni bir kez daha okuyorsun. Biraz olsun zihninin açıldığını hissediyorsun. Eklediğin cümleleri düşünüyorsun. Bir resmi alıp üzerinde oynamak gibi bir şey bu. Hayat da böyle bir şey değil mi? En azından senin hayatın böyle bir şey. Birkaç küçük hamleyle çığrından çıkabilen bir hayat. Köksüz, geleceksiz, şuursuz bir varoluş. Hande'nin dükkânına uğramıştın amaçsızca. Hiçbir planın yoktu. Hande'yle yatmayı aklından bile geçirmiyordun. Sadece yolunun üzerindeydi. Belki sana gösterdiği ilgi, belki o günkü hava koşulları, belki bir gece önceki sıkıcı akşam yemeği kışkırt-

mıştı seni. Belki de Candan'a bir şey yapmak istiyordun. Belki canım acıtmak... Durduk yere yemeğe çıkardın Hande'yi. Durduk yere kur yaptın. Durduk yere onu eve götürdün. Hem de Candan'ın eve dönebileceği bir saatte. Aslında eve adım atarken pişman olmuştun ama yine de sonuna kadar gitmen gerektiğini hissediyordun. Çok komik bir şey söyler gibi doğrudan teklif ettin. Beklenmedik şeyler söylemen kadınların her zaman hoşuna gitmiştir, bunu o anda çok iyi biliyordun. Birkaç cümle... Birkaç sözcük... Bir-iki kadeh içki... İşte şimdi buradasın. Çığrından çıkmış bir hayatın tam orta yerindesin.

Üzgünsün. Ne için? Candan'ı kaybettiğin için mi? Sekiz yıllık birlikteliği rezil bir şekilde sonlandırdığın için mi? O konforlu hayatı elinden kaçırdığın için mi? Hayır. Hiçbiri için pişman değilsin. Sadece dış çizgileri çizilmiş, içi boyanmamış bir insan figürü gibi bomboşsun. Zoraki bir aşk metni, yazdığın. Candan senin Milenan değil, hiçbir zaman da olmadı. Olsaydı... İster miydin? Gerçekten?

Metni bir kez daha yazmaya karar veriyorsun. Yeni bir kâğıda geçiyorsun:

> Sevgili M...,
>
> P. şehrine geldiğim gün tuhaflıklar başladı ve gidene kadar da yakamı bırakmadı. Zaten labirent gibi bir yer. O kadar kalmama rağmen yolları bir türlü öğrenemediğim için ayrılacağım günün sabahında bile kayboldum. Sabahın erken saatleriydi. İstasyonu arıyordum. Vakit oldukça ilerlemişti ve treni kaçırmaktan korkuyordum. O sırada karşıma çıkan ilk bakışta sempatik görünen bir polis memuruna yolu sormak gafletinde bulundum. Öyle tuhaf bir konuşma geçti ki aramızda... Önce, yolu benden mi öğrenmek istiyorsun, dedi. Sonra da beni istasyona

gitmekten vazgeçirmeye çalıştı. Sen hep P.'lilerin cana yakın insanlar olduğunu söylerdin. Bence oldukça kendilerini beğenmiş ve soğuk insanlar. Bu mektubu sana N. şehrinden yazıyorum ve P. şehrinden kurtulduğuma da seviniyorum. Orada mektup yazmak aklıma bile gelmedi, zaten yazsaydım bile postaneyi bulamazdım sanıyorum. Ya da postacılar beni vazgeçirmeye çalışırdı.
Her zaman senin olan,
Franz

Evet, orada yazmak aklına bile gelmiyordu. O hayatın içinde bir yabancıydın. O Candan'ın hayatıydı. Sen bir elma kurduydun. Kocaman, kırmızı bir elmanın içine yerleşmiş bok rengi bir kurtçuk. Tembelce yiyordun onun hayatını. Onu mutlu edecek bir şeyler yapmaya bile tenezzül etmiyordun. Onu o kadar iyi tanıyordun ki... Yaptığı hiçbir şey, söylediği hiçbir söz şaşırtmıyor, heyecanlandırmıyordu seni. Kırmızı kabuğun altında tembel tembel hayatını sürdürüyordun. Candan'ı, ailesini, arkadaşlarını ve herkesi önemli biri olduğuna ikna etmiştin her nasılsa... Sana sunulan hayatı emeklilik ikramiyen gibi görüyordun. Yıllar önce yazdığın kitaplar evin baş köşesinde duruyordu. Senin işin buydu. Tanımın, varlık nedenin, anlamın buydu. Oysa çoktan kapakları sararmıştı bu ciltlerin. Temizlikçi kadın her çarşamba onların tozunu alırken içini kaplayan dayanılmaz haykırma isteğini bastırmak için kendini dışarıya atıyordun. Artık başka biri olmak istiyordun. Geçmişten ve o yaşadığın zamandan kaçmak istiyordun.

Geçmiş... Boykotlu, yürüyüşlü, dernekli, kantinli, Cemil'li, Mine'li, Kemal'li, meyhaneli, kavgalı, dedikodulu, eğlenceli... geçmiş. Durmaksızın hareket halinde yaşadığın, bir şeyler yapmaya çalıştığın geç-

miş. Herkes mezun olup birer birer hayata atılmaya başlarken bir türlü gerçeği kabullenmek istemediğin için yazmayı sürdürdüğün geçmiş. Gerçekte, edebiyat senin için bir yaşama biçimiydi, bir var olma şekli, bir inatlaşma türü. Bunun, edebiyatın en büyük düşmanı olduğunu çok sonraları öğrenecektin. Bilgi formlarında, 'Mesleğiniz' sorusunun karşısındaki boşluklara 'yazar' diye yazmaya başladığın günlerde bitmişti yazarlık hayatın. Hiç buna dikkat ettin mi? Evet, tabii etmişsindir. Bilmediğin, farkında olmadığın bir şey olamaz ki... İşte bu seni bitirdi. Bu her şeyi biliyor oluş hali. Bu hiçbir şeye şaşırmaz halin. Gerçi on gündür, evi terk ettiğin günden bu yana Candan'ın seni hiç aramamış olmasına, en azından bir haber bile göndermeyişine şaşırıyorsun. Evet, bunu beklemiyordun. Dönmeye niyetin yok ama yine de Candan'ın sensiz yapamayacağını sanıyordun. Hayatının sana bağlı olduğunu sanıyordun. Yanıldın mı? Hayır, gururunun kırıldığını düşünüyorsun. Bu yüzden aramadığına hükmediyorsun. Üstelik, istersen (gerçekten istersen) biraz çaba göstererek geri dönebileceğini de umuyorsun. Böyle bir niyetin yok ama birkaç cümle ekleyip çıkararak hayatının metnini değiştirebileceğini sanıyorsun. Rezil bir pişmanlık tiyatrosu, 'başkasıyla birlikte olunca aslında seni ne kadar çok sevdiğimi anladım' sahneleri, gözyaşı, kavga, üzüntü, birkaç kendini kaybediş hali... Bunları yaparsan dönebilirsin. Öyle sanıyorsun.

Yeni bir beyaz kâğıt çekiyorsun önüne. Birkaç rötuşla her şeyi tersyüz edebileceğini kendine kanıtlamak için yazmaya başlıyorsun:

> Gecenin pek geç bir saatiydi, yollar pis ve kalabalıktı. İstasyondan geliyordum. Saatim yoktu, bir kulenin saatine baktım, sandığımdan çok daha er-

kenmiş; acele etmem gerekmiyordu; bunun verdiği rahatlık, yol konusunda bir duraksamaya götürdü beni, kenti avucumun içi gibi biliyordum, o sırada bir polis memuru koşarak yanıma geldi ve soluk soluğa yolu sordu. Polise gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" dedim. "Hayır," dedi, "sizi bir şüpheliye benzettim de... Özür dilerim." "İyi şanslar," diye cevapladım ve çarçabuk oradan uzaklaştım. Rahatsız edilmek istemiyordum.

Volkan. Birdenbire, o âna kadar hiç önemsemediğin delikanlının yüzü geliyor gözünün önüne. Neden? Nedenini çok iyi biliyorsun. Soluk aldığın ortamdaki önemsiz ve belirsiz olan o gölgelerden biri değil miydi? Candan'a karşı hissettiği yakınlığı (aşk denebilir mi buna?) görmezden geldiğin, hatta iyiden iyiye küçümsediğin Volkan, şimdi oldukça semirmiş bir hasım olarak karşına çıkıyor. Ne olabilir ki? Olanları duyduktan sonra samimi üzüntülerini bildirmek için Candan'a gitmiştir. Candan uykusuzluktan ve ağlamaktan şişmiş yüzüyle kapıyı açıp Volkan'ı içeri almıştır. Kahve içerlerken Candan olan biteni bir kez daha anlatmıştır. Birlikte senden nefret etmişlerdir. Tüm aldatan eşlerin birbirlerine söyledikleri beylik lafları Candan çok olağanüstü şeylermiş gibi gözlerini açe açe, burnunu çeke çeke, tekrar tekrar sayıklamıştır. Sonra Volkan'a yaslanmıştır. Bugün ağlanacak bir omuz, yarın sevişilecek bir sevgili demektir. Keşke Volkan'ı önceden öldürmüş olsaydın.

Yine eski dürtülerin kıpırdanıyor. Hayatının her döneminde, duygularına hâkim olan öldürme itkisi. Kendini bildin bileli birilerini öldürmek istersin. Bunun bir tür delilik olduğunu bildiğinden asla kimseyle paylaşmadın. İlkokulda senden bir sınıf öndeki Kâmil, ortaokulda fizik hocası, sonraki yıl-

larda Cahit, çeşitli arkadaşların, rakiplerin... Hepsi senin için öldürmen gereken kişilerdi. Bazıları hayatlarını aşklarına göre bölümlerler, sen öldürmek istediğin insanlara göre... Çünkü aşk kadar, hatta aşktan da kuvvetli bir duygudur bu senin için. Yakıcı, sıcak, zehirli, şehvetli bir duygu. Gözlerini kapatıp o kişiyi düşünürdün yatağına yattığında. Her gece aynı insanı çeşitli şekillerde öldürüp dururdun. Bir ergenin cinsel hayaller içinde yanıp tutuşması gibi yatağında döner dururdun. Her gece bir başka cinayet fantezisi. Önemli olan kurbanın acılar içinde can vermesi değildir senin için. Heyecan verici olan, birisini gerçekliğin içinden söküp alma düşüncesidir. Ölüp giden kişinin ardında bir eksiklik kalacaktır. Çekilmiş bir dişin ardında bıraktığı kanlı boşluk gibi... Fakat yaşam, bilimkurgu filmlerindeki üstün makineler gibi şuursuzca bu boşluğu tamir edecek, kısa bir zaman sonra gerçekliği yeniden örecektir. Belki de seni bunları düşünmeye iten neden, gerçekliğin yeniden kuruluşunu izleme tutkusu. Yaşamına kimsenin kavrayamadığı şekli veren, şüphesiz seni yazarak bir şeyleri değiştirmeye iten bu güçlü dip akıntısı işte. Zaman zaman seni korkutan, insanlardan kaçmaya zorlayan bir arzu. Son dönem hedefinde kim vardı peki? Düşünüyorsun ve bulamıyorsun. Bomboş ve sükûnet içinde geçmiş bir sekiz yıl. Kimseden nefret etmeye bile enerji harcamamışsın. Belki de o yüzden hiç yazamadın. Belki senin edebiyatının kaynağında bu sapkın ruh var. Belki şu anda bir şeyler yazmaya çalışıyorsan, yeniden birilerini öldürme isteği içinde uyanmaya başladığı içindir, kimbilir?

Bir noktadan sonra korkarsın. Bir şeyler yapabileceğini düşünüp ürkersin. Çünkü deli değilsin. Cinayet işleyecek biri hiç değilsin. Polisiyeye merakın

da bundan geliyor. Korku edebiyatının esiri olan bir korkak gibisin.

Kendi surlarında yaptığın yolculuk seni biraz daha yazıya yaklaştırıyor. Önünde kâğıtlar, açık duran bir kitap ve küçük fırça darbeleriyle değişmek üzere hazır bekleyen kısa bir metin.

> Peşimdekileri atlatmıştım. Sabahın pek erken saatiydi, yollar temiz ve boştu. İstasyona gidiyordum. İlk trenle buradan ayrılacaktım. Bir kulenin saatini benimkiyle karşılaştırınca, baktım, sandığımdan çok daha geç olmuş; acele etmem gerekiyordu; bunun verdiği korku, yol konusunda bir duraksamaya götürdü beni, henüz bu kenti pek iyi tanımıyordum, Allahtan ki yakında bir polis memuru vardı, ona koştum ve soluk soluğa yolu sordum. Polis gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" dedi. "Evet," dedim, "kendim bulamadığıma göre." "Vazgeç, vazgeç!" diye cevapladı ve silahını bana doğrulttu. Onlardan biri olduğunu anladığımda çok geçti.

Kurşunu alnının ortasına yedin değil mi? Bir gün, er ya da geç, sen de öleceksin. Belki de defalarca düşündüğün şekillerden tamamen farklı olarak, hiç beklemediğin bir anda... Kapı açılır ve içeriye bir kadın girer. Elindeki silahı sana doğrultmuştur. Silah patlar ve kafatasın parçalanırken her şeyin ne kadar hızlı olduğuna şaşırırsın. Sinir hücrelerindeki son etkinlik şu cümleyi kurmak içindir: Az kalsın Candan'ı tanıyamayacaktım.. Ne hoş değil mi? Ne bir hesaplaşma, ne konuşma, ne tehdit, ne küfür. Tek bir patlama ve filmin sonu.

Neden filmin sonu olsun ki? Olsa olsa senin filminin sonu olabilir. Cemil ile Mine yaşamaya devam edecekler örneğin. Ya da Candan ve diğerleri... Üste-

lik bu olası yaşamlardan sadece biri. Her yaptığın hareketle bir başka olasılık uzayının açıldığını biliyorsun değil mi? Örneğin birkaç saat önce uyanıp bu masanın başına geçmek yerine yer yatağında uyumaya devam eden bir başka senin yaşadığı başka bir uzay var. Ya da gerçekten de kapıyı kırarak içeri girip seni öldüren Candan'ın yaşadığı başka bir uzay. Gerçi bu hesaba göre, senin Candan'ı aldatmadığın ya da Candan'la hiç tanışmadığın ya da çok daha genç yaşta ölmüş olduğun uzaylar da var. Hepsini alt alta yazıp toplayınca sadeleşecek, kötü sen'lerin yaptıkları iyi sen'lerin yaptıklarıyla dengelenecek, her şeyin toplamı alınacak ve bir de bakacaksın ki ortada hiçbir şey kalmamış olacak. Her şey yaşanmış olduğu için hiçbir şey yaşanmamış olacak. Her şey mümkünse hiçbir şeyin özelliği kalmıyor değil mi?

Ne o, hüzünlendin? Saçma sapan şeyler hayal edip sonra da kendi kendine hüzünlenen kaç kişi vardır acaba? Haydi al kalemi eline. Aynı yolda devam et. Metni çoğaltabileceğin kadar çoğalt. Akla hayale gelmeyecek şekillerde tekrar tekrar yaz. Unutma, hep küçük değişiklikler yapacaksın. Kural basit. Hayat gibi. Küçük küçük farklılıklar.

> Emniyet Müdürlüğü'ne,
> Yaka numarası XXX olan memurunuz hakkında şikâyetçiyim. 12/12/19.. tarihinde P. caddesinde istasyona gitmek üzere yürürken, açıkçası yolumu kaybetmişken (şehrinizin yabancısıyım ve yolları pek iyi bilmiyorum) saat tam 07:00'de (saat kulesinin gongu çaldığı için saatten eminim) görev yapmakta olan memurunuza yolu sorduğumda bana yardımcı olmadığı gibi deyim yerindeyse benimle dalga geçti. Gülerek vazgeçmemi söyledi. Bu yüzden istasyona zamanında varamadım ve N. şehri

yönündeki biletim yandı. Zararımın tazminini ve sözü edilen polis memuruna uygun yaptırımın uygulanmasını saygılarımla görüşlerinize arz ederim. Franz K.

Devam et. Durma. Durursan düşersin.

Rüyamda bilmediğim bir kentin sokaklarında yürüyorum. Sabahın pek erken saati, yollar temiz ve boş. İstasyona gidiyormuşum. Bir kulenin saatini benimkiyle karşılaştırınca, bakıyorum, sandığımdan çok daha geç olmuş; acele etmem gerekiyor; bunun verdiği korku, yol konusunda bir duraksamaya götürüyor beni, henüz bu kenti pek iyi tanımadığımı fark ediyorum, Allahtan ki yakında bir polis memuru var, ona koşup soluk soluğa yolu soruyorum. Polis gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" diyor. "Evet" diyorum, "kendim bulamadığıma göre." "Vazgeç, vazgeç!" diye cevaplıyor ve gülüşüyle yalnız kalmak isteyen kimseler gibi çarçabuk yüzünü döndürüyor. Arkasını döndüğünde babam olduğunu anlıyorum. Peşinden gitmek isterken uyanıyorum.

Haydi durma.

Ne oldu? Baba imgesine mi takıldın? Kafka'nın babası ile yaşadığı gerilimli ilişkiyi kendine uyarlamaya çalışıyorsan boşuna bir çaba bu. Yine de garip bir şekilde şu anda ne yaptığını düşünmekten kendini alamıyorsun. Yıllar önce Datça'ya yerleşip şehirle, annenle, seninle ilişkiyi kesmişti. Liseyi bitirip üniversiteye girdiğinde sanki babalık görevini tamamladığını düşünmüş ve adımını bile atmak istemediğin o yarımadaya kaçmıştı. Tuhaf bir adam olarak hatırladığın babanla ilgili tüm anılarında hep neşeli, taşkın bir adam resmi çıkıyor karşına. Hatta üniversite yıllarında arkadaşlarının arasında böyle

uçuk bir baban olduğu için, ondan bir parça taşıdığın için içten içe gururlanır, farklı olduğunu düşünür, diğerlerine küçümseyerek bakardın. Hatta, annenin Cahit'le evlenmesinden önceki birkaç yıl boyunca çok mutluydun. Fakat sonra o kara çalı gibi girmişti eve. Tavuklara dadanan bir tilki gibi kuyruğunu kıstırarak girerdi eve, sıkı sıkıya tuttuğu naylon poşetleriyle... Artık spor gazeteleriyle dolup taşan, Maltepe sigarası ve ucuz tıraş losyonu kokan, yabancı bir erkeğin terine bulanmış o evde kalamazdın. Gönüllü sürgünün böyle başlamıştı. Babanın bir köylü kadınla evlendiği haberini vermek için uğramıştın annene en son. Tuhaf bir sadizmdi bu. Bak sen babama karşılık bu adamı seçtin, babam daha da kötüsünü yaptı, senin yerini bu köylü kadın dolduruyor şimdi demek için... Miden bulanıyor. Her zamanki gibi. Hiçbirini rüyanda görmek istemiyorsun. Yine de ağır ağır arkasını dönen polis memurunun ensesinden babanı tanıyorsun. Ne kadar uğraşırsan uğraş bu görüntüyü silemeyeceksin.

Hırsla yazdıklarını yırtıyorsun.

...

Söylenecek bir şey yok.

...

Başkalaşım geçirmiş tüm metinleri yok ettin. Evet ettim. Kafanın içinde seni didikleyip duran sese karşı diklendiğini, hatta cevap verdiğini fark edip inciniyorsun. Gecenin içinde bir şey kırılıyor. Yaşadıklarına karşı almaya çalıştığın mesafeyi yitirmekten, soğukkanlılığını kaybetmekten, kendi kendine kalmaktan korkuyorsun. Basbayağı orta yaşlı bir çulsuz, bir asalak, bir elma kurdu olduğun halde hâlâ maceraperest 'genç adam'ı oynadığın ortaya çıkacak diye ödün kopuyor. Candan aramayacak diye ödün kopuyor. Sonuna kadar gidemeyeceğini bil-

diğin için paniğe kapılmak üzeresin. Çünkü sonuna kadar çoktan gittin. Bu kadar basit mi? Evet basit. Uyduruk bir yaşamın tabii ki böyle pespaye bir sonu olacak. Şu yer yatağında yıllarca yattığın hayali geliyor gözünün önünde. Birkaç gün içinde kuruyup ölen bir canlının kabuğu kalacak senden geriye... Eğer toparlanmazsan... Eğer korkularınla başa çıkmayı beceremezsen... Eğer 'ben her şeyi berbat etmiş bir korkağım' diyemezsen.

Ben her şeyi berbat etmiş bir korkağım.

Cümleyi yüksek sesle söylemeye cesaret edemediğin için kâğıda yazdın. Yazıyla kendini kandırabileceğini sanıyorsun. Kafandaki sesten kurtulmak için, gece boyunca uğraştığın Kafka'nın o kısacık hikâyesini tekrar okuyorsun. Bu metinde kendi paniğini hissediyorsun. Kendin yazmışsın gibi geliyor. Bir an garip bir yanılsamaya kapılıyorsun. Gelmiş geçmiş tüm yazarların aynı kişi olduğu gibi bir yanılsama. Belki de mistik bir aydınlanma.

Cümleyi yüksek sesle söylemeye cesaret edemediğim için kâğıda yazdım. Yazıyla kendimi kandırabileceğimi sanıyordum. Kafamdaki sesten kurtulmak için, gece boyunca uğraştığım Kafka'nın o kısacık hikâyesini tekrar okudum. Bu metinde kendi paniğimi hissediyorum. Kendim yazmışım gibi geliyor. Bir an garip bir yanılsamaya kapılıyorum. Gelmiş geçmiş tüm yazarların aynı kişi olduğu gibi bir yanılsama. Belki de mistik bir aydınlanma.

Kâğıdı önüme çekiyorum. Son bir kez daha deneyeceğim. Bu sefer kitaba bakmaksızın kelimeler kendiliğinden dökülüyor:

> Sabahın pek erken saatiydi, yollar temiz ve boştu. Gidiyordum. Bir kulenin saati, çok geç olduğunu haber verircesine, ciddiyetle saat başını vurdu; acele etmem gerekiyordu; zamanın geçişinden duydu-

ğum korku, yol konusunda bir duraksamaya götürdü beni, henüz bu kenti pek iyi tanımıyordum, Allahtan ki yakında bir polis memuru vardı, ona koştum ve soluk soluğa yolu sordum. Polis gülümseyerek: "Benden mi yolu öğrenmek istiyorsun?" dedi. "Evet," dedim, "kendim bulamadığıma göre." "Vazgeç, vazgeç!" diye cevapladı ve gülüşüyle yalnız kalmak isteyen kimseler gibi çarçabuk yüzünü döndürdü. Bu yolculukta yapayalnız olduğumu anladım. Kaybolduğum yerde yine kendimi buldum.

S.O.S.

Telefon çaldığında, bilgisayarında korsan video CD'lerden birini izliyordu.

Dört aydır işsizdi ve bunu aklından çıkarmaya çalışıyordu. Birikmiş parası vardı, Serap da çalışıyordu zaten... Fakat işsiz bir gazeteci olmak: Bu ona tahmininden daha çok koyuyordu. Böyle sırtüstü yatmak ona göre iş değildi. İlk birkaç hafta renk vermemeye çalışmıştı: Sabahları erkenden köhne cipine atlayıp boğazda balık tutmaya gidiyordu. Fakat bir hafta sonra balık tutmaktan sıkıldı. Hem mevsimi değildi, hem de cip su içer gibi benzin yakıyordu. Bir ara taksiciler gibi LPG taktırmayı düşündü, sonra bundan da vazgeçti. Çünkü işsizlik böyle sürerse zaten cipi elden çıkarması gerekecekti. Metroyla şehir merkezine gidip turlamaya, kısıtlı kültürel mekânları ziyaret etmeye çalıştı. Bu balık tutmaktan daha sıkıcı geldi. Fotoğraf çekmek istiyordu ama keyfi yoktu ki... Geçen hafta aklına iyi sayılabilecek bir fikir gelmişti: Bu boş geçen aylak günlerde ailesinin tüm üyelerini ziyaret edip onların fotoğraflarını çekerek birer kasetlik söyleşiler yapmak... Fazla akrabası olmadığını sanıyordu ama alt alta ya-

zıp bir liste çıkarmaya başlayınca çok kalabalık olduklarını fark etmişti. Kimden başlayacağına karar verememişti bir türlü. Babasından başlamaya kalksa... Bilemiyordu, öyle garip bir tepki verebilirdi ki projesi başlamadan bitebilirdi. Önünde nasıl olsa uzun ve boş bir zaman dilimi vardı. Herhangi bir yerin kapısını çalmak için yazın geçmesini beklemek zorundaydı. Beklerken televizyona teslim olmamak için her hafta korsan CD'ciye uğrayıp ucuza film alıyordu. Korsanlardan hoşlanmıyordu ama merakına yeniliyordu işte... Gerçi dürüst ticaret tanrıları arada bir onu cezalandırıyor, filmlerin en heyecanlı yerlerinde dijital kırılmalarla sinirlerini ayağa kaldırıyorlardı. İlk başlarda öfkesinden bir-iki CD'yi kırıp atmıştı ama sonra bunun saçma olduğuna karar vererek, korsanlara filmi seyretmiş gibi 'change' yapmaya götürür olmuştu.

Sonunda, Cem telefonun ısrarı üzerine bilgisayardaki görüntüyü dondurup ahizeyi kaldırdı.

"İyi ki geldiniz Cem."

Melek bu sözleri söyleyip kadehini Cem'e doğru kaldırırken Serap biraz huzursuz olmuşsa da renk vermemişti. Asıl konuğun Cem olduğunun altını çizen bir vurgu. Zaten bu alışık olmadıkları mekâna adımını atarken içine dönmeye karar vermişti. Melek ile Zafer, Cem'in eski arkadaşlarıydı. Nereden tanıdığını bilmiyordu. Hoş, Cem hakkında bilmediği öyle çok şey vardı ki. Çocukluk ve ilkgençlik yıllarını bildiği bu adamı tekrar tanıdığında zaman birçok şeyi değiştirmiş, o havai gençten ağırbaşlı bir gazeteci yaratmıştı. Serap ise... Çoktan kendini sorgulamayı bırakmıştı. Bir şirkette dokuz-beş mesai yapıp, geceleri gezi dergilerinin sayfalarında hayali yolculuklarda kaybolan bir kadın oluvermişti. Sanki

dünya az önce kurulmuştu ve Serap anılarıyla birlikte biraz önce yaratılmıştı. Kendine bir beden küçük gelen bir hayatın içine fırlatılmıştı. Cem, onun bu boğucu ortam içinde nefes alıp vermesini sağlayan bir şnorkel gibiydi. Hele o Hindistan yolculuğu... Konuşulanları izlemiyordu. Bir ara kendisine bir şey sorulduğunu sanıp masaya döndü. Yanılmıştı, kimsenin onunla ilgilendiği yoktu. Melek, ızgarada pişirilmiş kabakları, havuçları servis yapıyordu. Cem'e bakışında eski arkadaşlığın ötesinde bir şeyler vardı sanki... Bunda tuhaf bir şey yoktu. Cem çekici biriydi. Ya Zafer? Zafer'e baktı. Hakkında bildiği tek şey borsacı olduğuydu. Ve tabii zengin oldukları. Yoksa bu ev, bu büyük bahçe... Bir ara Zafer bahçenin uzak bir köşesini gösterip bahçıvandan gizli ektiği marihuanaları anlattı. Canı sıkılan insanlar bunlar, diye düşünmüştü Serap. Ne yapacaklarını bilmeyen zenginler. Melek sürekli Cem'in ağzının içine bakıyordu. Öyle miydi? Off, en güzeli geçip giden bulutlara bakmak. Nereden geldiklerini düşünmek. Gidecekleri yerleri hayal etmek... Küçük bir kızken yaptığı gibi çimlere uzansa ve bulutlara baksa... Taze kesilmiş çim kokusu, sakız, leblebi tozu, çocuk teri, mahalle gürültüsü, havadaki kızartmanın tuzlu tadı... Oysa yetişkindiler artık. Bu dünyanın birer parçası olmuşlardı. Gerçi kendisi bir anda yok olsa dünyada bir değişiklik olur muydu? Morali neden bu kadar bozuktu ki? Cem'in aylardır süren işsizliği mi onları bu hale getirmişti? Paraya önem verdiği yoktu. Cem'le anlaştıkları bir konuydu bu. Dünya işlerini ti'ye almak. Hiçbir şeyi önemsememek. İnsanlar, olaylar, gerçekler... Bunlar Cem'in dünyasıydı. Ama gazetecilik yaparkenki dünyası. Son zamanlarda, her ne kadar belli etmese de Cem de çok kötü görünüyordu. Bazı günler evden hiç çık-

mıyordu. Serap işten eve döndüğünde onu bir filmin başında uyuyakalmış bir şekilde buluyordu. Bir önceki geceden kalan bardaklar aynı yerde Serap'ı karşılayıp şikâyete başlıyorlardı. Eskiden de dağınıktı Cem, fakat bazen sürpriz bir yemek yapar, aniden arabaya atlayıp şehrin uzak bir köşesine gidip ayın batışını falan izlerlerdi. Oysa işten ayrıldıktan sonra, kısa bir sürede üçlü koltukta uyuklayan bir adama dönüşmüştü Cem. İlişkileri sıradan insanlarınki gibi değildi. Serap bunları dile getirip, gittikçe boğucu bir hale gelen yaşamlarını daha da kötüleştirecek şeyler söyleyecek biri değildi ama sinirleri bozuluyordu. Bugün bir kımıldanma oldu sanmıştı. Eve geldiğinde Cem'i tıraş olmuş ve neşeli bir ruh halinde bulmuştu. Kapıdan girer girmez uzun uzun öpüşmüşlerdi. Sanki Cem uzun bir hastalıktan uyanmış, öte taraflara yaptığı bir yolculuktan dönmüştü. Hasretle sarılmıştı ona. Her gün birbirini gören insanlar da bazen birbirlerini özleyebiliyorlardı demek ki... Güçlü bir erkek olduğunu hatırlatmak istercesine sıkı sıkıya kucaklamıştı onu. Sonra da Zaferlere yemeğe gideceklerini söylemişti. Olur demişti Serap, zoraki de olsa istemediğini belli etmemeye çalışarak kabul etmişti bu programı. Cem'in keyfini kaçırmak istememişti. (Melek için miydi bu neşe? Hayır, Cem öyle biri değildi.)

Cem telefon çalana dek önceki günlerde olduğu gibi, kimsenin aramadığı, sormadığı o yeknesak günlerde olduğu gibi tozlu bir boşlukta oturmuş unutulmaya devam ediyordu. Öyle hissediyordu. Kimse aramadığına göre bu dünyada artık ona ihtiyaç yoktu. İki aydır Oktay'dan da haber yoktu. Belki Oktay'dır diye açmıştı telefonu. Yardımcısının kendisi için bu kadar önemli olduğunu telefonun ucunda başka bir sesi duyduğunda yaşadığı hayal

kırıklığı sayesinde anlamıştı. Oysa Oktay memlekete gitmişti. Kendisi bindirmişti otobüse. Artık kirasını ödeyemeyecek duruma gelmiş olan Oktay'ın ruhsal durumu iyice kötülediğinde tek çarenin bu yaz durgunluğunda ailesinin yanına gitmesi olacağına ikna etmişti. Üç-beş parça özel eşyasını Cem'e bırakıp gitmişti genç çocuk. Umutlarım rafa kaldırıp geçmişine doğru yola çıkmıştı. Kendisinin de dönebileceği bir baba ocağı vardı kuşkusuz. Fakat geçmişe dönmek Cem'e iyi gelmezdi. Küçüklüğünde onu güçlü omuzlarında gezdiren babasının her geçen gün elden ayaktan düşmesi, hayat suyunun terk ettiği ağaçlar gibi kuruması... Büyük ağaçların sessiz bir tevekkülle yüzyıllara teslim olan ağır ölümleri ile başa çıkmak zordur. Oktay olsa böyle cümlelerle mi düşünürdü acaba? Arada sırada mektuplaşıyorlardı. Yazdığı bazı hikâyeleri Cem'e gönderiyordu. Gazetecilikten çok edebiyata yatkındı. Kendisinde olmayan, belki de bu yüzden bir meziyet mi bir kusur mu olduğunu tam olarak anlayamadığı bir özellik. Ama onu özlemişti. Kendini iyi hissettirirdi Oktay. Fakat telefondaki Oktay değil, Melek'ti.

Melek... Melek ile Zafer demek daha doğru. Çünkü onları beraber tanımıştı. Göcek Koyu'nun açıklarında tekneleri bozulmuştu. S.O.S. sinyalini alıp gittiğinde tanımıştı bu sevimli çifti. Süngercilerle ilgili bir yazı dizisi hazırlıyordu o tarihte. O koca tekneyi kendisininkine bağlayıp limana çekmişti. Akıllı ve esprili insanlardı. Tekne tamir olana kadar Cem'e takılmışlar, açıkçası hoş zaman geçirmişlerdi. Geceleri, Cem'in kiralamış olduğu balıkçı teknesinde şarap içerek uzun uzun sohbet ettiklerini hatırlıyordu. Cem o tarihte çözememişti: İnsan bu kadar zengin olup da böyle mütevazı olabilir mi diye... Bir

tuhaflık vardı bu işte. Belki de sadece zengin ve iyi insanlardı. Gerçi bu bile kendi başına bir tuhaflıktı ya... Melek'in daveti hoşuna gitmişti. Onca zaman sonra aranmak, üstelik ona, ihtiyaç duyulan bir adam olduğunu hatırlatan insanlar tarafından çağrılmak kendisini toplamasına neden olmuştu. Adresi yazıp telefonu kapattıktan sonra bir duş alıp yeni bir insan olmuştu. Sanki eski Cem olmuştu. Not defterini, fotoğraf makinesini, video kamerayı çantasına yerleştirmiş, internete girip son haberleri gözden geçirmiş, hayatla bağlarını sıkılaştırmış, kendine gelmişti. Neden sonra, Melek'in telefondaki konuşmasında bir pürüz olduğunu hissetmişti. Eskiden olsa o anda bu saptamayı yapabilirdi, demek ki oturmak yaramıyordu insana. Aynası kararmaya başlamıştı besbelli. Zafer'i sorduğunda Melek, 'iyi, şey, ıyı...' gibisinden mırıldanmıştı galiba. Tabii o sırada Cem hatıralarının içinde Zaferlerin teknesinin iplerini kendisininkine bağlamakla meşguldü. Tüm kayıtlar gözden geçirildikten sonra o andaki telefon konuşmasına odaklanabilmişti. Sanki yine S.O.S. veriyorlardı. Ve Cem de...

Fakat siteye girdiklerinden şu sofraya oturup kadeh kaldırdıkları âna dek her şey kötü gitmişti. Bir kere sitenin içinde kaybolmuşlardı. Telefon edip adresi bir kez daha tarif ettirmişti. Alışık olmadıkları kadar zengin bir ortamdı. Ormanın içine konudurulmuş birbirleri ile yarış eden gösterişlilikte bir sürü köşkün arasında gezinip durmuşlardı. Sonra Melek ile Zafer'in evine girdiklerinde karşılarına çıkan o moda dergilerinden fırlamış eşyalar, aksesuarlar, resimler... Birbirine yapışık inşa edilmiş ikiz evlerin kapılarına dolanmış sarmaşık güller, bahçede bisiklete binen sarı kafalı bir oğlan... Cem'in Serap'a veremediği bir hayatın modeli gibiydiler. Belki Se-

rap'ın sessizliğinde bunların gizli olduğunu düşündüğü için Cem öyle sanmıştı, belki aylardır işsiz bir adam olduğunun ayrımına varınca 'ben burada ne yapıyorum?' hissine kapılmıştı. Ayırt etmesi güç duygular, ama oldukça tatsız bir durum.

"İyi ki geldiniz Cem." Bu sözlerden sonra havadan sudan konuşulmaya başlanmıştı. Cem ısrarla kendi durumundan söz etmiyor, laf oraya gelecek diye tedirgin oluyordu. Fakat Melek ile Zafer'in onunla ilgilendikleri yoktu. Biraz gergin görünüyorlardı. Bu kadarını anlayabilmişti Cem. Dikkatini tam olarak yoğunlaştıramıyordu, çünkü aklının bir yanında işsizliği, bir yanında da eve girdikleri andan itibaren sessizlik kalkanlarını kaldırmış olan Serap vardı. Sıkılmıştı belli ki. Oysa akşam ikisi için de ne güzel başlamıştı. Göz ucuyla Serap'ı yokladığında genç kadının komşu evin sarı kafalı ufaklığının bisiklet pedallarında kaybolduğunu görebilmişti.

Tatlı servisinden sonra Zafer bir ara ortadan kayboldu. Melek de Serap'a özel bir Çin çayı hazırlayacağını söyleyerek mutfağa giderken gizlice Cem'e kendisini izlemesini söyledi. Cem şaşırmıştı. Ama Serap hiç de şaşkın değildi. Başından beri sinirini yerinden oynatan Melek'in Cem'e ilgisinin gerçek olduğuna o anda emin olmuştu. Bahçenin komşu eve ait tarafında kendi kendine oynayan çocuğu izlemekten bir an bile vazgeçmeksizin öfkeli düşüncelere gömüldü. Melek şu anda Cem'i baştan çıkarmaya çalışıyordu mutlaka. Hemen geri gelmezse ne yapacaktı? Bu yabancı ortamda, şehrin bu kadar dışındaki bir ormanın içinde nereye gidebilirdi? Gitmeliydi. Belki de hemen kaçıp gitmeliydi. Cipi kullanabilirdi. Cem de başının çaresine bakardı. Bundan sonra olacağı gibi. Gözünü kocaman bahçenin içinde kendi başına bisiklete binen çocuktan alamı-

yordu. Cem'in küçüklüğüne benziyordu. Akşamüzeri güneşinde parlayan sarı, vahşi saçları vardı. Göz pınarları karıncalandı.

Serap bu duygular içinde kıvranırken Melek mutfağın aralığında Cem'i hayrete düşürecek bir konuşma yapıyordu: "Zafer çok kötü Cem. Uzaylılarla kafayı bozdu. Şimdi birazdan sana da gösterecektir. Bana yardım et Cem. Korkuyorum. Sonu kötü olacak gibi geliyor..." Bu tür konuşmalar yapılırken insanların filmlerden öğrendikleri refleksle birbirlerine daha da yakınlaştıkları, hatta erkeğin yardım isteyen kadının ellerini tutup teskin ettiği bilinen bir gerçektir. Cem de az kalsın böyle bir harekete yelteniyordu ki bir şey onu durdurdu. Durumun tuhaflığı ve gülünçlüğüydü belki. Ya da dışarıda bıraktığı Serap'ın mutsuzluğuydu onu durduran. Melek'e kısaca 'peki' deyip dışarıya çıktı.

Serap'ın suskunluğu elle dokunulur bir hal almıştı. Üstelememek gerekir diye düşündü Cem. Zaten yapabileceği bir şey de yoktu. Zafer üst kattan sesleniyordu: "Cem! Yukarı gelsene. Sana çalışma odamı göstermek istiyorum."

Cem, merdivenleri ağır ağır çıkarken pişmanlık duyuyordu. Orada ne işi olduğunu sorup duruyordu kendine. Serap dışarıda neden mutsuzdu? Kendisi, dertsiz tasasız birtakım insanların salon eğlencelerine tanık olmak için mi buraya gelmişti?

Odanın kapısını araladığında yüzüne çarpan klimayla soğumuş hava, onu kendine getirmek yerine başka bir yere götürdü. Duvara asılı çerçevelenmiş gök haritaları, UFO fotoğrafları, gökyüzüne çevrilmiş ukala bir teleskop, dev ekranlı bir bilgisayar ve hepsinin ortasında oyuncaklarını en sevdiği arkadaşına gösterecek olan bir çocuğun heyecanı ile sabırsızlanan Zafer. Komik bir sahneydi. Bunu çok

uzatmamak için söze doğrudan girmenin uygun olacağını düşündü: "Uzaylıların peşine düşmüşsün son zamanlarda. Var mı bir gelişme?" Oldukça üstten ve alaycı bir tonda sormuştu soruyu. Ne gösterirsen göster, asla ciddiye almayacağım anlamına geliyordu kuşkusuz. Fakat Zafer istifini bozmadı: "Votka?" Cem umarsızca eliyle evetledi bu teklifi ve maroken koltuklardan birine bıraktı kendini.

"Ee, nasıl buldun küçük rasathanemi? Bu teleskop geçen ay geldi. Hava iyice kararınca size küçük bir samanyolu gezintisi yaptıracağım. Sen yıldızlarla ilgilenmiyordun, yanlış hatırlamıyorsam..."

"Yanlış hatırlıyorsun, denizde yolumu bulabileceğim kadar bilirim yıldızların konumunu."

"Doğru, doğru... Bizi nasıl kurtarmıştın ama. Bak bu bilgisayarda da özel bir program var. Sürekli internet üzerinden uzaydan gelen sinyalleri değerlendiren bir program..."

"Nereden çıktı bu uzaylılar meselesi Allah aşkına?"

"Anlatırım, acele etme. Bak bu kütüphane dolusu kitap, belge hep UFO'larla ilgili. Ben de eskiden senin gibi tepki gösterirdim. Bu konuyla ilgilenen o kadar çok şarlatan var ki. O kadar çok sahte resim, belge falan üretildi ki... Bunlar hep saf insanların uydurdukları şeyler. Ben derinlemesine araştırdım. Bir sürü bilimsel kaynaktan beslendim. Anlatınca hak vereceksin."

"Neye hak vereceğim? Uzaylıların varlığına mı?"

"Çok acelecisin çok... Mısır'a gitmiştin değil mi? Piramitleri gezmiştin?"

"Yapma Zafer! Onları da uzaylıların inşa ettiğini söyleyenlere inanmıyorsun herhalde. Bu o kültürleri aşağılamak için..."

"Bunu da nereden çıkardın. Onları tabii ki Mısırlılar inşa etti. Üstelik ben Mısırlıların bizlerden daha çok şey bildiğini de iddia edecektim."

"Uzaylılardan mı öğrenmişlerdi?"

"Acele etme... Dur sana birkaç satır bir şey okuyayım."

"Nedir o kitap?"

"Ne kadar aceleciymişsin meğer. Bir dur. İçkini yudumla, arkana yaslan, sakin ol. Dinle: ...Bir çalı ortasında ateş alevinde ona göründü; ve gördü, ve işte, çalı tükenmiyordu..."

"İncil mi, nedir bu?"

"Tevrat! Eski Ahit. Musa'nın Tanrı'yla karşılaştığı an."

Cem, ne var bunda der gibisinden Zafer'in yüzüne bakıyordu.

"Bu ve bunun gıbı birçok bölüm okuyabilirim sana. Ama sırf şu bölümü bir başka gözle görmeye çalış. Karanlık bir gecede tepeye doğru yürüyorsun. Çalıların orada bir ateş görüyorsun, ateşin ortasında bir şekil. Fakat ateş hiç bitmiyor. Çalı yanmıyor yani. Sadece bir ışık bu. Belki de bir görüntü. 'Tanrı'lar çeşitli şekillerde insanlara görünüp onları doğru yola, uygarlık yoluna sokmaya çalışıyorlar. Peygamberlerin her biri bir zanaatın ustası, ilk öğretmeni olmakla anılırlar. Bu bütün dinlerde vardır. Hele mitolojide..."

Cem, bu noktada daha fazla ileri gitmemeye karar verdi. 'Zafer sonuna kadar anlatsın bakalım, nereye varacak,' diye düşünüyordu.

"Mitolojideki tanrıların uydurma mı olduğunu düşünüyorsun yoksa? O tuhaf yaratıkların ve tanrıların, insanlarla kurdukları ilişkilerin anlattığı çok önemli bir şey var. Onlar dünya dışından gelmiş yaratıklardı."

Zafer dinleyicisinin suskunluğunu, ciddiye alınmak olarak yorumladığı için iyice heyecanlanarak devam etti:

"Düşün, bir gezegene iniyorsunuz. Uzayda canlı yaşam arayan, belki de bir koloni kurmayı amaçlayan farklı bir uygarlığın kâşiflerisiniz. Dünyanın eski dönemlerini gözünün önüne getir. Kubrick'in *2001*'inin ilk sahnesini hatırlar mısın? Birtakım maymunsular nereden geldiği belirsiz bir kara taş ile karşılaşırlar ve ona dokunanlar evrimsel bir sıçrama yaşayarak silahı keşfederler. İlk kez kendi türlerinden birini bir hayvan kemiği ile öldürürler. Habil-Kabil meselesi yani. Sonrası bilinen hadise. Evrim meselesi yıllardır neden tartışılıp duruyor sanıyorsun? Çünkü akıl denilen melekenin nasıl ortaya çıktığını bir türlü açıklayamıyorlar. Bu kâşifler dünya üzerinden bir türü deney hayvanı olarak seçip, genleriyle oynayarak yeni ve akıllı bir tür ortaya çıkarıyorlar. Deneyler tam bir başarı sağlamıyor. Örneğin ortaya çıkan yeni canlının kendini doğa şartlarından koruyacak bir postu, tüyleri yok. Çünkü o laboratuvar koşullarında üretilmiş bir hayvan. Başka hayvanlar üzerinde de deneyler yapıyorlar tabii... Bütün o denizkızları, insan başlı atlar, kedi kafalı insanlar... Dr. Moreau'nun adasındaki gibi mutantlar. Genetik, o kâşifler için de zor bir bilim. Üstelik uzayın derinliklerinde, dünya gibi bir gezegende, yanlarında getirdikleri sınırlı olanaklarla çalıştıkları düşünülürse... Zaman içinde birçok akıllı insan türü dünyaya yayılmaya başlıyor. Akıllılar. Ve yaratıcılarına tapıyorlar. Onları görüyorlar, onlarla birlikte yaşıyorlar. Olympos'ta yaşadıkları düşünülen o tanrılar gerçekten de oradalar. Bütün o hikâyelerin kökeninde bu kâşifler var. Cem, bir tek ilkçağı düşünmen yeterli. Platon'u, Aristo'yu, eski Mısır'ı, Babil'i

düşün. Matematiği, astronomiyi bu kadar iyi nasıl bilebilirlerdi ki... Birileri öğretmemiş olsa... Üstelik efsanelerde, menkıbelerde... Yahu sırf Gılgamış destanını hatırlamak yeterli. İnsanın doğadan koparılıp nasıl eğitildiğini anlatır. Sonra Nuh'un gemisi! Bir laboratuvar temizliğinden başka nedir ki o operasyon. Düşünsene! Ortalığa yayılmış milyonlarca genetik hilkat garibesi var. Aralarından bir seçme yapıp gerisini yok etmek gerekiyor tabii..."

Cem şaşkınlıkla dinliyordu. Acaba bu masallara Zafer'den başka inananlar var mı diye merak ediyordu. Belki küçük bir tarikat ya da yeni bir din...

"Peki Zafer, bir şey soracağım. Bu kâşifler nereden geliyorlardı? Neden şu anda onların uzayda yaşadıkları yer hakkında bir şey bilmiyoruz? Neden şimdi yoklar?"

Zafer anlattıklarıyla etkilemiş olduğuna güvenerek purosunun ağzını bir hamlede kopardı:

"Tam olarak bilmiyoruz. Belki, bir ihtimal, hâlâ buradalar. İşte UFO diye görülen, açıklanamayan ışıklı uçan cisimler onlara ait olabilir. Belki de sayıca çok azaldılar; belki, nesiller boyu kendi uygarlıklarından uzakta yaşamaktan delirdiler; belki ayın karanlık yüzüne yerleştiler, belki yerin altına indiler... Gerçekten bilmiyoruz. Şu doğru ama, yakınlarımızda canlı hayat olasılığı bulunan bir yer yok. Tabii bu bizim anladığımız anlamda bir canlı hayat. Belki de bizim tanımlarımızın dışında bir akıl türüyle karşı karşıyayız. Kuran'da adı geçen, dumansız ateşten yaratılmış olduğu söylenen cinler gibi bir şeyler. Bilemeyiz. Bu konuda çalışmalar sürüyor. Çünkü tasvirlerde tanrıların ve meleklerin hep ışıklar içinde olduğu söylenir. Hıristiyan sanatı onları stilize ederek başlarında bir hale ile resmeder... İşte İsa örneği ortada. Ya da gerçekten bir 'tanrı' insan

melezi. Olağanüstü güçleri var, göğe yükselmesi, doğumunu haber veren yıldız parlaması falan..."

Cem durumu kabullenmişti. Çünkü konuyla ilgili yeterli altyapısı yoktu. Mitoloji, din gibi konularda bilgisi son derece sınırlıydı. Bu noktadan tartışarak bir yere varamayacaklarını anlamıştı. Başka bir yöntem denemeye karar verdi:

"Peki, sen bu teleskopla ne yapıyorsun? Yani, bir işaret mi bekliyorsun?"

"Açıkçası bunun tam bir cevabı yok. Teleskopla yıldızlara bakıyorum. Gökyüzündeki hikâyeler hoşuma gidiyor. Çok eski hikâyeler bunlar. Ve içlerinde gerçeğin önemli bir kısmının gizlendiğini düşünüyorum. UFO'ları bekliyor musun, dersen? Bilemem, bu tamamen bir şans. Ben onları bekliyorum diye, onların bana görünmesi gerekmiyor. Amacım bir kayıt yapıp televizyonlara vermek değil tabii. Sana anlattıklarım üzerine tartıştığımız, yazıştığımız bir grup var. Internet üzerinden bağlantı kuruyoruz. Her biri dünyanın bir yerinde, başka başka kültürlerden insanlar. Ortak bir bilinç geliştirmeye çalışıyoruz. Amacımız, sadece bilgileri derleyip toparlamak. Belki onlar hâlâ buradalar, belki bir iletişim kurabiliriz... Gerçi, belki de o kadim dili çoktan unuttuk. Babil cezasından önce belki de tanrıların dilini konuşuyorduk. Bilmiyorum."

Çok hüzünlü bir şey söylemiş gibi susarak önüne bakmaya başladı. Cem bu aradan yararlanarak pencereye doğru ilerledi, aşağıda Serap ile Melek'in ne yaptıklarını merak ediyordu. Serap hâlâ üzgün müydü? Aşağıda iki kadının şezlonglara uzanmış tatlı tatlı konuştuklarını gördü. Bahçedeki çocuk şezlonglardan birinin üzerinde uyuyakalmıştı. Elindeki küçük uzay gemisine sıkı sıkıya sarılmıştı. Hayatın herkes için ne kadar farklı anlamlar taşıdığını

düşündü Cem. Zafer'in ne kadar içten biri olduğunu, ne kadar saf bir insan olduğunu hissetti. Belki de onu böylesine 'iyi' yapan, gerçeklikten kopmuş oluşuydu. Kendi sınıfının diğer insanları gibi yaşamıyordu, bu besbelliydi. Bir arayış içindeydi. Ve tabii modern insanı ancak yeni bir din etkileyebilirdi.

Serap gerçekten de rahatlamıştı. Cem yukarı çıktıktan sonra, Melek ona da Zafer'in durumunu anlatmıştı. Son zamanlarda borsada çok para kaybetmişti. Aileden kalan servetin dibi görünmeye başlamıştı. Durum kötüye gidiyordu, Zafer'in bir şeyler yapması gerekiyordu. Fakat o ne yapmıştı? Binlerce dolar verip bir teleskop almıştı. Evine her gelene uzaylılarla ilgili masallar anlattığı için çevrelerinde kimse kalmamıştı. Serap, Melek'in içten üslubu karşısında kadını kara listesinden çıkarmıştı ama yine de başka insanların yerine ikame edilmek üzere orada bulunduklarını ima eden sözlere biraz içerlemişti. Dayanamayıp Cem'le nasıl tanıştıklarını sormuştu. Melek büyük bir heyecanla, denizin ortasında mahsur kaldıkları macerayı anlatmıştı. Karanlık bir denizin ortasında, motoru bozuk bir teknede olmanın ne kadar korkunç olduğunu, Cem'in onları nasıl kurtardığını... Her şeyi, tüm ayrıntıları gözleri parlayarak anlatmıştı. Cem'in adının geçtiği her sahnede, artık sesinin tonundan mı, yoksa kelimeleri vurgulayışından mı bilinmez, Serap genç kadının Cem'e karşı büyük bir hayranlık beslediğine emin olmuştu. Acaba kendisi olmasaydı... Melek, Zafer'i terk edip Cem'le birlikte olur muydu? Cem'in ona sunacağı lüksten ve maddiyattan uzak hayat Melek'i mutlu eder miydi? Parmağına gündelik olarak takmış olduğu pırlanta yüzüğe şöyle bir bakmıştı Serap. Diğer kadınların mücevherlerini süzmek hoşuna gitmezdi. Ama yüzük oradaydı işte.

O sırada Melek, uyumakta olan çocuğa bakarak bir bebekleri olmasını istediğini söyledi Serap'a. Fakat Zafer'in işleri ve bu saçma takıntıları bir türlü konuyu gündeme getirmesine izin vermiyordu. Serap, Melek'in moralini düzeltecek şeyler söylemeye karar verdi. Bu kadınla birçok ortak sorunları vardı. Dönüş yolunda Cem'e bu genç çiftten hoşlandığını söyleyecekti. Gelirken kayboldukları sitenin ücra bir yerinde arabayı durdurup yıldızlara bakacaklardı. Cem'i ne kadar çok sevdiğini söyleyecekti.

Cem, arkasından Zafer'in mırıl mırıl bir şeyler anlattığını duyunca pencereden uzaklaşıp koltuğuna geri döndü:

"Hayatımda bir kez UFO gördüm. Aslında UFO lafından nefret ediyorum. Tanrıların ışığı demeyi tercih ediyorum. Babamın ölüm haberini almıştım. İzmir'deydim. Uçağı bekleyecek gücüm yoktu. Kuşadası'nda tatil yapıyordum. İçkiliydim. Telefon geldi. Ne yapacağımı bilemedim. O zaman Melek de yok. Arabama atladığım gibi son sürat yola düştüm. Tam Bursa sapağında o ışıkları gördüm. Arabamı durdurdum. Ağaçların arasında bir yerlere inmiş gibiydi. Oraya doğru yürüdüm. Bir rüzgâr saçlarımı karıştırdı. Birden babamı düşündüm. Ağlamaya başladım. Epeyce ağlamış olmalıyım ki gözlerimi açtığımda karanlığın içinde buldum kendimi. Sonrasında yavaş yavaş yola devam ettim. Sanki babamla orada vedalaşmıştım.. O ışıkları hiç unutmadım. Kimseye de anlatmıyorum. Yani bilimsel bir deneyim değil. Üstelik o sarhoş Orta Amerikalı çiftçilerden ne farkım olurdu ki... İçkiliydim, üzgündüm..."

Cem hâlâ bahçeye, iki kadın ve bir çocuğun, kararmakta olan gökyüzünün altındaki haline bakıyordu. Çobanyıldızı ufukta parlamaya başlamıştı.

Babası şu anda belki de akşam rakısının ilk yudumlarını alıyordu. Radyosunun cızırtılı kanallarından birinde eski bir şarkı ona arkadaşlık ediyordu. *Gökyüzünde yalnız gezen yıldızlar / yeryüzünde sizin kadar yalnızım.* Bu şarkı, annesinin titrek sesiyle zihnindeki Grundig teypten yükseliyordu. Keşke annesi de hayatta olsaydı...

Çok tuhaf bir an diye düşünüyordu Cem: Kimbilir Serap şu anda ne hissediyor? Neden mutsuzdu? Onu mutsuz eden benim hiç şüphesiz. Oysa hiç istemezdim. Elimden gelen bu işte. Ya Melek? Kaygılı kocası için. Ona merak etme demek isterdim, kocan dünyanın son iyi insanlarından. Ya şu çocuk? Rüyasında o uzay gemisinin içinde yeni gezegenler bulmaya mı gidiyor? Belki bizi kâşifler yaratmadı ama belli ki bir gün biz bir yerlerde bu rüyayı gerçekleştireceğiz. Uzayın el değmemiş karanlığına ışığı taşıyacağız. Aylardır yaşadığı sahipsizlik duygusu burada, şu odada çok daha farklı bir boyut almıştı. Kendisinden daha yalnız, daha tuhaf bir adam vardı karşısında. Belki de ağlıyordu. Işıktan bir baba hayali için... Bir baba hayaleti için... Baba beni neden bıraktın, diyerek.

Hepimizin hikâyesi bu, diye düşündü elini Zafer'in omzuna koyarak ona güç vermeye çalışırken, sadece seçilen kelimeler farklı, hepimizin hikâyesi bu.

GEÇMİŞ ZAMAN ELBİSELERİ

– Adımdan size ne, dedi. Ayşe, Zeynep, Fatma... Bana istediğiniz adı verebilirsiniz.
– Öyle bir hakkım olsa ben size başka isimler veririm, dedim. Mesela Leyla, Şirin, Zühre...
– Niçin olmasın, dedi ve sorduğum suale dönerek:
– Bu elbiselere gelince, onları babam istediği için giyiyorum. Bana böyle yedi-sekiz elbise yaptırdı, beni eski kıyafetle gezdiriyor, bir nevi merak... Gençliğini hatırlatıyormuş. Biliyor musunuz ki ben bu evden çıkmam ve bu eve hiçbir misafir girmez, burada baba-kız bütün mevsimleri ve günleri tek başımıza yaşarız.

Geçmiş Zaman Elbiseleri, Ahmet Hamdi Tanpınar

Birbiri arkasına gelen olaylar ve gündelik işler içinde unuttuğum o şairane gecenin hatırasını, Bursa'da yaşadığım karşılaşma yeniden alevlendirmişti. Yeni bir hayatın temellerini atmak amacıyla geldiğim İstanbul şehrinde, yaşlı atlet ve meçhul kızını aklımdan silmeye uğraştıysam da olmadı. Rüyalara mahsus acayipliklerle süslü o tuhaf olay beni değiş-

tirmiş, bambaşka bir adam haline sokmuştu. Kendini rastlantıların eline teslim eden o uçarı halim gitmiş, durup dururken hüzünlenen, hayattan keyif almak yerine sebepsiz kederler içinde boğulan, melankolik biri olup çıkmıştım. Eski halimi bilen dostlarımdan kaçar olmuştum. Onlar da bu değişikliği fark etmişlerdi. Defalarca aramalarına, haber göndermelerine rağmen aralarına dönemiyordum. O hayattan sıkıldığım için değildi bu. Yorgundum. Yaşlı atlet ve kızı, zihnimi öylesine meşgul ediyordu ki başka bir şey hissetmeye mecalim olmuyordu. İşten çıktıktan sonra, kendimi en yakındaki ayakçı meyhanelerinden birine atıyor, önüme konan berbat mezelerle karnımı doyururken hep onları düşünüyordum. Sızmaya yakın, kalkıp çöplüğüme dönüyordum. Perdelerini hiç açmadığım karanlık inime.

Böyle gecelerden birinde kendimi yatağa bırakmış, eğer biraz şansım varsa o güzel gecenin soluk bir kopyasından ibaret bir rüya görme isteği ile uykunun gelmesini bekliyordum. Odamın içindeki karanlığın o geceki karanlığın aynısı olduğunu düşünmekten haz alıyordum. Sanki, akşam birlikte olacağım Keti'nin hayalini bu sabah kurmuşum, sanki zorla götürüldüğüm kumar toplantısında her şeyimi kaybedip kendimi sokaklara atalı birkaç saat olmuş, sanki dışarda uğuldayan bin yıllık İstanbul şehri değilmiş de Ankara'nın ayaz bozkırına yaslanmış bir evin içindeymişim... Birazdan ayak seslerini duyacağım... Odamın karanlığı az sonra muhteşem bir rüyayı perdesinde canlandıracak bir sinema salonunun vakarıyla genişliyor, derinleşiyor. Birazdan küçük yıldızları görmeye başlayacağım. Karanlık, koyu mavi bir kumaşa dönüştüğünde, bir eski zaman elbisesinin sırmalarına dokunacağım belli belirsiz. Sanki aniden konuşmaya başlayacak ve ben mutlu-

luğun ne tatlı bir şey olduğunu o zaman anlayacağım. Oysa, gecenin içinde, ciğerlerimden gelen hırıltıdan başka ses duyulmuyordu. Uyku, lime lime olmuş tozlu ve küflü bir tül gibi yüzüme dolanmıştı. Bu müptelası olduğum kendinden geçişim, ara sıra çatırdayan parkelerin sesi ile bölünüyor; kalbimin hızla çarpmaya başlamasına, döşeğin yaylarını titretecek kadar gümbürdemesine neden oluyordu. Göğüs kafesimin de, evi çatırdatan zamanın mengesine sıkışmış olduğunu hissediyor; zavallı hayatımın, karanlık dehşet denizinde yolunu yitirmiş bir gemi gibi batmakta olduğunu görüyordum. Hissettiğim sıkıntı, güçsüzlüğümden doğan bir esaret duygusuydu aslında. Elleri kolları bağlanmış bir mahkûmun çaresizliği ile manevi bir darağacına doğru merdivenleri çıkıyordum ağır ağır. Her basamağında bana bu hayatı yaşamaya mani olan kişiler vardı. En sonda da yaşlı atlet duruyordu. Eski zaman elbiselerinin muammasının esiri olmuşken, onu bizzat esir eden o yaşlı adam beni alt ettiği andaki gibi duruyor, kollarını kavuşturmuş, gözlerimin içine bakıyordu. Nasıl bir adamdı bu? Neden o kıza eziyet ediyordu? Eziyet ediyor muydu gerçekten? Kız onun kendisini eski zaman elbiseleri giydirip evde esiri olarak tutmasına karşı, "O fedakârlığı seve seve yapıyorum," demişti. O halde bana düşen, idam sehpasına çıkmaktan vazgeçmek, kendime bir hayat kurmak, onların hayatına karışmadan kendi evimi yaratmaktı. İşte onlarsız bir hayatın içindeydim. Yapayalnız, hiçbir sırrı, mahrem bir hayatı olmayan ben. Evimdeydim. Oysa, ev dediğim yer karanlık ve soğuk bir çukurdan ibaret. Üşümemek için üzerine toprağını kendisi örten çıplak bir ceset gibi titriyordum ki çalan telefonla yerimden sıçradım. Savaşı haber veren acı bir siren... Damarlarımda dolaşan

kan, sığınaklara koşuşturan insanlar gibi dehşetle köpürüyordu. Ellerimin iradesizce, çalmakta olan telefonun ahizesine uzandığını gördüm. Dur, yapma demek isterken ağzımdan sadece kâbuslarda olduğu gibi bir hırıltı çıktı.

"Onu hâlâ görmek istiyorsan, bir kâğıt al ve adresi yaz."

* * *

Uyandığımda gecelerimin müdavimi olan kâbuslardan birini gördüğümü sanıyordum. Ne var ki, maceranın yeni başladığını haber veren küçük kâğıt parçası masanın üzerindeydi. Muammalara açılan bir gemi yolculuğu bileti gibi kendinden emin, bekliyordu. Acaba gidiş dönüş cinsinden bir bilet miydi; yoksa, yolcusunu bilinmeyen bir diyarda yeni yalnızlıkların kucağına bırakmakla yetinecek türden miydi?

Giyinip, telaş içinde kendimi dışarıya attım. Ev değil bir delilik kuyusu, diye söyleniyordum. Parlak sabah güneşi, işlerine giden insanlar, saçlarını sıkıca toplamış liseli kızlar, simitçiler, kırmızı otobüsler biraz olsun beni yatıştırmaya yetmişti. Bunca karanlıktan sonra tüm renkler güzel görünüyordu. Galata'dan yürüyerek Şişhane'ye çıktım. Oradan da Tünel'e. LeBon'da bir kahve içmek için konakladım. Amacım kahvaltı ederken kendimi toplamak ve güne hazırlanmaktı. Kahvemi yudumlarken göz atmayı düşündüğüm gazeteleri açmaya mecalim yoktu. Amaçsızca dışarıyı seyrediyordum. Önemli düşüncelerden yorulmuş bir zihnin dalgınlığı değildi yaşadığım, uykusuz geçen gecelerden kalma bir sersemlikti sadece. Sefil bir haldeydim. Elinde kitap-

çıkla şehri gezen yeni moda bir ecnebi kıza takıldı gözlerim. Bana kaçırdığım bir fırsatı, gönlümü kaptırmaya hazır olduğum Keti'yi hatırlatmıştı belli ki. Turist kız kendisini seyre dalmış gözlerden habersiz, her gün geçmeye alışkın olduğum caddeye sıralanmış binalara bakıyor, elindeki kitapçıkta yazılanlarla bağlantı kurmaya çalışıyordu. Yabancı biri kendini hemen ele veriyor, diye düşündüm. Yeni bir yere gelen insan, muhakkak orada yaşayanlardan başka türlü bakıyor mekâna. İnsanlara, binalara, yollara, ağaçlara teker teker bakıyor. O yüzden de çok uzaklardan anlaşılıyor kişinin yabancılığı. Bilmeyen gözlerle bakıyor. Bilmediği için, öğrenmek için bakıyor; gerçekten bakıyor. Oysa o yerin yerlisi, her şeyi pekâlâ bildiğinden, alışkanlıktan, belki de bıkkınlıktan öylesine bakar. Yerleştikçe körleşiyor belki de insan. Şehrin içinde kendine açmış olduğu yollarda dolanıp duran bir köstebeğe dönüşüyor. Ben de, zaten bu yüzden yaşadığım yeri terk edip yeni bir hayata başlamak için İstanbul'a gelmemiş miydim?

Oysa ne değişmişti? Kısa bir sürede, benim için yeni olan topraklar tanıdıklaşmış ve körleşme başlamıştı. Köstebek yeni ortamına kolaylıkla uyum sağlamıştı. Doğal karanlığı içinde hayatını değiştirecek yeni tesadüfleri bekliyordu.

Günlerden perşembeydi, Keti'ye benzettiğim kız ara sokaklardan birine dalarak gözden kaybolmuştu ve hayatımın başarısız bir dönemindeydim. Her zaman farkındaydım, iradesizlerin o malum kaderini paylaştığımın. Olayları yönlendirmek yerine akışına bırakmak... Şimdi de hikâyemin devamını belirleyecek olan o küçük kâğıt parçasını cebimden çıkaracak ve olması gerekenlerin yerine gelmesi için bana düşen görevi yapacaktım. Ellerimin arasında duran kâğıdın üzerine yazmış olduğum keli-

melere bakmaya başladım. Hiç bilmediğim bir adres yazılı olduğundan mıdır nedir, kelimeler bir başkası tarafından yazılmış gibi geliyordu. Sola doğru yaslanmış harfler yaklaşmakta olan şeylerden ürktüğümü, içimden direnmeye çalıştığımı gösteriyordu.

Kimdi arayan? Beni nasıl bulmuştu? Neyi aradığımı bilen biriydi besbelli. Evet, Ankara'da ve Bursa'da, yaşlı atlet ve kızı ile yaşadığım o tuhaf geceyi anlattığım birçok kişi olmuştu ama onlar, garip bir aşk hikâyesi dinlediğini düşünen ve sonra da çarçabuk unuttuklarından emin olduğum meyhane arkadaşlarımdı. Belki akşamları takıldığım yalnızlar meyhanesinde içkiyi fazla kaçırıp meselemden ayrıntılarıyla söz etmiş olabilirdim ama bu neyi gösterirdi ki. "Adam bir gece kumarda çok kaybetmiş, kendisini bekleyen bar kızına gidecekken yanlışlıkla garip bir evin içine düşmüş, orada babası mı kocası mı belli olmayan yaşlı bir adam tarafından alıkoyulan deli mi akıllı mı bilinmeyen geçmiş zaman elbiseleri içinde dolanan bir kıza âşık olmuş, ama yaşlı adam kızı da alıp ortadan kaybolmuş, bir hayal gibi... Sonra bir kez daha uzaktan görmüş, Bursa'da. Ama yakalayamamış," deyip bir başka hikâyeye kulaklarını kabartmışlardır. Benim buhranlarımın başkalarınınkilerden bir farkı var mıydı onların gözünde? Üstelik benim anlattıklarımda ne feci aşk hikâyeleri, ne akla sığmayan fedakârlıklar ya da kahramanlıklar vardı. Şehir köstebeklerinin iradesizce açmış olduğu çamurlu sokaklara sığınmış, sefaletin vitrinlerinden başka bir şey olmayan bu yerlerde, dirseklerini masalara dayayarak hayata tutunmaya çalışan ayyaşların her birinin en az benimki kadar inanılmaz hikâyeleri, her seferinde anlatanı da dinleyeni de kedere ve isyana sürükleyen hayatları vardır. Ağızlarımızın kenarlarına iliştirmiş

olduğumuz sigaralarımızdan çıkan mavi dumanlar kaderlerimizin bir yerlerinde yutmuş olduğumuz zokaları tutan misinalar gibi bu alkol denizinin içinde dalgalanırken, biz oltanın yukarıya çekilmesini bekler dururuz. İşte şimdi misinayı geren biri vardı. Beni bu bekleme odasından çekip çıkarmak için telefon eden esrarengiz kişi... Kim olabilirdi ki bu?

Bunu henüz bilmiyordum. Doğrusu, elimdeki kâğıtta yazan adrese gitmeden de öğrenemeyecektim. Hesabı ödeyip kendimi, parlak bir kış güneşi ile renklenmiş İstanbul'a bıraktım. Ne tatlı bir kalabalık akıyordu sağımdan solumdan. Yıllarca süren bir uykudan uyanmış gibi hissediyordum. Cebimde, tüm sırları çözecek şifreyi taşıyordum. Mutsuz yalnızlık çemberini en hassas yerinden kıracaktım. Eskisi gibi, maceradan maceraya koşabilecektim belki. Onun izini bulmuştum en sonunda. Belki de hepsi tatsız bir şakaydı ya da aleyhime sonuçlanacak bir düzen, bir kumpas... Fakat o anda kötü şeyler düşünmek istemiyordum. Taze ve serin şehir havasını içime çekiyor, yaşadığım için şükrediyordum. Bir rüyanın içinde gibi yürüyüp durdum.

Uzunca bir süre sonra, bilmediğim, tanımadığım bir mahallede buldum kendimi. Cebimden adresi çıkarıp baktığımda gitmem gereken sokağın başında durduğumu anladım. Sanki içimde bir başkası ipleri eline geçirmiş ve beni olmam gereken yere getirmişti. Belli ki, bu içimdeki ikinci ben, dün gece de yanımdaydı. Ben adresi yazarken, o da aklının bir köşesine iyice not etmiş olmalıydı. Heyecanlıydım. Tuhaf düşünceler içindeydim. Başka birisi gibiydim. Nihayet esrarı çözebilecektim. Onu görecektim. Bunu hissediyordum. Yan yana üç binadan oluşan Gökyüzü Blokları'nın B kapısından girmeliydim. Sonrası kolaydı. İkinci kat, sekiz numara.

Hedefime doğru emin adımlarla ilerliyordum ki, yaşlı atletin evde olabileceğini düşünerek durdum. Bir kez daha riske girmek anlamsız olacaktı. Eğer adam evdeyse, mutlaka beni savuşturmanın bir yolunu bulacaktı; ve sonra da izini kaybettirecekti. Tesadüfi davranırsam, ayağıma kadar gelmiş bir fırsatı sonsuza dek kaçırmış olacaktım. Bir köşeye sinip binanın girişini gözetleyebilir, bu süre içinde de ne yapacağıma karar verebilirdim. Zaten bu sakin mahallede biraz daha dolanmaya devam edersem, tüm dikkatleri üzerimde toplayacaktım. Saklanmanın en iyi yolu kalabalığa karışmaktır, derler; kendimi köşe başındaki kahveye attım.

Civardaki dolmuş şoförlerinin uğrak yeri olduğu her halinden anlaşılan bu beş masalık küçük kahvenin içine girdikten sonra insanları belli belirsiz selamlayarak ağır hareketlerle kendime oturacak bir yer buldum. Biçimsiz bir saat olmasına rağmen kahve tıklım tıklım doluydu. Masadaki gazetelerden birini alıp başlıklarını gözden geçirmeye başladım. Birini bekler gibi davranmamalıydım. Sonsuz zamanı olan bir emekli gibi her şeyi yavaş yavaş yapmalıydım. Kahvecinin bana fazla yakınlaşmasına izin vermeden, o daha yarı yoldayken bir ıhlamur istedim. Bir yandan da gazeteyi okumaya devam ediyordum. Göz ucuyla da apartmanın girişini kolluyordum. Böylece, belli belirsiz bir kıpırdanmayı dahi görebilirdim. Arada sırada ıhlamurumdan isteksiz yudumlar alırken apartmana cepheden iyice bakıyor, hepsinin de pencereleri tül perdeyle örtülü birbirinin aynı olan dairelerden hangisinin sekiz numara olduğunu anlamaya çalışıyordum.

Bir ara kahvecinin çırağı küllükleri boşaltırken huylanmıştım. Sonra dikkat ettim. İki numara tıraşlı yuvarlak kafasıyla o çoruktu. Biraz büyümüştü

ama oydu. Bundan emindim. Esrarengiz kız ve yaşlı atletin evlerinin bahçesine düştüğüm gece beni yerden kaldıran yaşlı kadının yanındaki çocuktu bu. Heyecanım iki katına çıktı. Kalbim küt küt atıyordu, çevre masalardan duyulacak korkusuyla gazeteme iyice gömüldüm. Heyecan dalgasının geçmesini bekliyordum. Doğru yoldaydım. Dün gece adresi veren kişi yalan söylememişti. İşte çocuk buradaydı. O buradaysa, diğerleri de burada olmalıydılar. Tabii ya, bu mahalleye taşınınca yaşlı atlet çocuğu bu işe sokmuştu. Kafam bu olayla o kadar meşguldü ki (*Huzur adlı romanın yazarı... Radyumun simgesi... Eski dilde su*) çözülmüş kare bulmacanın (*Huzur adlı romanın yazarı... Radyumun simgesi... Eski dilde su*) ilk sorusunu defalarca okumuş (*Huzur adlı romanın yazarı... Radyumun simgesi... Eski dilde su*) olduğumu neden sonra fark ettim. Evet çocuk buradaydı işte.

Ya beni tanırsa!

Böyle bir tehlike vardı tabii. Bu durum için hemen bir plan yapmalıydım. Çocuk beni tanıdığını belli ederse hemen fırlayıp apartmana girmeliydim. Ondan önce davranmalıydım. Peki ya, büyük bir soğukkanlılıkla, elini kolunu sallayarak şu kapıdan çıkıp giderse... O zaman da arkasından fırlamak zorundaydım. Yani çocuk her ne olursa olsun kapıdan adımını atmamalıydı.

Sakinleşmek ve durumu anlamak için arkama yaslanıp yakınımda olan çocuğa bir ıhlamur daha söyledim. Getirdiğinde teşekkür edip yaşını sordum. Yaşça büyük kimselerin doğrudan sorularına alışık bir edayla cevap verdi. Birkaç soru daha sordum. Okulu ve ailesi ile ilgili. Amcamın yanında kalıyorum, dedi; annesi ölmüş. Başın sağ olsun deyip cebine üç-beş kuruş sıkıştırdım. Yüzü kızararak işi-

nin başına döndü. Rahatlamıştım. Beni tanımadığı çok belliydi. Hatırlamamıştı, çünkü üzerinden hayli zaman geçmişti; üstelik zifiri karanlık bir geceydi. Sarhoştum. Belki her şey, olduğundan daha karanlık gelmişti bana. Ama gece yarısı, rüya gibi odanın içine doğan kızı sarih bir şekilde görmüştüm. Sarhoş zihnimin ürettiği bir hayal olmaktan çok uzaktı. Üzerindeki altın işlemeler karanlıkta küçük alevler gibi yanıp sönüyordu. Elleri beyazdı. Çok beyaz...

Ihlamurumu yudumlarken arka masamda iki saattir hışırtılı bir sesle konuşan adamın söylediklerine kulak misafiri oldum. "Her neyse, Allah uzun ömürler versin... Hayata daha karamsar bakmaya başladım. Üstelik yaptığım işe de inancımı tamamıyla yitirmiştim...." Başkalarının konuşmalarını dinlemekten hiç hoşlanmam, bir tür hırsızlık gibi gelir. Bana anlatılmayan sözleri dinlememin ne faydası olabilir ki? Kulak vermemeye çalıştım ama yine de kırık dökük bir şeyler duydum: "Hiçbir şey göründüğü gibi değil. Hiçbir şey..." Bu kahveyi dolduran onlarca karamsardan biriydi arkamda konuşup duran. Aslında benim de mizacım karamsarlığa yatkındır ama bugün kötü düşüncelerin günü olmamalıydı. Bugün onu görecektim, bugün ona kavuşacaktım. Üstelik daha öncekilerde olduğu gibi hazırlıksız değildim. Bu sefer önde olan bendim. İlk seferde, açıklanması mümkün olmayan bir sürü tesadüfün sonucu olarak evlerinin bahçesine düşmüştüm Kanatları koparıldıktan sonra, cennetten yeryüzüne düşen Şeytan gibi... Trajedimin orta yerine düşmüştüm. Bunu hak edecek ne yapmıştım? Tüm hayatım bir vehim yüzünden paramparça olmuştu. Ama bir yandan da, geldiği gibi yaşayan, aklına esti ğini yapan, her rüzgârla yön değiştiren, içine kondu-

ğu kabın şeklini alan bir adamken, o karşılaşmadan sonra meselesi olan bir adama dönüşmüştüm. İçine düşmüş olduğum muamma olmasaydı, ben bugünkü ben olamazmışım diye düşünmeden edemiyordum. O yüzden, bugün kötü düşünceleri kovalamanın tam sırasıydı; insanın kendi hikâyesinin, kaderinin iplerinin kendi ellerinde olduğunu hissetmesi her şeye değerdi. Bütün o başıboş geçmiş yıllar, sanki beni asıl hikâyeme hazırlamış, beni bu acayip aşkın kahramanı yapmak üzere yetiştirmişti.

Kahramanmış! Alelade bir mahallenin uyduruk kahvesinde oturmuş zamanının dolmasını bekleyen sefillerden biriydim. Şüphesiz, kimi çevirip sorsanız, kendi hikâyesinin kahramanıdır. Korkunç ve attığınız her adımda sizi hiç beklenmeyen, şaşırtıcı bir vakanın karşıladığı bir labirentin içinde dolaşan adsız kahramanların dünyasıdır yaşadığımız. Dışarının soğuğuyla içerinin dumanlı zamansızlığı arasında bekliyordum. Oturduğum masanın çevresinde dünyaya ve hayata dair düşüncelerden bir koza örülmeye başlamıştı. Etrafımda hemen hemen hiç kimseyi görmüyor gibiydim. Sanki kafamın içinde tek bir noktaya çekilmiş ve orada, küçük, karanlık çukurunun içinden antenlerini uzatan bir böcek gibi zaman zaman çevreye şuursuz bakışlar fırlatıyordum. İşte tam bu sırada –nasıl içten bir itişle oldu, bilmiyorum– birdenbire başımı kaldırdım ve apartmanın kapısından çıkan yaşlı bir adam gördüm. Hızlı adımlarla sokağın öbür köşesine doğru yürüyordu. O muydu? Emin olamıyordum. Siyah elbiseler giymiş, orta yaşın üzerinde ve uzun boylu, tıknazca bir adamdı, saçları bembeyazdı ve arkadan omuzları biraz çökmüş hissi veriyordu. Gözden kaybolunca kadar bekledim. Saatlerdir o ânı beklediğim için, tereddüt etmeden ve heyecanımı gizleme-

ye çalışarak hesabı ödeyip, karanlık bir gölün kıpırtısızlığı içinde devinip duran kahvehanenin suyunu bulandırmaktan çekinen sinsi bir balık gibi usulca kapıyı açıp dışarı çıktım.

Dışım böylesine ağır hareketlerle kendini silmeye çalışırken içimde büyük bayram davulları, savaş nidalarına karışıyor, adını bile bilmediğim kabileler yüreğimdeki şenlik ateşine doğru koşuyorlardı. Birazdan ya ona varacaktım ya da bu ateşte kendi zavallı ruhumu yakacaktım, bunu çok iyi biliyordum.

Apartmanın girişindeki merdivenin basamaklarını çıkarken bir an bu macerayı tamamlamaya gücümün yetmeyeceğini sandım. Fakat apartman kapısından içeri süzülüp de, kendimi koridorun loşluğuna bıraktığımda her şeyin yolunda olduğunu anladım. Kapıların altlarından, kilitlerin, menteşelerin arasından sızan sesler ve kokular başkalarına ait topraklarda olduğumu hissettiriyordu. İkinci kata ulaştığımda kendi kendime söyleniyordum: "Zaten oyun bitmek üzere... Ne kaldı ki..."

* * *

Zili ikinci kez çaldığımda, kapının ardından hafif bir hışırtı geldi. Orada olduğunu anlamıştım.

"Açınız, benim. Ankara'da, evinizi terk etmenize sebep olan davetsiz misafirim, hatırladınız mı?"

Belli belirsiz fısıltısını duydum:

"Susunuz, çok yavaş konuşmalıyız, duyabilirler..."

Beni tanımıştı. Unutmamıştı. Dünyalar benim olmuştu. İçimdeki şenlik ateşi harlanmış, davullar uğuldamaya başlamıştı. Fakat kapıyı açmıyordu. İçimdeki gürültüden kendi sesimi güçlükle duyuyordum:

"Şüphesiz gelmemeliydim. Yaptığım doğru değil, bununla beraber duramadım, kim olduğunuzu merak ettim..."

Durmadan konuşuyordum. Şuursuzca, ezberlenmiş gibi, kelimeler ağzımdan dökülüyordu. Onca zaman süren yalnızlığımı anlatıp duruyordum:

"...Sonra hep aynı insanlar, aynı yüzler... Yalnızlık o kadar fena bir şey ki..."

Kapıyı açması için yalvarmaya başladım. Açamayacağını söyledi. Yaşlı atlet kapıyı üzerinden kilitleyip gitmişti ve her an dönebilirdi. Çaresizlikle kapıyı ittirmeye çalıştım. Gürültü yapmadan kapıyı kırmanın bir yolunu bulabilir miydim? O geceden beri sıklıkla gördüğüm kâbuslardan birinin içinde gibiydim. Belki de tüm o kâbuslar, yaşanacak bu günün habercileriydi. Çaresizdim, öfkeliydim. Kâh yüzümü kapıya yapıştırıp gözetleme deliğinin ters tarafından içeriye bakarak onun belirsiz siluetini görmeye çalışıyor, kâh kulağımı yapıştırıp fısıltısını daha iyi duymak için ter döküyordum. Aramızda belki bir metreden az mesafe vardı ama bizi sonsuza dek ayırmaya yemin etmiş gibiydi. Öte yanda onun ağladığını duyuyordum; "Gidin, lütfen gidin, neden geldiniz ki, neden huzurumu bozdunuz?" diyordu. Apartmanın karanlığı içinde çırpınıyorduk. Koridorlar o kadar sessizdi ki, tüm kapıların ardında ev içleri nefeslerini tutmuş bizi izliyor gibiydi; en ufak bir ses, en küçük bir çıtırtı, geniş bir su tabakasına atılmış bir taşın açtığı halkalar gibi gittikçe genişleyen, büyüyen harelerle uzanıyordu.

O güzel yüzünü avuçlarımın içine alarak teskin etmek istediğim kutsal varlığın iç çekişlerini dinlerken beni bu noktaya kadar getirmiş olan kaderin kapalı bir kapının önünde bırakmayacağını düşünüyordum. Şüphesiz bir şeyler yapmam gerekiyordu.

Şu âna kadar, aklın gösterdiği yoldan ayrılmamış, sabırla, tedbiri elden bırakmaksızın adım adım bu kapının önüne kadar gelmiştim. Ancak, insan hayatında öyle engeller ve öyle meseleler vardır ki, onların üstesinden gelmek için kişi her zaman gösterdiği tavrın tersini göstermeli, beklenmedik bir şeyler yapmalı ve kendi gücünü aşarak aklın değil ruhun işaret ettiği yönde davranmalıdır. Kahraman olmak sıranın dışına çıkmayı gerektirir. Etrafımı çelik bir kafes gibi saran düzeni bozacak bir hamle yapmalıydım

"Geri çekilin, kapıyı kıracağım ve sizi dışarı çıkaracağım. Buradan gideceğiz. Beraber tekrar hayata doğacağız..."

Cevap vermesini beklemeden tüm gücümle kapıya yüklendim. Fakat ne yazık ki kapı yekpare bir kaya gibi durmaya devam etti. Omzum incinmişti. Başaramamıştım ve en fenası, apartmanın sessizliğini tuzla buz etmiş, ortalığı ayağa kaldırmıştım. Karşı kapının gıcırdayarak açıldığını duyduğumda, her şeyin sona ermek üzere olduğunu anladım ve bir kez daha kapıya yüklendim. Sonra bir kez daha... Ardımda yaşlı bir kadının çığlık çığlığa imdat isteyen, polis çağırmakla tehdit eden sesini duyuyordum. Hışımla geriye döndüğümde, zincirle aralanmış kapının ardında haykıran yaşlı kadının gözlerinde kendi halimin korkunçluğunu gördüm. Parçaları bir türlü tamamlanamayan bir aşkın esiri olarak başlayan hikâyemi bir canavar olarak sonlandırıyordum

Gitmeliydim. Ani bir kararla, elimi cebime attım ve beni buraya getiren adresin yazılı olduğu kâğıdı çıkarıp arkasına adımı ve adresimi yazdım, kapının altından ittirmeye çalışırken kanayan parmaklarımı paltoma silip yaralı bir hayvan gibi merdivenleri ko-

şarak indim. Kendimde değildim. Başka birinin yaşadığı kovalamacalı bir polisiye hikâyenin okuyucusu gibiydim. Tavırlarım bana ait değildi. Böyle atak bir hayatı yaşamaya alışkın varlığını yeni fark ettiğim içimdeki öteki birinin halleriydi. Sokak kapısından çıkarken birinin merdivenleri tırmandığını gördüm. Hızımı kesmeyip üzerine doğru gittim. Kapıyı zorlamaktan incinmiş omzumla sıkı bir şekilde ona vurdum ve arkama bile bakmadan koşmaya devam ettim. İçimdeki bıçkın, onun yaşlı atlet olduğundan emindi.

* * *

Mutlak bir yenilgiyle sonuçlanan bu hareketimden sonra inime geri döndüm. Yorgun bedenimi yatağa bırakıp saatlerce gözümü bile kırpmadan olup bitenleri düşündüm. Yaşadığım heyecan ve mücadeleden bitkin düşmüş sinirlerim uyumama izin vermiyordu. Ona çok yaklaşmıştım, nerede oturduğunu öğrenmiştim. Hatta onunla konuşmuştum. Yüzünü görememiştim ama kapının ardında, üzerinde geçmiş zaman elbiseleri ile kurtarılmak için dua ettiğini hissetmiştim.

Ben kaçtıktan sonrasını tahmin etmek zor değildi. Olup biteni öğrendikten sonra yaşlı atlet zaman kaybetmeden kızını alıp oradan uzaklaşmış olmalıydı. Ertesi gün eğer cesaretimi toplayıp da o mahalleye geri dönersem kahveye uğradığımda çırak çocuğun da ayrılmış olduğunu öğrenecektim. Her şey çoktan bitmişti. Gözümün önüne onları en son gördüğüm sahne geliyordu; Bursa'da önümden geçip giden bir arabanın içindeydiler. Meğer bu, gerçekten de onları son görüşümmüş.

Karanlık odamın içinde, gözlerimi sonuna dek

açarak onun yüzünü zihnimde canlandırmak için boşuna uğraşıyordum. Aradan geçen zaman, çizgileri bulanıklaştırmış, sadece geçmiş zaman elbiselerinin sırlarla dolu işlemelerini bırakmıştı buhranlar yüzünden vaktinden çok önce yaşlanmış zihnime. Aşılmaz bir engel olarak karşıma dikilmiş olan kapının ardında onların hayatı vardı. Bir türlü kıramadığım ve değiştiremediğim çelik halatlarla örülmüş kaderin düğümlerinden birine toslamıştım. Omzum ağrıyordu. Yine de içimde küçük bir yara gibi sızlayan bir umut vardı: Adresimi ona vermiştim. Belki bir gün, yaşlı atletin zulmünden kurtulacak ve bana, buraya koşacaktı. Bu küçük umudun büyüyüp tüm aklımı esir alabilecek güçte olduğunu hissedince korktum. Bu inde daha fazla kalırsam hakikatle bağım gittikçe zayıflayacak, geri dönülmez bir noktaya varacaktım.

Bu gibi durumlardan kurtulmak için ne yapmak gerektiğini çok iyi biliyordum. Birazdan kendimi dışarı atacaktım. Her zaman gittiğim meyhanelerden birine sığınacaktım. Bu günün, diğer günlerden hiçbir farkı olmadığını kendime kanıtlamak için her zaman istediğim mezeleri söyleyecektim. Sarhoşluk mağlup bedenimi sararken tanımadığım birilerine hikâyemi anlatıyor olacaktım. Anlattıkça hikâyem sarpa saracaktı. Sonra, muhabbetin bir yerinde, ağır bir koku yayan kalın bıyıklı içki arkadaşımın sorusu beni kendime getirmeye yetecekti: "Peki, seni arayıp adresi veren kimmiş?"

Şu âna kadar bu ayrıntının üzerinde durmamıştım. Oysa, her şeyi başlatan o telefon konuşmasıydı. Onların yerini bilen, onları aradığımı bilen, dahası benim kim olduğumu bilen biri vardı. Tabii, eğer aklımı kaçırıp da kendi kendime bir oyun oynamadıysam... Soruyu aklımda geçiştirmeye çalışırken

bir yandan da ümitsizce, yerinde olmadığını bile bile, elim cebimdeki kâğıt parçasını arıyordu. En azından, her şeyin gerçekten yaşanmış olduğuna dair bir işaret olan, üzerinde adresin yazılı olduğu o küçük kâğıt... Kapının altından fırlattığım tek delilim. Odanın içinde dört dönüyordum. Dışarı çıkmak, her şeyi unutmak mümkündü. Ama yapamazdım. Burada beklemeliydim. O küçük kâğıt parçası iki ayrı zamanı yaşayan çaresizlerin seyahat bileti olmuştu... Bu yüzden de, bir gün onunla yollarımızın kesişeceğinin en kuvvetli deliliydi.

* * *

Ne o gece geldi, ne de bir başka gece...

Sonradan çok düşündüm. Bu hikâye böyle bitemez. Evet, elimde hiçbir delil kalmadı; evet, o gün mucizevi şekilde bulduğum mahallenin yolunu bir daha keşfedemedim; evet, telefonum bir daha çalmadı... Ama yine de içimde bir umut var. Henüz beni kimin arayıp o adresi verdiğini bilmiyorum. Bitmiş bir hikâyeyi yeniden canlandıran o esrarlı kişi bunu yine yapabilir, bir fırsat daha verebilir. Yeterince istersem ve yeterince sabredersem... Mademki beni düşünen biri var... Kim olduğunu bilmesem de beklemeye değer! Çünkü, bir kez olan, bir daha olabilir. Bir kez yaşanan, tekrar yaşanabilir. Bu umut olmasaydı, yaşamanın ne anlamı kalırdı?

İkinci Bölüm

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

MUAYENE

Nemli bir yaz günü, geç uyanmış olmanın verdiği sersemlikle evdeki nesneleri seyrederken annem aradı Kendisini karşıya geçirmemi istedi. Yapacak işim yoktu, kabul ettim.

Arabada, annemin verdiği ön bilgileri hiç unutmuyorum: "Uzaktan akrabamız olurlar, Vedat Enişte biraz aksi adamdır. Çocukken ondan çok korkardım. Mesrure Teyze, 'Vedat Enişten hastaneden dönünce iğne yapar ha!' tehdidiyle uslu durmaya zorlardı. Atatürk kaşları olan heybetli bir adamdı. Ailenin işlerinden kendini hep uzak tutmuştur. Kimsenin derdine de derman olmamıştır. Üstelik kalp uzmanıdır. Yıllar oluyor ki görüşmedik. Şimdi ikisi de çok yaşlandı. Vedat Enişte iyice yatağa düşmüş. Göreceğiz... Tabii yıllarca kimseyle ilgilenmedikleri için, şimdi de iki kurukafa oturuyorlar." Ona bu ani gidişimizin nedenini sormak istemiştim. Fakat aile ilişkileri beni de fazlasıyla sıktığı için üstelemedim. En nihayetinde birkaç saatlik bir ziyaret olacaktı. Daha sonra da eve dönüp her şeyi unutacaktım. Öyle sanıyordum.

Moda sahilindeki o güzel apartmanlardan birinin önüne park ederken zihnimde son Ayvalık tati-

line ilişkin görüntüler canlanmaya başladı: çamlık boyunca saatlerce yürüyerek tartışmalarımız... Çıkışı olmayan bir durumun içinde olduğumu bile bile direnişim... Başka birini bana tercih etmesi değildi canımı sıkan. Kuşkusuz rakibimi elime geçirsem çok kötü şeyler yapabilirdim. Ama asıl meselem, daha önce yaşanmış olanların artık bir değerinin kalmamış oluşuydu. Son birkaç yıldır hayatı paylaştığım kadın, bir çocuğu teskin eder gibi anlatıyordu: "Her şeyin bir sonu vardır. İlişki de canlı bir varlıktır. Doğar, büyür, serpilip güzelleşir ve sonra yaşlanıp ölür. Öldüğünü kabul etmeyen bir ilişki, canlı cenaze haline gelir. Onu taşımaya çalışanlar için ağır bir tabuta dönüşür. Ve bu insanlar o ağır tabutu gittikleri her yere taşırlar. Ben bu ağırlığı taşımak istemiyorum. Her şey daha da kötüleşmeden buna bir son vermeliyiz." Fakat ben bu acıklı gerçeği kabullenmek yerine lafı döndürüp dolaştırıp rakibime getiriyor, yaptığı seçimin yanlışlıklarını anlatmaya çalışıyordum. Oysa aşk, her türlü yararcı ve işlevselci düşünceden uzakta büyüyüp serpilen vahşi bir duygudur; bu gerçeği bilerek görmezden geliyordum. Rolümü kötü oynuyordum. Yanımda kayıt teybim olmadığı için şanslıydım. Çünkü, Ece uzun uzun ders vermişti o gün. Kendimi tutamaz, gizlice kayıt düğmesine basar, kadın dergilerinden öğrendiği 'hayatın gerçekleri ve mutlu olmanın yolları' konulu uzun konuşmasını kaydederdim. Efendim, biz erkekler bir ilişki nasıl sürdürülür bilmiyormuşuz; her ilişkinin ilgiye ihtiyacı varmış; efendim biz bir kez kadını elde ettikten sonra tembelleşip heyecanımızı kaybediyormuşuz; ilişki üzerine düşünmekten kaçınıyormuşuz ve bunlar gibi bir dolu zırva.

Asansörün kapısını açtığımızda, bizi saksı çi-

çekleriyle dolu bir hol karşıladı. Çatının camlı bölümünden gelen ışığa göre özenle yerleştirilmiş açelyalar, dikenli japonkaktüsleri, yukalar yerlerinden memnun görünüyorlardı. Zili çalarken annemin gerginliğinin bana da geçmiş olduğunu fark ettim. Derinden gelen gong sesi birazdan filmin başlayacağını haber veriyordu sanki. Kapıyı sevimli bir kadın açtı. Mesrure Teyze olmalıydı. Değilmiş. Daha sonra, evi çekip çeviren kişi olduğunu anlayacağım bakıcı kadın Zehra'ydı bu. Mesrure Teyze bizi salonda bekliyordu. Annem, yaşlı kadının elini öperken küçük bir kıza dönüşmüştü. Takdim edildim, hakkımda bildik cümleler kuruldu, kalıplaşmış şefkat dolu sözler duyuldu. Bir süre susulduktan sonra Vedat Enişte'nin durumu soruldu. Uyuyormuş. Bakıcı kadın Zehra, seri hareketlerle çay servisi yaptı, kolonya, şeker dağıttı. 'Her kimseniz şunu iyice belleyin: Yaşlılar, benim gibi çalışkan ve işbilen bir kadının gözetiminde, emin ellerde' demek ister gibiydi. Ben hem konuşulanlara kulak kabartıyor, hem de boğazdan geçen gemileri farklı bir açıdan görmenin zevkini çıkarıyordum. Böyle bir evde yaşamak nasıl olurdu, diye hayaller kuruyordum. Bu insanların mutlu günlerinde almış oldukları ağır eşyaları teker teker yok ediyor, yerine beğenime göre koltuklar koyuyor, duvarlardaki sarı yaldızlı çerçevelerdeki natürmortların yerine kendi ellerimle yapmayı hayal ettiğim dev tabloları asıyordum. Salon benim şu anda yaşadığım evden bile büyüktü. Tavandan sarkan avize, çok daha yüksek bir yere asılmak üzere tasarlanmış antika bir nesneydi. Bu haliyle, artık var olmayan bir saltanatın acıklı bir hatırası gibi salona bir sürgün, bir dekadans havası veriyordu. Köşede duran sıradan halojen lambayla gizli bir çekişme yaşadığı da hissediliyordu.

Bir ara bakıcı kadın içeri gelip, "Amca uyandı. Kimlerin geldiğini soruyor," dedi. Mesrure Teyze, benim bilmediğim aile hikâyelerinin gerginliğini taşıyan ziyaretimizin uzama olasılığının canını sıktığını gizlemeyi gereksiz görüyordu: Yüzünü buruşturdu. Aslında, bakıcı kadının, yarım yüzyıldır beyefendi diye hitap edilmesine alışık olduğu kocasından alelade bir yaşlı adam olarak söz etmesine bozulduğunu sonradan öğrenecektim. Annem, Vedat Enişte'yi görmek için içeriye giderken uygun adım arkasından gidiyordum.

Çalışma odasına girdiğimizde Vedat Enişte'nin, istenildiğinde baş kısmı kaldırılabilen uzaktan kumandalı bir hastane yatağında oturur vaziyette bizi beklediğini gördük. İnce bir beğeni ile tasarlanmış bu mekânın bir hastane odasına dönüştürülmüş olduğunu görmek üzücüydü. Karşımda duran çalışma odası ve yaşlı adamın hali, günü geldiğinde her şeyi geride bırakacağımızı, bizi kitapların ya da sanatın kurtaramayacağını söylüyordu. Gür beyaz saçları özenle taranmıştı. Pijamasının üzerine robdöşambr giymişti. Bizi gülümseyerek karşıladı. Annemi hemen hatırladı. Beni büyük bir ilgiyle süzdükten sonra: "Kusura bakmayın sizi böyle yatakta Oblomov gibi karşılıyorum. Artrit, eklemlerime çok zarar verdi. Ayağa kalktığımda yaptığım her hareket bana acı veriyor." Geçmiş olsun diye mırıldanırken şaşkındım. Oblomov ha, diye düşünüyordum içimden. Bir aile ziyaretinde böyle bir cümle duymak ilgimi çekmişti. Edebiyattan hoşlanan yaşlı akrabalarımız olduğunun farkında değildim. Beni daha da çok şaşırtan, son kitabımı başucunda görmek oldu.

Annem zorlanarak da olsa, çocukluğunun korkulu figürüyle, nezaketi elden bırakmayarak, hatta bana kalırsa aşırı bir titizlikle kısa bir hasta ziyareti

konuşması sürdürürken, ben belli etmeden çevreyi araştırıyordum. Üç duvarı da kitaplıkla çevrili geniş bir odaydı. Köşede duran çalışma masasının üzerinde otuz yedi ekran bir televizyon duruyordu. Peki annemle neden yıllar sonra koştura koştura ziyaretlerine gelmiştik ki? Aslında bu soruṇun cevabını aramaktan sıkılacağıma adım gibi emindim. Oysa kitaplar üzerimde, engel olamadığım bir merak ve saygı uyandırıyordu.

Bir süre sonra annem, "Ben Mesrure Teyzenle bir şey konuşacağım," diyerek usulca dışarı çıktı. Tavrından, Vedat Enişte'nin yanında kalmamı istediğini anladım. Açıkçası her yanı kitaplarla çevrili bu oda benim için daha ilgi çekiciydi. Susarak durumu kabullendim. Eskiden kalma bir alışkanlığımdır, aile büyüklerinin yanında susmak. Yetişkinlerin dünyasına girmekte gösterdiğim direncin bir ifadesi belki. Ya da gerçekten de henüz büyümemiş olduğumun bir göstergesi. Fakat bu sefer durum farklıydı. Başucunda benim kitabım bulunan yaşlı bir adamın huzurundaydım.

"Çok gençmişsin," dedi. Sesinin ardında gerçekte ne düşündüğüne dair herhangi bir iz yoktu. Gülümsedim. Yetmiş beş yılı devirmiş bir adamın karşısındaydım. Söyleyebileceği münasebetsiz sözlerin çoğunu geçiştirmeye hazırdım. Bir yandan da tedirgindim. Yazdıklarımı okumuş olabileceğini düşünerek hafif bir utanç duyuyordum. Benim haddimi bilmeyerek hikâyeler yazmam büyük bir ukalalıkmış, boyumdan büyük işlere kalkışmışım, bir de aklıma geldiği gibi yazdığım edebiyat müsveddelerini kitap diye bastırtmışım gibi hisler uyandırıyordu duruşu. Ya da duruşumuz demeliyim. Çünkü benim saygılı suskunluğum, onun görmüş geçirmiş bakışları ve konsolun üzerinde duran son kitabımın

yarattığı bir utançtan oluşan bir tabloydu bu. Hızla aklımdan hikâyeleri geçirmeye çabaladım. Umarım üçüncü hikâyeyi okumamıştır, diye dua ediyordum. Ece'yle ayrıldıktan sonra kendimi bir erkek olarak başarısız ve yenik hissettiğim bir dönemde kaleme almış olduğum bir hikâyeydi. Oysa ben öyle değildim Ama insan genç bir akrabasının kitabını, ister istemez olayların hikâyedeki kahramanların değil, yazan salak akrabasının başından geçtiğini düşünerek okur. Yüzüm kızarmıştı galiba. Bakıcı kadın çaylarımızı tazeleyip çıktıktan sonra konuşma sırası yine ondaydı.

"Biraz ışığa doğru gelsene."

Dediğini yaptım. Başparmağı ile gözaltlarımı çekerek muayeneye başladı. Sanırım yatakta bir hasta konumunda olduğu için Vedat Enişte'nin doktor olduğunu unutmuştum. Dilimi çıkarırken sahnenin tuhaflığını düşünüyordum. Elden ayaktan düşmüş bir hekim, genç ve sağlıklı bir adamı muayene ediyor. Aslında doktor olması gereken ya da hasta adamın derdine derman olabilecek kişi ben olmalıymışım da bu işin üstesinden gelemiyormuşum gibi bir eksiklik hissediyordum.

"Evlat, alkolü azalt, sigarayı bırak. Uykuna da dikkat et. Biraz da meyve sebze yemeye çalış. Midende de sorun var."

Utanmıştım. Muayene olmaya giderken temizliğime her zaman özen gösterirdim. Temiz giysiler seçer, dişlerimi birkaç kez fırçalardım. Ama ayaküstü de olsa bugün muayene olmaya hazırlıklı değildim. Gömleğimin üst cebindeki sigara paketi serseri bir arkadaş gibi ne mal olduğumu gözler önüne seriyordu. Ağzım da kokuyor olmalıydı. Zaten bedeni ile barışık biri sayılmazdım. Şaşkınlıkla yüzüne bakıyordum. Gülümsedi.

"Gözaltlarındaki şişkinlikler, burnundaki normalin üzerindeki kılcal damarlanma, dişlerinin rengi ve ağzındaki koku..."

Delilleri sunduktan sonra aralarındaki bağlantıyı çok kolay kurabilirmişim gibi sustu. Bir şey söylemeden yatağın kenarında oturmaya devam ettiğimi görünce:

"Genel olarak sağlıklısın, biraz dikkat etmelisin, hepsi o. Muayene bitmiştir."

Yatağın yanındaki berjere geçtim. Sıkıcı olacağını düşündüğüm aile ziyareti gittikçe ilginç bir hal alıyordu.

"Yazı çalışmaların nasıl gidiyor? Yeni bir kitap var mı mutfakta?"

Mutfak mı? Bir haftadır temizlemediğim kirli tabak ve bardak yığını geldi gözümün önüne. Yazı masamın da mutfaktan aşağı kalır yanı yoktu hani. Kendimi düşkün bir aşçı gibi hissetmeme neden olan saçma benzetmeye aldırmadan cevap vermeliydim.

"İyi gidiyor. Çalışıyorum."

"Neler yazıyorsun?"

"Hikâye. Hikâyeler yazıyorum."

Verdiğim cevabın saçmalığının farkındaydım. Başucunda kitabım duruyordu ve ben dalga geçer gibi ya da su katılmamış bir aptal gibi 'hikâye yazıyorum' diyebiliyordum.

"Baban nasıl?"

"İyi. İyi, çok iyi."

"İçiyor mu hâlâ?"

Bu soru canımı acıtmıştı. Bir aralar babamın alkolle sorunu olmuştu, evet bu doğru. Ama, zor bir dönemi atlatmaya çalışıyorduk ve yanımızda kimse yoktu. Akrabalarımız bize sırt çevirmişti. Bankerlerin birer birer battığı bir dönemdi. Yaşamının en ve-

rimli zamanlarında biriktirmiş olduğu tüm parasını bir anda yitirivermiş bir adamın her şeye sıfırdan başlaması kolay kaldırılır bir durum değildi. Bunları demek isterdim. Ama belki de ilk sorusuna içtenlikle cevap vermediğim için konuyu arzu etmediğim bir mecraya bilerek sokmuştu.

"Hayır, hayır. Şekeri çıktığından beri sıkı perhizde. İyi yani. Zaten emekli de oldu."

Alkolizmden ya da sefillikten emekli olunabilirmiş gibi Atatürk kaşlı yaşlı adam, süzme bir salak olduğuna emin olmuştu herhalde.

"İyi, selam söylersin."

Bu sefer susma sırası ondaydı. Sanırım onu hayal kırıklığına uğratmıştım. Aptal biri olduğumu düşünmesini istemiyordum. Ya da bir sosyopat. Üstelik binlerce kitabın ortasında oturan hasta bir adamla yazdıklarım üzerine konuşmayı reddetmiştim. Ayıp etmiştim. Boğazımı temizleyip konuya girdim.

"Kutsal emanetlerle ilgili bir hikâye üzerinde çalışıyorum."

"Öyle mi? Nasıl bir hikâye?"

Gözlerinin içi ışıldamıştı. Yaşlı insanları kırmak da gönüllerini almak da çok kolay oluyor. Belki de, Vedat Enişte günlerdir ilk kez Zehra ve Mesrure Teyze dışında biriyle konuşuyordu.

"Polisiye. Birkaç yıl önce bazı camilerden kutsal emanetler çalınıyordu, hatırlar mısınız, bilmem? Benim de merakım uyandı. Bir şeyler düşünmeye başladım."

"Neler çalınmıştı?"

"Sakal-ı Şerifler. Hz. Muhammed'in sakalından ya da saçından örnekler."

"Evet, hatırlıyorum. Doğru ya... Hatta bir ara televizyonda da tartışılmıştı. Eee, sen neler düşündün bu hırsızlıklar üzerine?"

"Aslında yazıp bitirmeden bir hikâye üzerine konuşursam yazamayacağımdan korkarım."

"Başladın mı peki yazmaya?"

"Şey, notlar aldım. Ama henüz yazmaya başlamadım."

"Merakla bekleyeceğim. Umarım çabuk yazıyorsundur. Fazla vaktim yok."

"Olur mu öyle şey! Söylemeyin öyle."

"Ben doktorum, benden iyi mi bileceksin?"

"Estağfurullah, hayır. Ama..."

"Neyse boş ver."

Konuyu değiştirmem gerekiyordu. Üstelik, bu noktadan sonra, başucunda duran kitabımı daha fazla yoksayamazdım. Başımla işaret ederek:

"Nasıl buldunuz?"

Kitabıma bakarak:

"Hepsini okuyamadım. Daha doğrusu, en kısasını seç dedim... Zehra'ya bir tane okutabildim. O kadar kötü okuyor ki... Gazeteleri okurken çok fark etmiyor da iş edebiyata gelince... Tam bir katliam. Her neyse... Bana kısa Amerikan hikâyelerini hatırlattı. Biliyor musun, o plak bende de var. Hikâyeden sonra birkaç defa dinledim."

Yüzüm kızarmıştı. Okumasından korktuğum hikâyeyi seçmişti. Kimbilir neler düşünmüştü? O sırada annem geri döndü. Gitmemiz gerektiğini söyledi. Vedalaşıldı, acil şifalar dilendi.

Annemin dönüş yolundaki dalgınlığını hayra yormak güçtü. Uzaklara bakıyordu. Gözleri iyice derinlere kaçmıştı. Ne düşünüyordu acaba? Teyzeleri ve annesi ile geçirdiği çocukluğu... Sonra babamla geçen bir ömür. Mücadeleler ve belirsizlikler içinde akıp giden yıllar. En son ne zaman kahkaha atmıştır acaba? Ne zaman eğlenmiştir? Belleğimi yokladım ve çocukluk yıllarıma kadar geriye dönüp boşuna

mutlu bir gülümseme aradım yüzünde. Trafikte, sağımızdan solumuzdan akan arabaların arasında bir yere doğru gidiyorduk. Arabanın içinde iki suskun insan... İnsanlardan yaşlı olanı diğerini yıllar önce doğurmuştu. Her ikisi de mutsuzdu. Bu basit durum, o anda kaldırabileceğimin ötesinde bir ağırlığa dönüşmeye başlamıştı. Zihnimi dağıtmaya çabaladım. Vedat Enişte'yi düşündüm. Nasıl bir adamdı acaba? Bugün oraya neden gitmiştik? Suskunluğa da bir son veririz niyetiyle annemin ağzını aradım:

"Vedat Enişte ne zaman hastalanmış?"

"Epeydir hastaymış ama geçen hafta ağırlaşmış. Hiç yürüyemiyormuş."

"Çok kültürlü bir adam galiba."

Annem yüzünü buruşturdu.

"Öyledir. Öyledir."

"Nasıl yani?"

"Kültürlüdür işte. Eskiden yazar çizerlerle çok sıkı fıkıydı."

Belli ki annem Vedat Enişte'den pek hoşlanmıyordu. Merakım artmaya başlamıştı. Kimlerle arkadaşlık etmişti, kimleri tanıyordu acaba?

"Biz bugün neden gittik onlara?"

Tuhaf bir şey sormuşum gibi suratıma bakarak:

"Hasta ziyareti! Sen de baban gibi... Biraz sosyal münasebetlere özen göstermeyi öğrensen artık!"

Kızma sırası bendeydi:

"Ama içeride Mesrure Teyzenle bir şeyler konuştun?"

Durakladı:

"Epeydir görüşmemiştik. Konuşacak şeyler birikmişti."

Beni açıkça geçiştiriyordu. Üstelemedim. O sırada evin önüne gelmiş olduğumuz için lafı uzatmadık. Ne düşündüğünü belli etmemişti.

BAŞKASI İÇİN SÜSLENİYORUM

Eve döndüğümde garip bir yalnızlık duygusuyla karşılaştım. Ben yokken, teklifsizce içeri girmiş, eski sıkıcı bir arkadaş gibi beklemişti. Başka bir yere gitmek yerine eve döndüğüm için pişman olmuştum.

Bilgisayar açılırken, ne yazacağımı düşünüyordum. Bir heves masanın başına geçmiştim ama aklım boş ekran gibi bembeyazdı. Durduk yere Ece'ye mektup yazmaya başladım. İki sayfa kadar onu suçladıktan sonra, yazdıklarımın hepsini seçip bir tuşa dokunarak sildim. Yıllar önce sonuçlanmış bir hikâyeyi tekrar canlandıramayacağımı biliyordum. Ama Moda sahilinde günbatımı ve çam ağaçları, o eski şarkılardaki gibi, bir yangının külünü yeniden yakıp geçmişti. Her insanın hayatında kaybettiği bir an vardır. Ece'yi kaybetmeye başladığımı, o konuşmayı yapmadan çok önce hissetmiştim. Ve... Beklediğimden daha hızlı gelişen olaylar, tatsız bir son. Bilgisayara sırtımı dönerek Sakal-ı Şerif hikâyesini düşünmeye başladım. Eskiden aldığım notları önüme açtım. Her defasında başka bir kurgu not etmiştim. Birbirinden sıkıcı taslaklar. Sadece Topkapı

Sarayı'nda çekmiş olduğum fotoğraflar işe yarar gibi duruyordu.

Bir ara çok ciddiye almıştım bu hikâye projesini. Hatta Topkapı Sarayı'na yerinde inceleme amacıyla bir gezi de yapmıştım. Çok güzel bir bahar günüydü. Ece'yle beraber gitmiştik Saray'a. Belki de son mutlu günümüzdü. Galiba öyle... Bir daha birlikte bir şey yaptığımızı –yani zevk alarak, kendi isteğimizle demek istiyorum– hatırlamıyorum. Her neyse, orada çektiğim fotoğraflar kalmıştı elimde. Çevredekiler şüphelenmesin diye görüntülemek istediğim mekânı hep Ece'ye fon olarak almıştım. İşte, asla atamayacağım bir makara Ece fotoğrafı. Diğerlerini atacak mıydım? Bilmiyordum. İnsan bir zamanlar sevdiği birini tamamen hayatından çıkarmalı mıydı? Çıkarabilir miydi? Artık sevilmediğini bilse bile... Fotoğrafları defterin arasına gizledim.

Topkapı Sarayı'ndaki kutsal emanetler bölümü için iyi korunan bir yer olmadığını, emanetlerin de iyi sergilenmediğini yazmıştım not defterime. Doğruydu, bir vitrinin içinde sarıklar, sakal örnekleri, diğer peygamberlere ait eşyalar ve bunlarla beraber Musa'nın asası vardı. Uzun süre, Musa'nın bir buçuk metreyi bile bulmayan asasına baktığımı hatırlıyorum. Denizi ikiye bölen asa, bu asa mıydı? O halde neden önünde küçücük bir etiketteki 'Musa'nın Asası' yazısı dışında herhangi bir işaret yoktu? Belki de gerçek asa değil, onun bir temsiliydi. O halde kimin yaptığını ve hangi dönemden kaldığını belirtmek gerekmez miydi? Hz. Muhammed'in eşyaları ile aynı vitrine konulduğuna göre en az onlar kadar gerçek olmalıydı. Mademki önemliydi, neden özel bir vurgu yoktu? O müzedeki, olağanüstü marifeti olan tek nesne oydu. Fakat hak ettiği ilgiyi görmüyor gibiydi. Belki de kimse Musa'nın hikâyesine

itibar etmiyordu... Acaba, Museviler bu asayı görmeye geliyorlar mıydı?

Sonra Topkapı Sarayı'ndaki kutsal emanetler hakkında küçük bir liste yapmıştım:

Hırka-i Saadet: Hz. Muhammed'in Şair Kaab bin Züheyr'e hediye ettiği siyah bir hırka. Getirildiği günden bu yana Ramazan ayının onuncu günü ziyarete açılıyor.
Dendan-ı Saadet: Uhud Savaşı sırasında Hz. Muhammed'in kırılan dişinden bir parça.
Nakş-ı Kadem-i Şerif: Hz. Muhammed'in ayak izi.
Sakal-ı Şerifler: Hz. Muhammed'in sakalı. Hırka-i Saadet dairesinde birçok sakal-ı şerif var. Bunlardan biri altın çerçeveli ve camlı bir muhafaza içinde, diğerleri mücevherli kutularda korunmakta.
Name-i Saadet: Hz. Muhammed'in Mısır hükümdarını İslam'a davet eden mektubu.
Teyemmüm Taşı: Hz. Muhammed'in teyemmümde kullandığı taş. Asurlular dönemine ait bir tuğla. Üzerinde elli yedi satır çivi yazısı var.
Sancak-ı Şerif, Keman-i Peygamberi (Hz. Muhammed'in yayı), **Nalin-i Saadet** (Hz. Muhammed'in nalını), **Gasl-i Nebevi Suyu** (gasledilirken kullanılan suyun muhafaza edildiği şişe, sonradan kırılmış, şimdi içi boş).

O hikâyeden, geriye böyle yarım yamalak notlardan ve Ece'nin fotoğraflarından başka bir şey kalmamış olduğunu görüyordum. Hikâyeye yeniden dönmek istesem bile bir sürü bilgi eksikliğim vardı. Bazı noktalara takılmıştım. Örneğin, 'teyemmüm taşının üzerindeki elli yedi satır çivi yazısında ne anlatıldığını araştırmalı' diye not düşmüştüm. Peşine düşülecek çok şey vardı. İslami tarikatlar hakkında topladığım kaynakları gözden geçirmeliydim. Öncelikle netleştirmem gereken, farklı tarikatların

ve mezheplerin kutsal emanetlere bakış açısıydı. Saklanmasına nasıl bir anlam yüklüyorlardı? Bu emanetlerden kaç tane vardı? Topkapı Sarayı dışında nerelerde bulunuyorlardı? Bir zamanlar tüm bu soruların cevaplarını bulmuş, bir yerlere not etmiştim. Şimdi yapmam gereken bu çöplüğün içinde o bilgileri tekrar derlemekti. Çalışmaya direnç gösteren her sıradan tembel gibi canım sıkılmış, uykum gelmişti. Çıkıp biraz dolaşmak iyi gelebilirdi.

Üzerimi değiştikten sonra hızla evi terk ettim. Amacım bir kütüphaneye gidip hikâyeme destek olabilecek kaynakları taramaktı. Hızlı adımlarla yürüyordum. Bir yandan da kendime şaşıyordum. Ece gittiğinden beri ne kadar değişmiştim! Eski bir hikâyeyi canlandırmak için araştırma yapmaya karar vermiştim. Üstelik bunun nedeni de yaşlı bir akrabamın beni heyecanlandırmasıydı. Yapmayacağım şeyleri yapıyor olmamın nedeni çok açıktı aslında: Ece'nin ardında bıraktığı boşluğu bir şeylerle doldurmaya çalışıyordum. Tüm duygusal dikkatimi yoğunlaştırmamı gerektirecek bir hikâye üzerinde çalışırsam bu zor dönemi daha rahat atlatacağım açıktı. Vedat Enişte bir bahaneydi.

Kütüphane, saygıdeğer bir sessizlik içindeydi. Araştırmama, katalogların bulunduğu küçük çekmecelerden başladım. O sırada belirsiz bir kıkırdama dikkatimi ödünç verme işlemlerinin yapıldığı masaya kaydırdı. İki kadın fısıltıyla bir şeyler konuşuyordu. Bir gönül meselesi olduğu metrelerce öteden anlaşılıyordu. Kendi kendime gülümsedim. Tam o anda, genç kadınlardan biriyle göz göze geldik. Yanaklarının kızardığını fark ettim. Hoşuma gitti. Böyle anlar vardır. Dile döküldüğünde anlamını kaybeden, fakat yaşanırken insana hoş duygular hissettiren anlar... Belki de heyecan verici olan, tanı-

madığınız biriyle o anda bir şeylerin yaşanabileceği olasılığının ortaya çıkışıdır. Kimbilir...

Saatler sonra, ilgisiz birkaç kitapla ödünç alma bölümündeydim. Kıkırdayan kadınlardan biri hiçbir şey olmamış gibi işlemlerimi yaparken; ötekinin, göz göze gelmiş olduğum genç kadının, kendilerine ait odada makyajını tazelemekte olduğunu fark ettim. Hareketlerinden anladığım kadarıyla kapının ardında bir ayna olmalıydı. Genç kadın rujunu sürerken bir kez daha göz göze geldik. Ona baktığımı fark edince usulca kapıyı itti. Bu, hem çalışma saatinde hafiflik yapan bir memure durumuna düşmemek için yapılmış bir hareketti; hem de başka anlamlar içeriyordu. Kadınların, birbirine hangi ilişkilerle bağlı olduğu bilinmeyen farklı düzeyler içeren iletişim yollarını çok iyi kavrayamasam da bu hareketin şu tür anlamları içerdiğini söyleyebilirdim:

– Başkası için süsleniyorum, bakma!

– Beni seyretmek o kadar kolay değil.

– Beni elde etmek o kadar kolay değil.

– Senin için süsleniyor olsaydım, başkalarıyla flört etmezdim, tatlım...

Sonuncu anlama, omuz silkip kütüphaneden çıktım. Eve doğru yürürken, kayıt teybime kütüphaneci kızla ilgili gözlemlerimi kaydettim.

ODAMDA YOLCULUK

Bütün gece hikâyeler kafamın içinde dönüp durdu. Bilgisayarın başına geçmeye cesaret edemiyordum. Darmadağınık düşüncelerimi bazen deftere, bazen de minik teybime kaydediyordum. Aklımın bir yeri kütüphaneci kıza takılmıştı. Bir tarafta da Vedat Enişte vardı. 'Kısa Amerikan hikâyesi' demekle ne anlatmak istemişti? Onun açısından, bu bir iltifat mıydı, yoksa bir eleştiri mi? Bu önemliydi ve bunu anlamamın bir yolu yoktu. Amerikan hikâyesi tanımlaması 'Amerikan Filmi' ya da 'Amerikan Sigarası' gibi aşağılayıcı bir ton da içeriyor olabilirdi; veya Edgar Allan Poe ile başlayan has kısa hikâye geleneğine bir gönderme de olabilirdi. Bu ikinci yorumum kendimi olduğumdan daha iyi hissetmemi sağlayacak bir abartı da olabilirdi. İnsan, önemli isimlerle anılmak ister, buna kuşku yok. Üstelik Vedat Enişte'nin bu lafı çok da aşağılayarak kullanacağını sanmıyordum.

Sonra kütüphaneci kızı düşünmeye başladım. Kimle buluşacaktı acaba? Bakışmalarımızdan sonra aramızda bir şeyler olacakmış da olmamış gibi hayıflanıyordum. Belli ki bir başkasıyla buluşacaktı.

Varlığımın farkında olup da onu bana tercih ediyormuş gibi üzülmeye hakkım yoktu ama... Bir an için bunun gerçek olduğunu kabul ettim. Gerisi çok kolay gelirdi, bunu eski tecrübelerimden biliyordum. Hayal kurmak da bir bilgi beceri gerektirir, kendine göre kuralları vardır. Bu gerçeği çoktandır biliyorum.

Benim, kendime göre geliştirdiğim bir yol vardı. Tabii, herkesin kendine göre bir yöntemi vardır. Benimkisi şöyleydi: 'Halihazırda var olan gerçekliğin en kritik ânında bir değişiklik yaparım ve gerisi kendiliğinden, olması gerektiği gibi şekillenir'.

Defalarca düşündüğüm olayı (göz göze gelmek ne olay ama!) başa aldım. Kütüphaneye gidişimden başlayarak hayal etmeye başladım: Kütüphaneye gidiyorum, çünkü sevgilim orada çalışıyor. Aslında ilişkimiz gizli. Çünkü, gerçekte bir sevgilisi var, bizim ilişkimiz biraz, nasıl derler, yasak bir ilişki. Zaten uzun da sürmemiş. Kısa bir süre önce kız bana neden bu ilişkinin yürümeyeceğini anlatmış ve ayrılmışız (bu sahne çok tanıdık!) ama ben yine de kütüphaneye gitmek için bahaneler arıyorum. İşte bugün de, yine onu görmeye ve acı çekmeye gitmişim kütüphaneye. Benim yerime nasıl birini tercih etmiş olabileceğini düşünüyorum.

Acıklı bir hayal olmuştu. Kendime acımak dışında hiçbir işe yaramayacak bir hayal. Bu bir 'kısa Amerikan hikâyesi' olabilir miydi? Olurdu tabii. Her şey hikâye olabilirdi.

Başarısızlık hissiyle yatağa girdim. Her cephede yenilgi. Kendimi gecenin içine bıraktım. Odamda yolculuk! Kimindi o kitap? O'Henry... Kısa Amerikan hikâyecisi. O sırada, yavaş yavaş bir hikâye düşüncesi oluşmaya başladı. Kafamın içinde, ruj süren kütüphaneci kız, katalogların önünde onu gözetle-

yen biri olarak ben, kitaplar, Vedat Enişte dönüp duruyordu.

Uykum kaçmıştı. Bilgisayarı açıp adını sonradan Kasiyer koyacağım hikâyeyi yazmaya başladım.

SHERLOCK HOLMES GİBİ

Kasiyer'i okumayı bitirdiğimde Vedat Enişte bir öksürük krizine girdi. Herhalde, ben son bölümü okurken, bölmemek için kendini tutup öksürmemiş, hikâye bitince biriktirdiklerini bırakmıştı. Geleli bir saat olmuştu. Bakıcı kadın Zehra'nın getirdiği çayı yudumlarken, bu evi, Vedat Enişte'yi, kitaplarını, penceresinden görünen manzarayı ve her şeyi çok uzun zamandır tanıyormuşum hissine kapılıyordum. Nasıl olmuştu da kendimi burada, son yazdığım hikâyeyi Vedat Enişte'ye okurken bulmuştum?

Kasiyer'i yazdıktan sonraki bir hafta boyunca sağda solda sürtmek dışında bir şey yapmamıştım. Arkadaşlarla birkaç günlüğüne adaya gitmiştik. Döndükten sonra, ne yaptım diye düşünüyorum da, kayda değer bir şey gelmiyor aklıma. Ve bu sabah tatile gittiğimiz arkadaşlardan biri aradı; akşam yemeğe gideceklerini, tatil fotoğraflarına bakacaklarını söyledi. Bir işim yoktu. Gitmeye karar verdim. Verilen adresin karşı tarafta olması Vedat Enişte'lere uğramam için güzel bir mazeret oluşturuyordu. Uğramalı mıydım? Uğrayabilir miydim? Yanlış olan bir

şeyler var mıydı? Bilemiyordum. Geçerken uğrarım, biraz laflar, sonra da yemeğe giderim, diye bir karar vermiştim ama belki biraz bilgi edinirim düşüncesiyle annemi arayıp Mesrure Teyzelere uğrayabileceğimi, bir şey götürmemi ya da söylememi isteyip istemediğini sordum. Selam söyle, dedi. Ya bilinçli olarak gizemli davranıyordu ya da umursamıyordu, anlayamıyordum. En azından 'neden' diye sormamıştı.

Vapurla karşıya geçmeyi sevdiğim için erken bir zamanda Vedat Eniştelerin evine varmıştım. Kısa bir süre tereddüt ettikten sonra zili çaldım.

Bakıcı kadın Zehra karşısında beni görünce şaşırdı. Sucuyu ya da kapıcıyı bekliyormuş, bunu ifade eden bir şeyler mırıldandı. Geldiğimi haber vermek için salona yöneldiğinde, holde ne diyeceğimi bilmez durumda dikiliyordum. Hiç yapmadığım şey... Yolda gelirken bu âna hazırlanmamıştım. Aklım Kasiyer'deydi. Vedat Enişte'nin ne düşüneceğini merak ediyordum. Biraz da teşekkür etmek istiyordum. Çünkü, kış boyunca hayalini kurduğum yaz günleri geleli çok oluyordu ve ben dişe dokunur bir şey yazamamıştım. Darmadağınıktım. Bunda Ece'yle ayrılığımızın payı büyüktü. Onca yıl yaşadığım hayat altüst olmuştu. Yalnızlıkla sorunları olan biri olarak Ece'nin gidişi, ayrıca ağır geliyordu. Sıkıntılı bir dönemin boşluğunda rüzgâra kapılmış pis bir torba gibi yuvarlanıp duruyordum. Vedat Enişte'yle görüşme, bir biçimde aklımı tetiklemiş, eski bir hikâyeye geri döneyim derken yeni bir hikâyenin doğmasına neden olmuştu. Hikâyelerin aklıma geliş şekilleri üzerine hep düşünürüm. Hangi bilinçdışı gözlemlerden süzülen anların bir araya geldiklerinin izini sürmeye çalışırım. Akla gelme ve yazılma süreçlerini inceden inceye gözden geçiririm.

Açıkçası, henüz bir ilinti, bir düzen bulmuş değilim. Fakat kimi insanların, kimi olayların ve nesnelerin bir hikâyenin akla gelişinde önemli rol oynadıklarını biliyordum. Vedat Enişte de böyle bir rol oynamıştı. O yüzden, özel bir teşekkürü hak ediyordu.

Bakıcı kadın Zehra, beni salona aldığında Mesrure Teyze'nin annemle uğradığımız günkünden en az on yaş daha yaşlı göründüğünü fark ettim. Yüzü solgundu, saçları iyi taranmamıştı. Salondaki eşyalar gözüme daha mat, daha cansız görünüyorlardı. Her şey derin bir uykudaymış gibi... Ya da ben derin bir uykunun içindeydim ve uyandığımda anlam veremeyeceğim bir sahneyi düşlüyordum. Oradan geçmekte olduğumu, bir şeye ihtiyaçları olup olmadığını sormak amacıyla uğradığımı söyledim. Teşekkür etti, annemleri sordu, selamlarını söyledim. Sabırsızlıkla Vedat Enişte'yi sordum. Neyse ki, ziyaretçisi olduğuna sevinecektir, deyip beni odasına geçirdiler.

Vedat Enişte beni gördüğüne şaşırmış gibiydi. Başkalarının kendilerine ilgi göstermesinden rahatsız olup utanan ve bir de bunu saklamak için iyiden iyiye terslenen gururlu kişiler gibi homurdanmıştı.

"Geçiyordum, bir uğrayayım dedim."

"Sağ ol, evlat. Nasılsın bakalım? Yediğine içtiğine dikkat ediyor musun?"

Gülümsemekle yetindiğimi görünce:

"Ee, anlat bakalım şu Sakal-ı Şerif meselesini. Senden sonra aklıma takıldı."

Şaşırma sırası bendeydi. Bazen arkadaşlarım büyük bir iyi niyetle o günlerde üzerinde çalıştığım hikâyeleri sorarlar, ben de anlatırım. Fakat sonradan hatırladıklarına tanık olmamıştım. Hele aklına takılan...

"Şeyy, nasıl anlatsam... Aslında hikâye aklımda

tamamlandı; ama, eksik bilgiler nedeniyle oturup da yazamıyorum."

"Evlat, ben hikâyede mantık silsilesine önem veririm. Hikâyenin sonunda şu sorunun cevabını öğrenmeyi isterim: Sakal-ı Şerifler neden çalınıyor ve bu gizem nasıl çözülüyor?"

"Şimdi, neden çalındığından daha önemlisi olayı kimin çözeceğiydi. Polisiye dedim ama Amerikan hikâyelerinde alıştığımız polis dedektiflerinin bizim hayatımızda karşılığı olduğuna inanmıyorum. O yüzden bir gazeteci tipi yarattım."

Tuhaf bir gülümseme. Neydi bunun anlamı şimdi? Amerikan hikâyesi dememe mi gülmüştü? Aklım sıra, geçen konuşmada söylediklerine üstü kapalı bir imada bulunuyor durumuna mı düşmüştüm? Yoksa, bizde dedektif olmadığını söylemem mi beni küçümsemesine neden olmuştu? Ya da kolayca 'yarattım' deyişime mi takılmıştı? Ne düşündüğü bu kadar önemli miydi?

"Bir süre, bu gazeteci tiplemesi ile ilgilendim. Kimdir, nasıl biridir? Bu soruların cevaplarını, yani onun hayatını kurguladım. Fakat sonra bir türlü başlayamadım..."

"Neden?"

"Bilmem... Olmadı bir türlü. Fakat arada Gazeteci Cem başka maceralara karıştı..."

O sırada Vedat Enişte'nin aniden kapıldığı öksürük krizi duraklamama neden oldu. Ne yapacağımı bilemez halde yaşlı adamı seyrediyordum. Yardım edebilir miydim? Yoksa, bu olağan bir durum muydu? Ben burada, uzak akrabalarımdan birinin başucunda ne yapıyordum? Neden bu kadar önemsemiştim bu adamı? Hikâyelerim üzerine konuşmanın ne anlamı vardı? Belki de, ziyareti kısa kesip oradan ayrılmam en doğrusuydu.

"Kusura bakma... Bir şey anlatıyordun sen? Ha, Gazeteci Cemil... Ne yaptın onu?"

Konuya tekrar dönmekten dolayı canım iyice sıkılmıştı. Üstelik kahramanımın adını yanlış hatırlamıştı. Demek anlattıklarımı dikkatle dinlemiyor diye sinirlenmiştim. Hasta bir adamdan çok şey beklediğimi fark ederek sakin bir havada devam ettim:

"Dedim ya, Gazeteci Cem üzerine kafa yormuştum. Ve birtakım hikâyeler doğdu sonra. Cem'in başından geçmiş olan. Bir tanesinde, doğal dili bulmak için küçük bir çocuğu doğduktan sonra bir odada insanlardan tecrit ederek büyütmeye çalışan bir kaçığı haber yaptı. Bir başkasında..."

"Doğal dil mi? Bu tür şeyler yapılmıştır, hatırlıyorum."

Beni dinlerken avucunda çekiştirip durduğu mendile bakarak birtakım düşüncelere dalıp gitmişti. Kendi kendine 'ilginç, ilginç' diye söyleniyordu. 'Bu tür şeyler' derken ne demek istemişti? 'Bu tür hikâyeler yazılmıştır' mı, yoksa 'bu tür olaylar olmuştur' mu anlamına geliyordu söyledikleri? Bu tür olayların yaşandığını bilerek yazmıştım, hatta hikâyede bunun bilgilerini vermiştim. Devam ettim:

"Bunun gibi birkaç küçük macerası daha oldu. Fakat Sakal-ı Şerif hikâyesi bir türlü ortaya çıkmadı."

"Çok tuhaf."

Bana göre de tuhaftı; ama, onun şaşırdığı tuhaflık, olsa olsa kendi uydurduğum bir hikâye kişisinin denetimden çıkmış olduğunu öne sürerek ona kanlı canlı insan muamelesi yapmamdı. Söylene söylene saate baktı ve başucunda duran ilaçlardan birini yutmak için suya uzanırken, "Sherlock Holmes gibi..." dedi. Suyu ağır ağır içerken, Atatürk

kaşlarının altından bana bakıyordu. Ben de içimden Sherlock Holmes benzetmesinin yerinde olup olmadığını düşünüyordum. Bir yandan da seviniyordum.

"Onun yazarı da bir süre mücadele etmiş ve sonunda kahramanını öldürmeye kadar vardırmış işi. Ben gençken bayılırdım. Bana edebiyatı sevdirmeyi başarabilen ne lisedeki edebiyat dersleri olmuştu –ki kendileri bizzat edebiyatçı olan İsmail Habib gibi adamlardan ders alıyorduk– ne de daha sonraları, hastalarım ve de dostlarım olan edebiyatçılar... Gerçi, dost biraz mübalağalı bir laf oldu. Arkadaş diyelim. Dostluk çok başka bir şey. Edebiyatçıyla dostluk yapmak zordur. Her zaman müşterek dünyanızın dışında, hayallerinde yarattıkları ve bu yüzden de her şeyin üzerinde tuttukları kendi dünyaları olduğunu size hissettirirler. Sanatçıların egosantrik olmaları –tabii olmakla beraber– onları kimi zaman cemiyet hayatından uzak insanlar haline getiriyor. Her neyse, ne diyordum? Ne diye bunları anlatıyordum ki?"

"Sherlock Holmes'u ne kadar sevdiğinizi anlatıyordunuz."

"Ha, evet. Onu söylüyordum, bunlardan hiçbiri edebiyatı sevmemde Sherlock Holmes kadar etkili olmadı. Onun hikâyelerini ilk okuduğumda, genç bir tıp öğrencisiydim." Bir an gözleri bulutlanacak gibi olduysa da, gereksiz anıları kovalamak için eliyle 'her şey çok gerilerde kaldı' anlamına gelebilecek bir hareket yaparak devam etti: "Büyük ümitlerle hayal ettiğim mesleği öğrenmek için kapısından girdiğim üniversiteden hiç çıkmadım daha sonra. İşte o sıralarda polisiye tutkusu başladı bende. Hatta bir ara, adli tıp okumaya niyetlendim. Küçük detaylardan yola çıkarak hiç var olmayan bir hikâyeyi ortaya çıkarmak zekâmı sınayabileceğim, kendimi ispat

edebileceğim bir iş gibi geliyordu. Sonradan Sherlock Holmesler gitti, yerini diğer polisiyeler, daha sonra başka türler aldı. İnsan bir kez okumanın tadına varınca, müptelası oluyor."

"Ben de severim polisiye okumayı."

"Sonra ne oldu?"

"Ne, ne oldu?"

"Cem... Sakal-ı Şerif dışında bir sürü macera yaşıyor. Onu anlatıyordun."

"Evet. Hatta, yakın bir yazar arkadaşım bu Cem tipini çok beğendi ve ona bir yardımcı yaratarak başka bir macera yazdı. Bu durum, hem hoşuma gidiyor hem de canımı sıkıyordu. Bunun üzerine ikinci kitabımdaki ilk hikâyemde onunla hesaplaştım. Daha sonra Sakal-ı Şerif'in yazılmamış ya da yaşanmamış olmasına aldırmayarak, sanki onun geçmişinde öyle bir olay varmış gibi ona başka hikâyeler yazmaya devam ettim. Hatta evlendirdim. Şu aralar işsiz. Belki tekrar gazetede bir iş bulacak ya da başka bir iş yapacak."

"Baban ne yapıyor?"

Bu sorudan hoşlanmamıştım. İlkgençlik yıllarım, babamın uzun işsizlik yıllarıydı. Çok sıkıntılı zamanlar yaşamıştık. Ben hiçbir zaman yaşıtlarımın sahip olabilecekleri imkânlara sahip olmamıştım ve annem bu gerçeği çeşitli defalar öyle kesin bir dille anlatmıştı ki gönüllü bir körleşme başlamıştı. Dünyanın bir kısmını görmüyordum bile. Değil istemek, arzulamak... Görmüyordum, algılamıyordum. Şimdi durup dururken neden babamdan söz ediyordu ki? Cem'in işsizliği konuşulduktan hemen sonra sormasında bir art niyet yoksa da benim hoşuma gitmeyen bir çağrışım zinciri vardı. Babamla ilgili sorusunu geçiştirirken bunları kurup duruyordum. Bu konuda konuşmaktan rahatsız olduğumu anlamış

olacak ki lafı değiştirdi:

"Peki şimdi ne durumda hikâye?"

Sıkkın bir biçimde:

"Bilgi topluyorum. Kütüphane çalışmasına başladım. Kutsal emanetlerle ilgili bir kitap buldum, onu okuyacağım."

"Kitabın adı ne?"

"Kutsal Emanetler."

"Yazarı kim? Hangi yayınlardan çıkmış?"

"Yazarı, Abdülkadir bir şey. Galiba Tarih Vakfı Yayınları'ndan."

"Tarih Vakfı'ndan mı? Allah Allah! O isimde bir kitap hiç duymadım. Ben o yayınların abonesiyim. Bültenleri, broşürleri hep gelir. Gerçi birkaç aydır hiçbir şey okumuyorum ama... Yeni bir kitap olmalı."

Fena sıkışmıştım. Neden böyle bir yalana başvurduğumu hiç anlamamıştım. Bir anda ağzımdan çıkıvermişti. Durduk yere bir kitap uyduruvermiştim. Herhalde, yerimde saydığımı anlamasını istememiştim. Bu yalanla o odada daha fazla kalamazdım Hemen, acilen bir şeyler yapmalıydım.

"Fakat başka bir hikâye yazdım. Hatta, geçen hafta sizden çıktıktan sonra. Bir kopyasını size bırakayım. Düşüncelerinizi merak ediyorum."

"Teşekkür ederim, ama... Yani Zehra'ya okutursam çok kötü olabilir. Bazı yerleri öyle yanlış vurguluyor ki... İlkmektep mezunu kadın. Yanı hor görmek için söylemiyorum. Çok iyi kadındır. Gerçi Mesrure ile biraz çekişiyorlar ama... Melek gibi bir kadındır. Bu, benim yanımda çalışan bir Gülşen Hemşire vardı, onun ablası. Anasız babasız, o kızı büyütmüş... Hep gündelikçilik yaparak. Kardeşine hemşirelik okulunu bitirtmiş. Hep de özenirmiş biçare Evde kardeşine anlattırırmış. İğne yapmayı,

serum takmayı falan Gülşen'den öğrenmiş. Hatta mahallede adı iğneciye çıkmış. Eli de bir hafif. Hâlâ övünür, benim elim Gülşen'den hafiftir diye... Bana da iğneyi o yapıyor. Mesrure buna karşı; neden doğru dürüst bir hemşire bulmadın diye başımın etini yiyip duruyor. Neyse..."

Nedense Vedat Enişte'ye o anda çok acıdım. Bakıcı kadın, karısı ve hatıralarıyla çevrili yatağında yapayalnız, yaşlı, çaresiz ama hayattan kopmamış bir adam. Çaktırmadan duvar saatine baktım. Bu kadar kalmayı düşünmemiştim ama yemeğe gitmek için hâlâ zamanım vardı:

"İsterseniz ben okuyabilirim."

"Okur musun? Ama işin falan vardır..."

"İşim var, ama yetişirim."

Dedim ve büyük bir hevesle hikâyemi okudum.

Şimdi de duruma, ortama yabancılaşmış bir şekilde onun öksürük krizinin dinmesini bekliyordum.

"Güzel olmuş. Güzel. Güzel. Paul Couller ha! Vardır böyle adamlar. Bu kadar planlı programlısını duymadım ama benzer tabiatta çok adam tanıdım. Eskileri okur musun?"

"Evet, tabii okurum."

"Tabii ya, okumak lazım. Ne o, hareketlendin?"

"Artık gitmeliyim. Çok uzun kaldım. Siz de dinlenseniz iyi olur."

Elini uzattı. Sanki bir daha gelmeyeceğimi düşünüyordu:

"Delikanlı, yanlış anlama... Bana göre gencecik bir delikanlısın... Bugün buraya gelmekle çok iyi ettin. Ne zaman istersen uğra. Uğramazsan da mahcup hissetme, olur mu? Ne iyi etti de Güler seni getirdi buraya. Tabii ya, böyle olmalı. Aile arasında

küslük olmamalı. Arada sırada gelip hikâyelerini okursan çok mutlu olurum."

TAVŞANLAR

Vedat Enişte'den çıktıktan sonra katıldığım yemeği izleyen bir hafta boyunca hiçbir şey daha iyiye gitmemişti. On beşi yaz on beşi kış denilen ağustosun ikinci yarısına geçmiştik. Kışı hatırlatan, gri, yağmurlu, tatsız bir hava vardı şehrin üzerinde. Eve kapanmış, televizyondan, güneydeki tatil köylerinde çılgınca eğlenen insanların görüntülerini izliyordum. Kafamın içi, üst üste yığılmış açılmayı bekleyen kolilerle dolu bir depoyu andırıyordu. Herhangi birinin paketini açmak için bir istek duymuyordum. Aklım Pervin'e takılmıştı.

Yemekte başka biri olmuştum. Sağa sola sataşıp şakalar yapıyor, neşe içinde konuşuyordum. Vedat Enişte'de geçirdiğim saatler beni rahatlatmıştı. Belki yaşlı bir adamı mutlu etmiş olmaktan dolayı hissedilen bencil bir kendinden memnun olma durumuydu bu, belki de hikâyesini paylaşmış olmaktan duyulan yine bencilce ama daha makul bir zevk. Bilemiyorum. Birtakım duyguları tam olarak çözümlemek kolay değil.

Keyifli halim gözden kaçmamıştı. Neşem, yanıma planlı bir şekilde oturttukları Pervin'e de bulaş-

mış gibiydi. Tatildeki rollerimiz tersine dönmüştü. İçekapanık, hayaller içinde bir adam olan ben gitmiş, yerine hoşsohbet biri gelmişti. Ötekiler, çocuklarından, okul sorunlarından söz ederken ben Pervin'e 'bebeklere bayılırım ama bir oturuşta hepsini yiyemiyorum' türünden saçma sapan espriler yapıyordum. Durum buydu.

Çıkışta, Pervin'le sahilde uzun uzun yürüyüp konuştuk. Bir tür flört vardı aramızda. O da benim gibi uzun bir ilişkiden çıkmıştı. Birbirimize yalnızlıkla baş etme yolları anlatıyorduk. Aslında bize acı veren bir durumla başa çıkmak için karamizaha sığınıyorduk. Gülüyorduk. Sanırım, beni uzun zamandır geren, bir türlü üstesinden gelemediğim bir sorunumu ilk kez birisiyle paylaşıyor olmaktan dolayı mutluydum. Ece'yle birlikteliğimiz süresince, özel hayatımı kimseyle paylaşmamıştım. Onunla konuşmak bana yetiyordu. Zaten, insan en yakınındaki insan hakkında başkalarıyla nasıl konuşur ki? Gerçi evlilikler bitebiliyor, sevgililer gün gelip iki azılı düşman haline gelebiliyor, ama arkadaşlıklar ömür boyu sürebiliyor. Kuramsal olarak doğru olan bu yargının kendi hayatımda bir karşılığının olup olmadığını düşünüyordum. Ne yazık ki, son dönemlerde ilişkilerime çok özen göstermemiştim. En yakın iki dostumla bir yıldır görüşmüyordum. Önemsiz bir nedenden dolayı ikisiyle de kavga etmiştim. Gerçi onları ararsam ilişkilerimi yeniden canlandırabilirdim, beni sevdiklerini (ve belki de Ece'den dolayı acıdıklarını) biliyordum. Ama bunu yapmak istemiyordum. İnsanın sadece ihtiyaç duyduğunda dostlarını araması hep çirkin gelmiştir bana

Asıl arayıp aramamakta tereddüt ettiğim Pervin'di. O gece gerçekten de çok hoş zaman geçirmiştik. Hem masada gülüp eğlenmiştik, hem de daha

sonra özel bir boyutta acılarımızı paylaşmıştık. Bir tür çekim de vardı aramızda. O gece bir şeyler olabilirdi. Hatta olmasını istediğimizi ikimiz de saklamıyorduk. Fakat onun gitmesi gerekiyordu, çocuğun bakıcısı belli bir saate kadar kalabiliyordu ve ben de onun evine gidemezdim. Acıklı olan, annelik sorumluluğu ile gençliğinden hatırladığı özgürlük duyguları arasında kalan genç kadının çaresizliğiydi. Yarını düşünmüyorduk o anda. Sarhoşluğun da verdiği bir boş vermişlikle bir 'şey' yaşamak istiyorduk. Sonradan, günler boyunca arayıp aramamakta tereddüt ettim. Böyle bir telefonu beklediğini biliyordum. Bunu bilmek her şeyi daha da zorlaştırıyordu. Sanki telefonu açtığı anda gerilecektim, bu gerginliğimi hissedecek ve o gecenin büyüsü gelmemek üzere kaybolacaktı. Evet, ikimiz de o gece bir şeyler yaşamayı arzu etmiştik; ama bu arzu –belki de– birbirimize yönelik bir istek değildi. Yeni tanışmıştık. Arzu ettiğimiz karşımızdaki değil, karşımıza çıkmış olan uygun kişiyle yaşayacağımız ilişkiydi. Fakat olmamıştı. Olabilir miydi?

Bilmiyorum ama, çevremden edindiğim izlenim uzun bir birliktelikten sonra kurulan ilk ilişkilerin çok uzun ömürlü olmadığı yönündeydi. Ayrıca ben yeni bir ilişkiye hazır mıydım? Belki de Pervin'in çocuğu var diye çekiniyordum. Bunu kendime itiraf edemesem de böyle bir hissin olduğundan emindim. 'Eğer o gece çocuğu olmasaydı birlikte olabilirdik' düşüncesini kafamdan atamadığım için kendimden utanıyordum. Erkeği ölüp de yavrularıyla yalnız kalan dişi bir tavşan kendine yeni bir eş bulduğu zaman, bu yeni erkeğin eski babadan olma yavruları öldürmesi gibi bir durumu çağrıştırıyordu bu hayıflanış. Tavşanla bir olmak gerçekten utanç vericiydi. Ece olsa bu örneği verirdi. Belgesellerden

edindiği bilgileri gündelik hayatta kullanmaya bayılırdı (böyle söylenince bir ölünün arkasından konuşuluyormuş gibi oluyor). Bu benzetmeleri şimdi başka birine söylüyordu, bu da benim için ölümden farksızdı. Aslında o yaşamaya başka bir yerde devam ediyordu, ölü olan bendim.

TUTUN KOLLARIMDAN DÜŞERİM ŞİMDİ

Son ziyaretimde Vedat Enişte'yle sanki vedalaşmıştık. O benim bir daha geleceğimi sanmıyordu ama bunu istediğini seziyordum ve ben de bir daha uğrayabileceğimi düşünmüyordum. Bir yandan da, bu düşünce, başka bir hayali beslemeye başlamıştı: Vedat Enişte, çok da uzak olmayan bir tarihte ölecekti. Ve ben, bir daha ziyaret etmezsem, sadece cenazesine katılmak durumunda kalacaktım. Günler ilerledikçe bu olasılığın büyümekte olduğunu fark ediyor ve bu durumdan rahatsız oluyordum. Gitgide, onu bir kez daha ziyaret etme fikri güçleniyordu. Ve eli boş gitmek istemiyordum. O yüzden de, on beş gündür durup dinlenmeden yazıyordum. İki hikâye üzerinde çalışıyordum. İlki, neredeyse son noktasını koymak üzere olduğum, kahramanı bir doktor olan, sürprizli bir hikâyeydi. İkincisi henüz emekleme aşamasındaydı. Edebiyat âleminde kısa bir yolculuk olmasını arzu ettiğim bu ikincisini kafamda evirip çeviriyor, kurguyu yapıp bozuyor ve kâğıda dökmekte acele etmiyordum. Bir yandan da eski defterleri karıştırıp duruyordum. Eski hikâye-

leri, bir zamanlar okuyup çok sevdiğim ama artık unutmaya başladığım kitapları tekrar okuyordum. Minik teybime kaydettiğim kasetleri dinleyip notlar çıkarıyordum. Bu kayıtların kimi yerlerinde, hangi kitaptan olduğunu söylemediğim çok güzel cümleler karşıma çıkıyordu ve hangi yazarın hangi eserindendir diye saatlerce düşündüğüm oluyordu. Fakat Sakal-ı Şerif hikâyesi için tek satır bile yazamıyordum. Kafamda bitmiş ve eskimiş bir hikâyeydi o. Artık heyecan vermiyordu. Daha sonraları, o iki hikâye bitmesine rağmen ziyarete gitmekte ağırdan almamın nedeni yine Sakal-ı Şerif'in nasıl gittiğini soracak olmasıydı. Çünkü benim verecek iyi bir cevabım yoktu. Ama yeni hikâyeler, defterler ve kasetler dolusu hayata geçirilmeyi bekleyen tasarılar vardı elimde İyi yönünden bakmaya çalışmalı, diye kendime telkinde bulunuyordum. Bir cümle ile durumu özetleyip kendimi olayların akışından kârlı çıkarmaya çalışıyordum: Uzunca bir süredir birlikte olduğum Ece gitmişti; evet, bu doğruydu, ama son üç yıldır olmadığı kadar şevkle yazmaya tekrar başlamıştım Dilersem içine katılabileceğim bir hayat vardı dışarıda. Bundan emindim.

Pazar sabahı Hisar'daki kahvaltı randevusuna giderken böyle güzel düşünceler içindeydim Bu olumlu duyguları tetikleyen kişinin Pervin olduğunu çay bahçesine vardığımda fark ettim. Pervin ve kendisinin küçük bir kopyası olan kızı Merve beni neşe içinde karşıladılar. Yaza veda etmeye bir türlü yanaşmayan pazar sabahı insanları, güneş gözlüklerinin ve gazetelerinin arkasında mutlu görünüyorlardı. Aileler, dostlar, arkadaşlar, şakalar, kahkahalar... Başka biri olarak, beklenen, özlenen ve sevilen biri olarak onlara doğru yürürken, gerçeğin hiç de öyle olmadığını biliyordum. Gerçek neydi peki? Bu

sorunun cevabını orada bulamayacağım için, düşünmeyi gelecek bir tarihe erteleyerek kalabalığın arasına karıştım.

Bana Pervin'in yanında ayrılmış yere tereddütsüz oturdum. Onca zaman aramamış olmama rağmen –hiç böyle bir gerginlik yokmuş gibi– rahat davranıyordum. Üzerime düşen rolleri yerine getirebilmek için her zaman müthiş çaba sarf eder, bunda başarılı da olurdum. Yine öyle bir havaya girmiştim. Pervin ve Merve'ye ayrıntılı bir özen gösteriyordum. Pazar sabahını karısı ve çocuğu ile geçiren genç bir aile babası gibi davranıyordum. Bir yandan da, bana bu rolü veren arkadaşlarımın tepkilerini inceliyordum. Haklı ve doğru bir seçim yapmış olduklarını hissettikleri her hallerinden belli oluyordu. Beş yaşlarındaki Merve'ye, ilgisini çeker ümidiyle geçmekte olan gemilerle ilgili bir şeyler anlatıyordum. Bir yandan da, küçük çocuğun mutsuzluğuna dair izler arıyordum hareketlerinde. O sırada beklenmedik bir şey oldu.

Çay bahçesinin önüne park eden arabanın içinde Ece'yi gördüm.

İlk hissettiğim, şiddetli bir karın ağrısıydı. Kâbuslarımda sık sık geri döndüğüm lise yıllarından kalma bir ağrı. Hakkında hiçbir şey bilmediğim bir dersin sözlü sınavına katılma ânında saplanan o tanıdık ağrı, yıllardır tam orta yerimde bekliyormuş. Ağrının eşlik ettiği temel his, içgüdüsel bir kaçma refleksiydi. Merve kucağımda ağırlaşıyor, içinde bulunduğum kalabalık beni gizleyeceği yerde, Ece'nin gidişinden sonra içine düştüğüm durumun altını çiziyordu. Saçma sapan şeyler yaptığımı anlayacaktı. Korkunun temel motifi buydu: başarısızlık.

Birkaç saat sonra, televizyonun karşısında babamla zoraki bir konuşmayı sürdürürken dönüp dö-

nüp bu anı düşünecektim. Ece'nin, kucağımda bir çocukla, aile babası rolünde beni gördüğü durumdan rahatsız olmuştum. Benim, ait olmadığım bir hayata yamanmaya çalıştığımı şıp diye anlayacağını biliyordum. Ayrıca, Ece'nin yanındaki adam, benim yerime geçmiş olan kişiydi ve onu da ilk kez görüyordum. Benden daha uzun boylu, yapılı ve daha genç biriydi. Kullandığı araba, hayat boyu kazanamayacağım kadar büyük bir parayla satın alınmıştı. Üstelik Ece mutlu görünüyordu. Uzun bir tatilden dönmüş gibiydi. Teni güneşten koyulaşmış, saçları son gördüğümden bu yana biraz daha uzamıştı. Sağlıklı, başarılı ve mutluydu... Ona hiçbir şey verememiş başarısız bir eski sevgili olarak, masasında oturduğum insanlardan utancımı gizlemeye çalışıyor, içine düşmüş olduğum durumdan bir an önce kurtulmayı diliyordum. Beni gerçekliğe bağlayan tek şey, Merve'nin sorduğu çocuksu sorulardı. Masadakiler durumu anlamışlar mıydı, bilmiyordum. Bu sırada Eceler –Ece'nin, artık içinde olmadığım bir 'onlar'a dahil olduğunu da sonradan anlayacaktım– kısa bir duraklamadan sonra, çay bahçesinin önüne park etmekten vazgeçerek yoğun pazar trafiğinin içinde kaybolmuşlardı.

Öğleden sonra, savaştan sağ kurtulmuş yaralı bir askerin yorgunluğunu hissederek babamların evine sürüklenmiştim. Hisar'dan ayrılırken kafam boş bir ajanda gibiydi... Pazar gününe ait boşlukta annemden kalan kısa bir not vardı: "Evladım ben hafta sonu Şile'de Neclalarda olacağım, babana bir uğra." Birkaç gün önce telefonda bu sözleri dinlerken, o gün geldiğinde bu mesaja can simidi gibi sarılacağımı tahmin etmemiştim. Takside giderken aklımı boşaltmaya çabalıyordum. Ertesi gün pişman olacağım bir duygusallığın içine düşmek istemiyor-

dum. Çalmakta olan arabesk bir şarkının sözlerinde tüm ruhsal yolculuğumu görüyor, bundan tedirgin oluyordum. Eski halimden –gerçekten de– eser yoktu. Kendimi bıraksam, rakı ve sigara kokan mutsuz adamlar denizinde yok olabilirdim. Yaşadığım acının sıradanlığı canımı acıtıyordu. Yazdığım onlarca hikâye kişisi gibi, içine düştüğüm basit sorunun cenderesinde eziliyordum. Daha sonra, bu durumla başa çıkabilmek için her şeyi tersine çevirecek bir hikâye yazmaya çalışacaktım. Hikâyede terk eden, aldatan kötü kişi ben olacaktım. Ancak bu şekilde, dağılan ruhumu yeniden bir araya getirebilirdim.

TOPKAPI SARAYI SOYGUNU

Öksürük şurubuna benzeyen kutuyu yan çevirerek konsolun üzerine koyarken, "Bak şimdi, bu bizim bulunduğumuz ev, şurası da deniz. Şu küçük haplar da balıkçıların kayıkları olsun... Gözünün önüne getirebiliyor musun?" İlgiyle başımı salladım. Vedat Enişte muzipçe devam etti: "İşte sanatın başladığı nokta... Olmayan şeyleri hayal etmek ve bu hayallere başkalarını inandırabilmektir."

Gözümü konsolun üzerindeki hayali kayıklardan pencereden görünen gerçek gemilere çevirdim. Yarı dik konuma getirilmiş ortopedik hasta yatağındaki gür kaşlı, sert görünümlü yaşlı adamı bundan yirmi-otuz yıl önce, bu sözlerin konuşulduğu bir mecliste hayal etmeye çalıştım. Artık masada kimler varsa... Garsonların servis yapmak için yaklaşmaya bile çekindiği ağır bir sofrada sisli rakı kadehleri arasında edebiyat ve sanat konuşuluyor... Belki de Vedat Enişte'nin ilaç kutularıyla verdiği örneği o gece bir başkası sigara paketi ve kibrit kutularıyla veriyor, masadakilerden biri de bu yaklaşıma şiddetle itiraz ediyordu, kimbilir...

Ayrıntıları sormadım. Soru sormak istemiyor-

dum, çünkü Vedat Enişteler hakkında istemeden de olsa birçok bilgi edinip gelmiştim bu sefer. Ece'yle karşılaştıktan sonra, çaresiz bir şekilde babama uğradığımda, havadan sudan konuşmaların arasında Mesrure Teyzelerle aramızdaki gerginliğin nedenini sormuştum. Annemin yokluğunu fırsat bilmiştim. Babam yüzünü ekşiterek anlatmıştı. O güne kadar hiç merak etmediğim hikâyeler tozlu sandıklardan çıkmıştı.

"Bunların kökeninde Fatma Hanım'ın anneanneni ezmesi yatıyor hep. Anneannen Azade Hanım, biliyorsun çok cahil bir kadındı ve sefalet içinde öldü. Oysa, ablası Mesrure ve ağabeyleri Nail ile Fikret Fransalarda okumuş, el bebek gül bebek yetiştirilmişler. Sen dayılarını tanımadın. Zaten hayattalarken de annen görüşmezdi. Bunlar aslında zengin bir aile. Fakat anneleri Fatma Hanım, kocası öldükten sonra evlatları arasında ayrımcılık yapıyor. Ziya Bey aydın bir adammış, hepsini okutmaya çalışmış. Ne yazık ki anneannen, o öldüğünde kundaktaymış. Fatma Hanım da geç yaşında gelen bu son kızını kendi sigortası olarak görmüş hep. Okula yollayacağına ev işlerine alıştırmış. Kendisine hizmetçi olarak yetiştirmiş. Çünkü oğulları Fransa'da. Mesrure de kendi havasında. Dame de Sion'u bitirir bitirmez parlak bir doktorla, yani Vedat Enişte ile evlenip kendine başka bir hayat kurmuş. Tek güvencesi, elden ayaktan düştüğünde ona bakacak olan Azade. Zavallı kız, bir yandan yaşlı anasına bakıyor, bir yandan da kendinden büyük olan kardeşleri tarafından küçümseniyormuş."

Babam, gözünü televizyondaki maçtan ayırmayarak devam etti: "Sonra anne ölünce ortada kalıyor. Mirasın bölüşülmesinde bile adil davranılmıyor. Bir an önce, kurtulmak için ilk isteyenine veriyorlar an-

neanneni. Deden de, anneannen gibi gariban biri. Ama iyi bir adam. Mahallenin bekçisi. Anneni okutuyorlar. Annen aklı erdikçe bu aile hikâyesine kafayı takıyor. Yıllarca kin tutuyor teyzesine ve dayılarına. Annesinin hakkını yediklerini düşünüyor. Çok da haksız sayılmaz..."

Bunları dinlerken, aklımın içindeki kamera Mesrure Teyzelerin evinde geziyordu. Tüm o eşyaların, antika olduğunu sandığım bibloların, heykelciklerin, gümüşlerin, kristallerin, bizim marleyli, muşambalı, formikalı, her haliyle ucuz orta sınıf yaşantımıza ne kadar uzak olduğunu; eğer annemler ait oldukları –kendilerine sorulacak olursa hakları olan– o zümreden dışlanmamış olsalarmış babamla hiç karşılaşamayacaklarını, dolayısıyla dünyaya hiç gelmemiş olacağımı ya da başka bir babadan, başka bir ortama doğup başka biri olacağımı düşünüyordum. Bu düşünce –o günkü ruhsal halimin bir yansıması olmalı– basit bir fantezi olarak kalmıyor; tam tersine tüm varoluşsal başarısızlığımın altını çizerek, aslında hiç var olmaması gereken biri olduğum sanısını uyandırıyor, mutsuzluğuma trajik bir boyut katıyordu.

Şimdi, bakıcı kadının kendinden beklenmeyecek bir kibarlıkla, zarif porselen fincanda sunmuş olduğu çaya, minik bir şeytana aitmiş izlenimi veren küçük gümüş çatalla limon dilimini atarken Vedat Enişte'ye sorular sormak yerine anlattıklarını dinlemeye yoğunlaşıyordum. Kolonya, viks ve öksürük şurubu kokan evin son saygın misafiri olduğumu anlıyor ve yaşlı hastalara özgü o kekremsi kokunun üzerime sinmesine aldırmayarak cebimdeki kayıt teybinin düğmesine basmanın ne tür bir ahlaksızlık olacağını tartıyor; kendimi, eski kuşak bir entelektüelin ölüm döşeğinde anlattıklarından bir hikâye

çıkarabileceğimi hesaplarken yakalıyordum. Vedat Enişte, doktorlara özgü sezgisel bir refleksle benim rahatsız düşüncelere daldığımı hissetmiş olacak ki konuyu yazdıklarıma getirdi:

"Cem ne yapıyor?"

Sorunun soruluş tarzında beni rahatlatmayı amaçlayan bir iyi niyet olduğu belliydi. Henüz yazılamamış bir hikâyenin kahramanından değil de, ortaklaşa tanıdığımız birinden söz ediyor gibiydi. Doğruyu söyleyip konuyu kapatmak yerine, oyuna katılmaya karar verdim:

"Hâlâ işsiz. Bunalıyor. Bir şeyler yapmak zorunda olduğunu, çevresini kuşatan olumsuzluklardan kurtulmak için gayret etmesi gerektiğini düşünüyor. Bir yandan da eski maceralarını hatırlıyor. Özellikle de çözmeyi tam anlamıyla başaramadığı Topkapı Sarayı soygununu. Birkaç yıl önce gerçekleşmiş olan soygunda yalnızca Sakal-ı Şerifler değil, Dendan-ı Saadet ve diğer kutsal emanetler de çalınmıştı. O hırsızlık olayından sonra..."

"Dendan-ı Saadet mi?"

"Evet. Hz. Muhammed'in dişinden bir parça."

"Dendan... Demek Fransızca'ya Arapça'dan geçmiş bu kelime..."

"Evet, herhalde..."

"Etimoloji çok önemli evlat. Her kelimenin içinde kendi tarihi vardır. Bir aralar merak sarmıştım. Emekli olduğumda dilimizin bir etimoloji sözlüğünü yapmayı hayal ederdim. Fakat olmadı. Bu lanet hastalık yıllardır kemirip duruyor kemiklerimi. Hele geceleri acı iyice dayanılmaz oluyor. Bak görüyor musun..."

Zehra'nın çayları tazelemek üzere odaya girmesi ile artritli ellerini çarşafın altına kaçırıverdi. Sessiz davranırsa görünmez olacağına inanan bakıcı ka-

dın, Vedat Enişte'nin henüz bitirmemiş olduğu çayına dokunmadan benim bardağımı alıp dışarı çıktı.

"Topkapı Soygunu diyordun..."

"Evet, Cem bu işsizlik döneminde o günlere dönüyor ve olup bitenleri gözden geçiriyor. Olayı bir türlü çözememiş olmasına hayıflanıyor ama gizemli soygunun..."

"Nesi gizemli ki bu soygunun?"

"Gizemli, çünkü Cem'e göre olay basit bir hırsızlık değil. Birincisi, Topkapı Sarayı'nın o bölümü son derece iyi korunuyor, acemi birilerinin orayı soyması mümkün değil; ikincisi, bu önemli soygun ile daha önce yapılmış olan diğer kutsal emanetlerin çalınması olayları arasında bir bağlantı kuruyor. Daha önce de Anadolu'daki ve İstanbul'daki kimi camilerde bulunan Sakal-ı Şerifler çalınmış ve suçlular yakalanmamıştı. Cem, bu soygundan sonra, olayı iyice anlamak için bazı tarihi eser kaçakçıları ile görüşmüştü."

Hikâyede bir şeylerin eksik olacağı telaşıyla hızla ekledim: "Cem'in, her işini bilen gazeteci ve dedektif gibi, yeraltı dünyasından güvendiği dostları vardır. Bunlar aracılığıyla, tarihi eser kaçakçıları ile görüşmüş ve önemli bilgiler edinmişti. İlk cevaplanması gereken soru, bu emanetlerin tarihi eser kaçakçıları arasındaki değeriydi. Onlara göre de, bu emanetlere paha biçmek zordu. Ama eser kaçakçılarından edindiği izlenim, onların arasında henüz böyle bir pazarın var olmadığıydı. Yani bu hırsızlıkları yapanlar, kaçakçılarla veya tanınmış alıcılarla ilişki kurmamışlardı. Bu onlara da garip geliyordu. Küçük camilerin soyulmasından sonra da beklemişler ama kimse bunları satışa sunmamıştı. İlk başta olayın dinciler arasında bir konu olduğunu düşünüp unutmuşlardı. Fakat şimdi, herkesi ilgilendiren bü-

yük bir olay olmuştu ve yine kimsenin hırsızların ya da emanetlerin nerede olduğu konusunda bilgisi yoktu. Birçok fikir uçuşup duruyordu, her kafadan bir ses çıkıyordu, hatta birtakım gizli servislerin bu işte parmağı olduğunu düşünenler vardı. Cem, bu adamlara doğrudan ulaşamamıştı, çünkü polis de onların peşindeydi ve operasyon üzerine operasyon yapıyordu. Hatta hiç hesapta olmayan insanlar yakalanıyor, bambaşka eserler bulunuyordu. Piyasadakiler bu durumdan çok rahatsızdı ve çoğu kapağı yurtdışına atmıştı. İçlerinde sosyetenin önemli isimleri de vardı."

"Güzel. O halde, bu işi yapanların amacı maddi bir zenginlik değil."

Hiç yazmamış olduğum, ama defalarca çeşitli versiyonlarını düşünmüş olduğum hikâyemin yarattığı ilgi beni de heyecanlandırmıştı. Vedat Enişte, bir dedektif gibi mırıldanarak devam etti:

"Maddi bir amaç olmadığına göre... İnançla ilgili bir olay bu."

"Evet, Cem de böyle bir ikilikle düşünüyordu. Maddi olmayan bir olay manevi olabilirdi ancak. Bu emanetlere sahip olmak isteyen dini bir grup ya da tarikat olabilir miydi? Bu sorunun peşine düştü. Çeşitli mezheplerden ve tarikatlardan insanlarla görüştü. Fakat umduğu yönde bir ipucu bulamadı. Konuştuğu İslami çevreler ağız birliği etmişçesine, bu emanetlerin çok değerli olduğu dışında bir şey söylemiyorlardı. Hepsine sorduğu soru aynıydı: Bu emanetlere, yaygın olarak bilinen anlamından başka anlamlar yükleyen mezhepler var mıydı?"

"Var mı gerçekten?"

"Yok. Kutsal emanetlerin, Hz. Muhammed'in kutsal hatırasını canlı tutması dışında gizemli bir anlamı yoktu. Cemaat bu emanetleri ziyaret ediyor-

du çünkü sevdikleri peygamberin hatırasına saygılarını gösteriyorlardı. Bazıları da, cemaatin emanetlere aşırı anlam yüklediğini, bunun da emanetleri putlaştırmak anlamına geldiğini söylüyordu. Ama bu küçük bir kesimdi ve yaygın düşünce, geleneksel ziyaretlerin devamı yönündeydi. Bu ve benzeri tartışmalar dini topluluklar içinde yapılıyordu, bunu anlayabiliyordu Cem Ama daha fazlasını öğrenmek istiyordu. İslam ve tasavvuf üzerine okudu bir süre. Araştırma yaptı... Fakat incelediği kaynaklar onu kutsal emanetlere değil, İslam'ın özüne götürüyordu. Önemli olan, asıl olan, yazıya geçirilmiş vahiydi, kitaptı, hadislerdi. Bir sonuca varamadı. Gerçekten de kutsal emanetlere özel bir önem veren, hatta sapkın diye nitelenebilecek bir grup yoktu. Kısacası bu işi yapanlar belli bir tarikattan olamazlardı."

"Peki o halde kim yapmış bu soygunu? Amaçları neymiş?"

"Hikâyemde Cem bunu asla çözemiyor. Birtakım şeylerden kuşkulanıyor ama kanıtlayamıyor..."

"Ne gibi?"

Bu noktadan sonrasını anlatmak konusunda biraz tereddüt ettim. Gariptir ama henüz yazmamış olduğum bir hikâyenin can alıcı bir noktasını ya da düğümünü birine anlatırsam, hikâyenin benim için çekiciliğinin azaldığına inanmışımdır hep. Oysa, şimdi durum farklıydı. Nasıl olsa yazmayı boş verdiğim, yazamadığım, sadece bu yaşlı adamla sohbet etmek için yazıyormuş gibi yaptığım bir hikâyeydi söz konusu olan. Büyüsü bozulsa da çok önemli değildi.

"Gazeteci Cem'in bu araştırmaya başladığında net bir dini inancı yoktu. O da birçokları gibi kozmik bir yaratıcıya inanıyor ama dünya işlerinde kılavuz olarak dini değil dünyevi kurumları benim-

siyordu. Bilim ile din birbiriyle bağdaşmayan şeylerdi onun için. Daha doğrusu bunların üzerine kafa yormuşluğu yoktu. Hayatı dolu dolu yaşamayı seven bir karakterdi. Diğer maceralarında da bu özelliğini destekleyen çok ayrıntı vardır. Fakat bu araştırma sırasında bir tür mistisizm içine gömüldüğünü, tasavvuf ile kendi kozmik yaratıcı düşüncesi arasında bir paralellik kurduğunu söyleyebilirim. Gerçi Cem bunu asla abartmayıp, yine bildiği dünyanın kelimeleri ile düşünmeye devam edecekti. Yaşadığı geçici bir bocalama dönemiydi. Bunu hikâyede vermek istememin nedeni, bu süreç içinde konuyla ilgili olduğunu düşündüğüm bir gerçeğin altını çizmek. O da şu: bedenin, ruh için basit, organik, dünyevi, maddi bir kaptan, bir taşıyıcıdan ibaret olduğu düşüncesi... İşte yıllar önce Cem bu noktada kalmış, bütün yaptığı görüşmeler, araştırmalar ve okumalar, soygunu aydınlatmak konusunda işe yaramamıştı. Olay, ülkenin hızlı değişen gündeminde fazla kalamamış ve en nihayetinde unutulmuştu. Dahası, aylarca doğru dürüst iş üretemediği o dönemde, çalıştığı dergide saygınlığına gölge düşürmüştü. O yüzden unutmaya çalıştığı bir başarısızlıktı. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra işsiz kaldığı bu günlerde aslında olayı kurcalamak aklından bile geçmiyordu. Evde miskin miskin oturup aldığı korsan video CD'ler bozuk çıktığı için televizyonda bir doğa belgeselini yarı açık bir zihinle izlerken birinde kafasında bir şimşek çakmasa, belki yine de geri dönmeyecekti eski araştırmasına."

"Doğa belgeseli mi?"

"Evet, genetik devrim ve klonlama üzerine bir belgesel izlerken..."

Vedat Enişte heyecanla yatağında doğrularak sözümü kesti:

"Bir dakika. Bir dakika. Sen söyleme, bırak ben tahmin edeyim... Sakal-ı Şerifler saç ve sakal örnekleri değil mi? Hatta bir diş de var... Tamam. Anladım! Kutsal emanetler, aslında bir açıdan bakıldığında, genetik bilgiyi yüzyıllar ötesinden taşıyan örnekler. Ve hırsızların amacı, bu emanetleri satmak değil! Tam tersine..."

Dayanamayıp sözünü tamamladım:

"Evet, birileri çılgınca bir amaca sahipti. Genetik kodu çalıp, bir klon yapmak. Ve belki de klonu bir mesih olarak yetiştirmek... Cem, bir anda böyle fantastik bir düşüncenin etkisi altına girdi."

"Bir dakika evlat. Bu konuyu iyice araştırdın mı? Ben yıllardır literatürü takip etmiyorum. Saç veya dişten genetik şifreyi çözebiliyorlar mı? Benim bildiğim kadarıyla kimlik tespiti gibi genel sonuçlara varılabiliyor ama... Allah Allah! Olabilir mi? Yok, hayır olmaması lazım. Bildiğim kadarıyla canlı hücreye ihtiyaç var."

Her şeyi önceden düşünmüş olmanın verdiği güvenle gülümsedim:

"Haklısınız. Cem bu konuda yaptığı araştırmada dediğiniz sonuca ulaşıp hayal kırıklığına uğruyor. Ama, bu bugün için geçerli bir bilgi. Teknoloji hızla ilerliyor ve yakın bir gelecekte ölü dokulardan da genetik şifreyi söküp alabilecekler. En azından böyle bir ihtimal var. O zaman da bunu gerçekleştirmek mümkün olacak."

"O zaman tarihi eser kaçakçılarının duyduğu dedikodular da doğruymuş. Gizli servislerden birinin işi bu. Ya da peygamberin bir mesih olarak tekrar dünyaya gelmesini arzulayan dini bir grubun işi..."

"Cem'in de aklına bu olasılıklar geliyor. Fakat biraz araştırdığında, Müslümanlıkta diğer dinlerde-

ki gibi bir mesih inancının olmadığını anlaması da uzun sürmüyor. En azından Hıristiyanlıktaki gibi bir mesih anlayışı yok."

"Neden olmasın?"

"Olsa bile bilmecenin taşları yerine oturmuyor. Çünkü, beden klonlansa bile, dinsel anlayışa göre taşıyacağı ruh farklı olacak. Yani aynı genetik şifreyi taşıyan başka bir insan ortaya çıkacak. Cem'in kısa bir süre içinde kendi kendine çözdüğü bu sorun, danıştığı dini kişilerce de onaylanıyor. Yani, birileri bu çılgınca hayali gerçekleştirse bile, dünyaya gelen yeni kişi başka bir ruh taşıyacak, başka biri olacak... Belleği farklı olacak. Vahyi almış olan –bir açıdan bakıldığında– zihnin, –bir başka açıdan bakıldığında– ruhun yeniden dünyaya gelmesi mümkün olmayacak."

Vedat Enişte, biraz önce gösterdiği heyecandan utanarak mırıldandı:

"Tabii ki haklısın. Bu herkes için geçerli... Peki hikâyeyi nasıl bağlamayı düşünüyorsun?"

Uzaklardan gelen akşam ezanı artık dürüst olmam gerektiğini söylüyordu:

"Tam olarak karar vermiş değilim. Tüm bu gerçeklerin bilinmesine rağmen yine de Amerikan ya da İsrail gizli servis ajanları bu olayı gerçekleştirmiş olabilir. Milyarlarca Müslüman'ın kafasını karıştırmak için klonlamayı iyi bir fırsat olarak değerlendirebilirler. Ya da onları yönetmek için üretecekleri klonu ya da klonları kullanabilirler. Özel bir beyin yıkama tekniği ile klonları bu role hazırlamak onlar için zor olmasa gerek. Cem bu düşüncelere dalıyor. Fakat ne gizli servislerle baş edebilecek kadar hayali bir kahraman, ne de benim hikâyem o kadar avantür... O yüzden de bir türlü bu hikâyeyi içime sindirip yazamıyorum."

Vedat Enişte üzülmüşe benziyordu:

"Yazık. Güzel film olurdu..."

"Evet ama, ikinci sınıf bir James Bond olurdu ne yazık ki. Bu da o kadar çekici değil benim için..."

Bir süre sustuk. Zehra yemek tepsisi ile içeri girdiğinde gitme vaktim geldiğini anlayarak ayaklandım. Yanımda getirmiş olduğum hikâyeleri okuyamamıştım. Başka sefere okuyacağıma söz vererek Vedat Eniştelerden ayrıldım. İçimden bir ses, başka bir seferin olmayacağını söylüyordu.

UZUN YÜRÜYÜŞ

Vedat Enişte'nin ölüm haberini duyduğumda inanamadım. Son ziyaretimin üzerinden bir hafta bile geçmemişti. Yıllık iznimin bitmesine çok az kalmıştı ve son güneşli günleri açık havada değerlendirmek amacıyla bir haftadır Ortaköy'deki çay bahçelerine dadanmıştım. Üniversite yıllarında çok zaman geçirmiş olduğum bu semtin doksanlardaki değişimini bir türlü içime sindirememiş, uzunca bir süre soğumuştum Ortaköy'den. Belki eski günlere ait bir kokuyu duyarım ümidiyle geçenlerde uğradığımda çok dostça karşılamıştı. İskele bembeyaz parlıyor, yerlerine iyice alışmış sahaflar buralarda iyi zaman geçirebileceğimi söylüyordu. Sokak aralarına doluşmuş tezgâhlardaki cicili bicili nesneler, çay bahçelerine ulaşan yolu bir panayıra çevirmişti. Tostumun kaşarını uzata uzata yerken almıştım acı haberi.

Annem kısaca durumu bildirmiş, bir ara Mesrure Teyze'ye uğramam gerektiğini, Vedat Enişte'nin bana bir mektup bıraktığını söylemişti. Şaşkınlıkla telefonu kapattıktan sonra uzun bir süre uzaklara bakarak onunla ilgili anıları düşündüm. Neden son-

ra mektup meselesine takıldım. Öleceğini önceden bilen insanlar gibi bir mektup bırakmıştı geride. Ne yazdığını tahmin edebiliyordum. Uzun ömrü boyunca edindiği tecrübelerden süzdüğü öğütler olmalıydı mektubunda. Başka ne olabilirdi ki?

Kısa bir süre önce tanımış olmama rağmen bir tür arkadaşlık geliştirmiş olduğum adam artık yoktu. Ona bir süre daha ihtiyacım olduğunu düşündüm. Neredeyse Sakal-ı Şerif gibi kafamı yıllardır meşgul eden bir açmazı çözmek üzereydim. Bu bencil düşünceyi silmek için Vedat Enişte'nin son günlerini renklendirmiş olduğumu düşünmeye çalıştım. Üstelik birkaç zamandır ona okutmak amacıyla yazdığım hikâyeler çekmecemde boynu bükük kalmışlardı. Aslında bu çok tuhaf bir durumdu. Doğal olan, hikâyelerin yazarlarının ölmesidir; ve tabii, okurların yaşamaya devam etmesi... Yazarlar, sonsuza kadar yaşayacak bir okura seslenirler. Kendilerinin ölümlü olduğunu bilerek yazarlar. Sadece yazarlar mı? Herkes öleceğinin farkındadır. İnsan, fotoğraf makinesine her gülümsediğinde aslında bıraktığı izin kendisinden sonra var olmaya devam edeceği arzusunu derininde hisseder. Hiçbir şeyden emin olamadığımız bu çağlarda ölüm, varlığından kuşku duymadığımız tek gerçeklik, tek dayanak noktası... Fakat, o noktayı kullanarak dünyayı yerinden oynatmamız da mümkün görünmüyor.

Hesabı ödeyip kalktım. Kayıt teybimin düğmesine bastım, biraz önce aklıma gelenleri sonradan hatırlayabilmek için anahtar kavramları kaydettim: sonsuza dek var olma arzusu – okuyucunun ölümü – yazarın ölümlülüğü – okuyucunun sonsuz hayatı – Arşimed ilkesi!

Bunları minik teybime kaydederken, biraz önce kalktığım masadan birkaç adımda uzaklaşarak, is-

keleye doğru dönmüş, uzaklara bakarak telefonuyla konuşan biri gibi davranmıştım. Teybine bir şeyler kaydeden bir adam olarak görülmek, nedenini tam olarak kavrayamadığım bir utanç veriyordu bana. Sanki o anda yaşadığım ortamın dışına çıkarak, doğallıkları içinde yaşayan insanlara haksızlık yapıyormuşum gibi garip bir his.

Caminin yanından caddeye doğru yürürken adımlarımı sıklaştırdım. Yapmam gerekenin bir an önce Vedat Eniştelere gidip bana bırakmış olduğu mektubu almak olduğunu biliyordum. Cenaze evinin ağırlığı ile yüzleşmeden önce aklımı toplamak (ya da üzüntümü dağıtmak) amacıyla bir süre yürümeye karar verdim. Fazla zamanı kalmamış olduğunu biliyordu. Evet acılı bir hastalık dönemiyle noktalanmıştı hayatı ama en azından yetmiş-seksen yıl yaşamıştı. Ben ne kadar yaşayacağımı biliyor muydum? Depremden sonraki dönemlerde, geceleri yatağımda titreyerek uyanıp o anda ölürsem ne kadar çok şeyi yarım bırakmış olacağımı dehşetle fark ettiğim ve ertesi gün hiçbir şeyi ertelemeden hayata geçireceğime dair kendime sözler verdiğim çok olmuştu. Tabii, insan geceleri kendi ruhuna daha çok yakınlaşıyor. Kendini olduğundan daha önemli görüyor. Sabah olduğunda da kendi ölümünün çok uzak bir olasılıktan başka bir şey olmadığını düşünüyor.

Bu aklıma gelenleri de teybime kaydetmek istememe rağmen, polis karakolunun geride kalması için Kuruçeşme Parkı'na doğru hızlı adımlarla yürüdüm. Polis görünce ürken bir kuşaktan geliyor olmamın bilinciyle kendimi küçümsüyordum. Polisin, bizi yasadışı insanlardan ve olaylardan koruyan bir kurum olması gerekmez mi? Öyle değil mi? Neden korkuyordum o halde? Acıklı bir durumdu. Her şey

çok daha iyi olabilirdi.

Mekânı bir labirente çevirmiş olan sık yapraklı ağaçlarla bezenmiş parkın içinde bir süre amaçsızca yürüdüm. İstemeden de olsa, bazı genç sevgilileri öpüşürken yakaladım. Köpeğinin tasmasını çözmüş zengin tiplerden kaçtım. Çevrelerine toplanmış kedileri besleyen yaşlıların kemikli ellerinde Vedat Enişte'nin artritlerini gördüm.

Tam parktaki gezintimi tamamlamıştım ki yanıma iki adamın yaklaştığını fark ettim. Son derece ezik görünümlü biriyle, biraz daha iyi görünen bir başka adam. Ezik görünenin yirmili yaşlarının başında olduğunu tahmin ettim. Kendine daha güvenli görünen ikincisi yanıma iyice yaklaşarak:

"Bir şey sorabilir miyiz?" dedi.

Adres soracak tiplere benzemiyorlardı. Aklıma gelen tek şey ateş isteyebilecekleri oldu. Bir elimle cebimde çakmağımı bulmaya çalışırken:

"Buyrun?"

"Abi, rahatsız etmek istemiyoruz. Bizim bir durumumuz var. İstanbul'a dün geldik. Bir inşaat işi için. İşçi olarak çalışacaktık. Fakat firma batmış. İnşaat yok yani. İşsiz kaldık. Eve dönecek paramız da yok... Bize bir yardımcı olur musun?"

Ne diyeceğimi şaşırmıştım. Nasıl yardımcı olabilirdim ki? Saniyenin çok altında bir süre içinde, adamların yolumu kesip para istediklerini anladım. Parkın ıssız bir köşesinde yapılı iki adam benim gibi birini çok kolaylıkla haklayabilir, cebindeki tüm parayı alabilirdi. Ürperdim Senaryomun tam anlamıyla gerçeği yansıttığını o kadar iyi anlamıştım ki, cüzdanımı almak için elimi cebime doğru ağır ağır götürürken birkaç adım sağa giderek adamlardan uzaklaşmaya (ne yazık ki çok gerilerde kalmış polis karakolundan bulunduğum yerin görünmediğinin

farkındaydım), içgüdüsel olarak caddeye yaklaşmaya çabaladım. En kötü ihtimalde, kaçmaya hazırlıklı olmalıydım. Cüzdanıma bakıp yüzümü buruşturdum.

"Bende de fazla para yok. İsterseniz şunu alabilirsiniz..."

Fazla olmayan ama inandırıcılık sınırını çok da zorlamayacak bir para uzattım. Tedavüldeki en düşük kâğıt parayı alırken mırıldandı:

"Canın sağ olsun ağabey..."

Geldikleri gibi hızla gözden kayboldular. Ben de hiçbir şey olmamış gibi parktan çıkıp yürümeye devam ettim. Ne yapabilirdim ki? Adamlar beni durdurup bir sorunlarını anlatmışlar, benden yardım istemişler, ben de sorunlarının çözümüne katkıda bulunmuştum. Kâğıt üzerinde her şey düzgün görünüyordu. Verdiğim para çok önemli bir miktar değildi ama yine de bu bir soygundu. Yolumu kesmeleri örtülü bir tehdit barındırıyordu. Ters bir laf söylesem belki de yanlarından ayırmadıkları bıçağı çektikleri gibi...

Durumu ucuz atlattığımı anlayınca biraz ferahladım. Arnavutköy Burnu'ndaki fenerin önünde bir sigara yaktım. Bu konudan kimseye söz etmemeye karar verdim. Kimseye anlatmazsam, o olay hiç yaşanmamış olacaktı. Sakinleştim. Şu sabah olanları, Vedat Enişte'nin bir yerlerden izleyip gülümsediği hissine kapıldım. Sanki, yaşadıklarım ona okumakta olduğum bir hikâyeydi. Aklımdan geçenleri bu şekilde görebiliyor, beni anlıyordu. Zaten beni yazmaya iten de, bu tür bir 'aklının içindekileri gösterme arzusu' değil miydi? Gerçi, insanlara kendini anlatarak var olabileceğini sanmak da hayatımızı yönlendiren yanılsamalardan biri...

Balıkçıların birbiri ardına oltalarını çekmeye başlamalarını, iğnelerden hızlı hareketlerle çıkardıkları balıkları kovalarına attıktan sonra akından biraz daha yararlanabilmek için kamışlarını hırsla ileri doğru savurmalarını izlerken içim bir tuhaf oluyordu. Onlar gibi olmak istediğimi anlıyordum. Bu garip bir istekti: Tek tek baktığımda onlardan biri gibi olmak istemiyordum. Toptan, bir bütün olarak onlar gibi biri olabilmek... Eskiden yalnız başıma dolaştığımda, herkesten farklı olduğuma inandırmaya çalışırdım kendimi. Onlardan biri olma düşüncesi bile moralimi bozmaya yeterdi. Fakat şimdi bunun tam tersini hissediyordum. Balık tutanların yanındaki bankta, oyuna alınmayan küskün bir çocuk gibi oturmuş onları izliyordum. İçimden geçen, hiçbir şey düşünmeyeceğim bir âna kavuşmaktı belki de. Oltanın ucundaki kıpırdanmalara kulak kesilmiş, yoğunlaşmak için zihnini tamamen boşaltmış biri olabilmek...

Bir süre sonra, yeterince oturduğuma karar vererek banktan kalkıp ağır adımlarla yürümeye devam ettim. Artık yoldan geçen adam olmuştum. Yürüyen adam... Şu sahildeki herkes, kendilerinin başrolünü oynadıklarından emin oldukları bir hayatı film gibi yaşarken ben oradan geçip giden bir figürandım sadece. Vedat Enişte de benim hayatıma girmiş yan karakterlerden biriydi. Belki de benim ona atfettiğim önem de bir yanılsamaydı. Ömrünün son günlerinde acılar içinde kıvranan yaşlı bir adam. Bu olumsuz düşünceler Mısır Konsolosluğu'nun yanındaki boşluğa kadar sürdü. Konsolosluğun, içeride saklanan bir şeyler olduğunu işaret eden yüksek duvarları, yeniden Sakal-ı Şerif'in gizli servislerle bağlantılı bölümlerini aklıma getirdi. Artık Vedat Enişte olmadığına göre o hikâyenin de bir önemi olma-

dığını düşünerek Bebek Parkı'na doğru ilerledim. Bu sefer parka girmeden önünden geçip gitmeye karar verdim. Fuzuli'nin heykeli ile uğraşmak içimden gelmiyordu.

Bir zamanlar Ece'yle akşamüstleri buluşup barında içki içtiğimiz Bebek Oteli'nin önünden geçerken adımlarımı hızlandırdım. Sanki içeri baksam Ece'yle başka birinin orada olduğunu görecektim. Ya da gözüme takılan bir ayrıntı, aklımı gereksiz yere o günlere götürecekmiş gibi bir sıkıntı duyuyordum. Aşiyan Mezarlığı'na kadar hiçbir şey düşünmemeye çalışarak, dikkatimi yürüme ritmime vererek ilerledim.

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

Vedat Enişte'nin ölüm haberini aldığım gün, beni Aşiyan Mezarlığı'na götüren uzun yürüyüşüm sırasında bir rüyanın içinde gibiydim. Yolun üzerindeki insanlar, balıkçılar, hatta yolumu kesen adamlar bir rüyanın unsurları gibi bana değmeden sadece üzerimde garip hisler bırakarak geçip gitmişlerdi. Mezarlığa girdiğimde karşıma çıkan Tanpınar'ın mezar taşındaki mısralar, aldığım ölüm haberiyle dağılmış olan ruhuma adlandıramadığım bir ilacın etkisini yapmış, beni büyülemişti. *Ne içindeyim zamanın / Ne de büsbütün dışında...* Hemen zihnimden gerisini tamamlamıştım: *Yekpare, geniş bir ânın / Parçalanmaz akışında...*

O âna kadar, gerçeklik denilen şeyin sadece zihnimin içinde olup biten bir kimyasal olaylar zinciri olduğuna inanan zavallı ben, kendi dışında var olan elle tutulabilir bir zaman duygusuyla tanışmıştım. Kelimelerin işaret ettiği bir başka âlem vardı. Çevreme baktığımda artık anlamsız mezar taşlarını değil, topraktan fışkıran kelimeleri, tarihleri, isimleri görüyordum. Kitap sayfalarında bulunması gereken kelimeler taşların üzerinde kazılı olarak öyle deh-

şetli bir gerçekliği işaret ediyorlardı ki, ortasında durduğum mezarlık değil de gerçekler kütüphanesi gibi geliyordu. Her bir taş, toprağın derinliklerine doğru büyüyen birer buzdağı olmuştu. Üzerlerindeki birkaç satırlık yazılar, aslında saklı olan büyük hikâyelerin giriş cümleleriydi. İnsanların, toprağın içine karışmış olan kemik ve doku parçalarından fazla bir şey olmalarını sağlayan bu yazılardı. Biz yaşarken ruhumuzu seslendiren dil, basit bir kap olan bedenimizi yitirdiğimizde kendini sürdüren tek gerçeklik olarak kalıyordu. İnsanlar ölüp gidiyor ama metinler kalıyordu. Kutsal kitapların neden kutsal olduklarını anladığım o kısacık anda, son zamanlarda yazmış olduğum hikâyeleri düşündüm. Vedat Enişte ile tanıştıktan sonra, hikâyelerimi dinleyen birini bulmuş olmanın heyecanı ile yeniden büyük bir hevesle yazmaya başlamıştım. Hayatımı boşuna harcamakta olduğum hissi gerilerde kalmıştı. Yazdığım hikâyelerin arkasında yaşamını sürdürmeye çalışan benliğimin ne kadar kırılgan olduğunu fark ettim. Oysa, şimdi aldığım ölüm haberinin beni sürüklediği mezar taşlarının önünde, ait olmak istediğim gerçekliğe yaklaştığımı hissediyordum. Birazdan, toprağı kalın bir yorgan gibi aralayıp altına uzanacağımı, sonsuz rüyalara dalacağımı hayal ediyordum. Daha önceleri hep yanlış yolda yürüdüğümü, edebiyatı sentetik bir şey sanma gafletinde bulunduğumu, kurgunun içinde kaybolduğumu, Sakal-ı Şerif hikâyesinin çıkmaza girmesinin nedeninin de bu olduğunu içim burkularak, aslında pili çoktan bitmiş olan teybime kaydetmeye çalıştım. Oysa yapmam gereken hayatımın gizli simetrisini çözmeye çalışmaktı. Yazdıklarım ve yaşadıklarım arasındaki mesafeyi aşabileceğim bir yere çekmeliydim benliğimi. Her şeye uzaktan bakıp kaydeden bir tarihçi

gibi kendi tarihimi yazmalıydım. Yazar değil yazıcı olunmalı, diye mikrofona fısıldarken mezarlık görevlisi gelip beni bu âlemden kopardı.

Kim olduğumu, ne iş yaptığımı öğrendikten sonra açıklama gereği duydu. Elimde teyple bir şeyler yaptığımı görünce beni gazeteci sanmış... Bu mezarlıktan birçok tarihi mezar taşının çalınmış olduğunu, kimi gazetecilerin mezarlık görevlilerinin bu işi organize ettikleri haberini uydurduklarını, onların da gözlerini açık tuttuklarını söyledi.

Mezarlıktan çıkarken, Tanpınar'a mı, Vedat Enişte'ye mi, yoksa bana mı ait olduğunu kestiremediğim bir hayatı geride bırakmış, başka bir hayata başlamış gibiydim. Belki de çok önce, yolumu kesen adamlarla giriştiğim kavga sırasında bıçaklanıp ölmüştüm; ve cesedim parkın bir yerinde çürümeye başlamışken ben özgür bir ruh gibi Aşiyan'a doğru sürüklenmiştim. Rüyalara özgü o belirsizlik içinde, son zamanlarda yaşadıklarımın hayatımda bir dönüm noktasına karşılık geldiğini anlamıştım. Akşamüzeri mektubu almak için karşıya geçecektim. Sonra Pervin'i arayıp, yeni bir hayata başlayacaktım. Ertesi gün her şeyi yazacaktım. Ancak her şeyi olduğu gibi yazarsam, bir yazıcı gibi davranırsam hayatımı ve bir türlü yakalayamadığım anlamı kavrayabileceğimi hissediyordum. Edebiyat benim uydurduğum bir şey değildi. Orada bir yerde vardı ve birbirinden farklı görünen ama özünde aynı olan bir hikâyeyi anlatan kitaplarda kendini sürdürüp duruyordu. Bedenim, nasıl ki hücrelerimdeki genlerin geleceğe taşınmasında aracılık ediyorsa, kalemim de büyük bir hikâyenin sürekliliğine hizmet ediyordu. Hem bu anda, hem de bu ânın dışında var olan o büyük hikâye...

MEKTUP

Mektubu almak için Mesrure Teyzelere gittiğimde sakin bir cenaze eviyle karşılaştım. Tanımadığım uzak kuzenlerim, komşular ve Mesrure Teyze düşünceli bir sessizlik içindeydiler. Bir tek bakıcı kadın Zehra mutfakta gizlice ağlıyordu. Annem beni bir köşeye çekip elime mektubu sıkıştırırken, Vedat Enişte'nin önceki gece ağrılara dayanamayıp iki kez üst üste morfin vurdurduğunu, o yüzden de kalbinin durduğunu söyleyiverdi. Çok üzülmüş görünmüyordu. Vedat Enişteleri hiçbir zaman sevmediğini, beni onlarla tanıştırmasının aslında 'bakın, siz bana ve anneme neler yaptınız ama sonunda yapayalnız ölüyorsunuz, benimse böyle bir oğlum var, başarılı olan biz olduk' gibi bir anlam içerdiğini biliyordum. Orada fazla kalmak istemedim.

Vapurla dönerken üzerinde adımın yazdığı zarfı açtım. İçinde yarım sayfalık bir mektup ve naylon içinde bir tutam beyaz saç vardı.

"Evlat, günlerim sayılı. Artrit ellerime çok acı veriyor, o yüzden kısa yazıyorum. Özellikle de geceleri dayanamayacak gibi oluyorum. Ben ölünce ki-

taplarım senindir. Mesrure'ye de söyledim, mutlaka bu mektubu ona gösterip kitapları al. İkincisi, Sakal-ı Şerif'i bitir. Eğer o sakal örnekleri yüzyıllardır saklanıyorsa, bir amacı olmalı... Son olarak da sana tuhaf gelecek bir isteğim var: Zarfın içinden çıkan saçları sakla. Eğer teknoloji gelişirse benim bir klonumu yaptırırsın. Öte dünyaya hiçbir zaman inanmadım. Ama tekrar bu dünyaya gelmek isterim. Bu sefer, umarım bir yazar olarak yaşarım. Bunadığımı ya da aklımı kaçırdığımı düşünüyor olabilirsin. Ama takdir edersin ki benim gibi zavallı bir ihtiyarın bile yapabileceği kolay bir işti. Küçük makasımı bu amaçla kullanacağım hiç aklıma gelmezdi. Daha fazla yazamayacağım. Hikâyeler için teşekkür ederim..."

Mektubu birkaç kez okuduktan sonra zarfa yerleştirdim.

Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Gerçekten de Vedat Enişte'nin, bu satırları yazarken aklını yitirmiş olduğunu sanıyordum. En mantıklı görünen buydu. Fakat, kendimi onun yerine koyup da yapayalnız, geride hiç kimseyi bırakmadan, hücrelerimde milyonlarca yıldır taşıdığım genlerle birlikte toprağa karışmama çeyrek kala nasıl bir duygu durumu içinde olacağımı hayal ettim. Bu kadarını bile yapamazdım, bundan emindim.

Eve döndüğümde, mektubu masanın üzerine bırakıp düşüncelere daldım. Pervin'i aramadan önce bazı şeyleri netleştirmem gerekiyordu. Son günlerde içine yuvarlandığım duyguları çözümlemeli, kafamı karıştıran ayrıntıları birer birer irdelemeliydim. Olayları, bende yarattıkları etkinin büyüklüklerine göre sıraya dizdim. Her birine birer hikâye adı düşündüm. Vedat Enişte'yle konuşmalarımız, Sakal-ı Şerif projesi, Pervin'le tanışmam, Ece'yle karşılaşmamız, yazdığım hikâyeler, yolumu kesen

adamlar, mezarlıktaki halim... Bu bağlamda en ilginç olan durum Tanpınar'la karşılaşmamdı. Yazmaya ara verip onun hikâyelerini okumaya giriştim. Yaşadıklarım bir bilgisayar oyunu olsaydı ve mezarlık seviyesine kadar gelip orada takılmış olsaydım, düğümü çözmem için karşıma çıkarılan ipucu kuşkusuz o mısralarda gizli olurdu. Bu gözle okuyordum yazdıklarını. İçlerinden bir tanesinde kendimi bulacağımdan emindim.

Durup dinlenmeksizin yazdım. Masamın üzerindeki mektuba düşen güneş ışınları ortama mistik bir hava veriyordu. Durursam bir daha başlayamazmışım gibi hastalıklı bir düşünceye kapılmıştım. Yaşadıklarımı yazdıkça, cümlelerin içinde tekrar yaşamaya başlıyor, masanın başında oturan benliğim soluklaşarak kendi yazdığım âlemin içinde kayboluyordu. Yazdıkça var olan o âlem, içinde bulunduğum gerçekliğe sızıyor, zaman inceliyor, benliğimin sınırları eriyordu. Yolumu kesen adamların mutfakta bir şeyler tıkındıklarını, kendi yatağımda bazen Ece'yle tanımadığım bir adamın sevişiklerini, bazen de Pervin'in Merve'yi uyutmaya çalıştığını, Vedat Enişte'nin salonda Tanpınar'la hikâyelerini tartıştığını, Gazeteci Cem'in mutfaktaki adamlarla kavga ederek onları kapı dışarı ettiğini duyuyor; bu korku uyandırması gereken acayip geçişmenin bana zevk verdiğini hissediyordum. Ağrıyan omuzlarıma yapılan masajla gevşerken bir adım daha ileri gitmeye karar vermiştim. Henüz aramamış olmama rağmen Pervin'e gittiğimi, ona her şeyi anlattığımı yazmaya başladım:

> Akşam Pervin'e her şeyi anlattım. En son mektubu okudum. İlginç bir yorumda bulundu: "Sence neden teknolojinin gelişmesini beklemeni istesin ki? Bir şırınga ile az bir kan örneği alıp onu bırakabilirdi... Bence başka bir şey söylemeye çalışıyor-

muş. Daha romantik, daha edebi bir şey..."

Bu ilk kez geldiğim evin, bana tanıdık gelen kokusunu içime çekerek düşünüyordum. Pervin içkilerimizi tazelemek için mutfağa gittiğinde, onu sevdiğimi, içimin şefkatle dolduğunu, ona sarılmak, onu korumak istediğimi fark ediyordum. Mutlu sonla bitecek olan uzun bir filmin son sahnelerini yaşıyordum. Birazdan Pervin yanıma dönecek, onun sıcaklığının içine kıvrılıp hayatımın geri kalanını onunla geçirmek istediğimi söyleyecektim. Gülümseyip bana daha sıkı sarılacak, filmin jenerik müziği duyulduğunda izleyiciler göz pınarlarında biriken yaşları ışıklar yanmadan önce telaşla yok edecek, her şey bir sonraki seansa kadar bitmiş olacaktı. Daha sonra film yeniden başlayacak, her şey aynı sırayla tekrarlanacaktı. Süreklilik... Yüzyıllardır saklanan Sakal-ı Şerifler de bu tür bir sürekliliği çağrıştırdığı için aklıma takılmış olmalıydı. Vedat Enişte'nin arzusu da buydu. Gerçi Pervin'in söylediği de mantıklı görünüyordu. Neden kan yerine saçlarını bırakmıştı?

Pervin elinde şarap şişesiyle salona girdiğinde anlamıştım. Sakal-ı Şerif hikâyesine gönderme yapmasının nedeni çok açıktı. Vedat Enişte, klonlanmayı değil, hikâyesinin yazılmasını arzuluyordu. Benim yazacağım satırlarda var olmak istiyordu. Ve bunu söylemeye utandığı için dolaylı bir yol seçmişti. Kitaplarını da bana bırakmasının nedeni gidip araştırma yapmamı, onun notlarını, varsa defterlerini kurcalamamı istemesiydi. Herhangi bir hikâyede yeniden hayat bulmak istiyordu. Ne tuhaftır ki, şu anda, aslında evdeki çalışma masasına kendini zincirlemiş halimin yaptığı da bundan başka bir şey değildi.

Hikâyemin son sahnesi olduğunu sandığım bölümü bitirdikten sonra bilgisayarımı kapatıp telefona uzandım. Artık Pervin'i arayabilirdim.

Murat Gülsoy

ÂLEMLERİN SÜREKLİLİĞİ

VE DİĞER HİKÂYELER

CAN

'Ne o gece geldi, ne de bir başka gece... Sonradan çok düşündüm. Bu hikâye böyle bitemez. Evet, elimde hiçbir delil kalmadı; evet, o gün mucizevi şekilde bulduğum mahallenin yolunu bir daha keşfedemedim; evet, telefonum bir daha çalmadı... Ama yine de içimde bir umut var. Henüz beni kimin arayıp o adresi verdiğini bilmiyorum. Bitmiş bir hikâyeyi yeniden canlandıran o esrarlı kişi bunu yine yapabilir; bir fırsat daha verebilir. Yeterince istersem ve yeterince sabredersem... Mademki beni düşünen biri var... Kim olduğunu bilmesem de beklemeye değer. Çünkü, bir kez olan bir daha olabilir. Bir kez yaşanan tekrar yaşanabilir. Bu umut olmasaydı, yaşamanın ne anlamı kalırdı.'

İnceden inceye kendini belli eden bir ironi, zekice kurgulanmış bir olay örgüsü ve gündelik yaşamın içine gizemi ustalıkla sokan bir anlatım. ***Murat Gülsoy***, *Sait Faik Öykü Ödülü*'nü aldığı ***Bu Kitabı Çalın***'dan sonra yeni kitabında da usta bir anlatıcı olduğunu kanıtlıyor.

Kapaktaki resim: KEZBAN ARCA BATIBEKİ

ISBN 975-07-017

9 789750 70170

http://www.canyayinlari.co

008383